

Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis a 2024-es évre (ősz)

Budapest, 2023. december

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI   Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A tanulmány alapjául szolgáló adatfelvételre az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet együttműködésében került sor. A kutatás finanszírozását az MKIK GVI és az MKIK között 2023. március 10-én kötött szerződés biztosította, amely a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal között GFA-KA-ITM-17/2022 számon megkötött szerződés VII. fejezetében megfogalmazott programelem 507.01.01.01. (Munkaerőpiaci prognózis kutatás megvalósítása) alfeladat teljesítéséhez kapcsolódik.

A tanulmányt írták:

Bacsák Dániel (elemző, MKIK GVI)
Hajdu Miklós (elemző)
Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Magyar Éva (elemző)
Makó Ágnes (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)

A kutatás terepmunkáját és az adatok feldolgozását irányította:

Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)

Kutatásvezető:

Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)
e-mail: fruzsina.nabelek@gvi.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2023. december 15.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu/>

Tartalom

Ábrák, táblák jegyzéke.....	5
Összefoglaló	10
Bevezetés.....	19
1. Makrogazdasági helyzet.....	20
1.1. Nemzetközi kitekintés.....	23
1.2. Makrogazdasági trendek Magyarországon.....	32
2. A vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai.....	45
2.1. Az üzleti helyzet megítélése és az elmúlt években tapasztalt folyamatok.....	45
2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői.....	52
2.3. Területi egyenlőtlenségek	54
3. 2024 tavaszán várható munkaerőkereslet.....	55
3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján	56
3.2. Létszámvárakozások 2024-re.....	62
4. A foglalkoztatás jellemzői	67
4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás	69
4.2. Határozott idejű foglalkoztatás.....	72
4.3. Külföldiek foglalkoztatása	75
4.4. Pályakezdők foglalkoztatása	78
4.5. Egyszerűsített foglalkoztatás.....	81
4.6. Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatása.....	84
5. Toborzási nehézségek.....	87
5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok.....	87
5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői.....	92
6. A munkavállalók képzése.....	94
6.1. A képzést nyújtó vállalatok	94
6.2. A munkavállalók képzését akadályozó tényezők	98
1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana	102
M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák	102
M1.2. A modell ismertetése	105
2. Melléklet: A vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások.....	120
M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgy félév	120

M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő félév	125
M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány	130
M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen	135
M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen	140
3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói.....	145
4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai	148
5. Melléklet: A kutatás kérdőíve.....	150

Ábrák, táblák jegyzéke

V1. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben	11
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023	12
V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése	13
V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2023. III. negyedév	14
V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0).....	15
V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása16	
V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben (ősz).....	18
1.1.1. tábla: A makrogazdasági fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések.....	23
1.1.2. tábla: Az EU 27 tagállamára és az eurózónára vonatkozó 2023-as GDP-előrejelzések	25
1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU 27 tagállamában, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996–2023. III. negyedév	27
1.1.2. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest (2020 I. negyedév=100%)28	
1.1.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban**, 2001. január –2023. november.....	29
1.1.4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, szezonálisan és naptári hatással kiigazított adatok, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 2000–2023. III. negyedév.....	30
1.2.1. tábla: Magyarországra vonatkozó 2023-as és 2024-es GDP-előrejelzések	35
1.2.1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023	35
1.2.2. ábra: A GKI konjunktúraindex és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 2005–2023. november	36
1.2.3. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka = 100%) 2005–2023. III. negyedév.....	37
1.2.4. ábra: A GDP változása a koronavírus-járvány okozta válság kezdetéhez képest Magyarországon és Németországban (2020. első negyedév = 100%), 2020–2023	38
1.2.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2005–2023. III. negyedév	39
1.2.6. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022. IV. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka= 100)	40

1.2.7. ábra: A versenyszférához sorolt ágazatokban alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008–2023. III. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100)	41
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgy félév, következő félév)	46
2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és a várakozások teljesülése	47
2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése	48
2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként.....	50
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint	53
2.3.1. ábra: A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatók értékei – megyei bontásban.....	54
3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok.....	55
3.1.1. ábra: A tárgy időszakra és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató	57
3.1.1. tábla: Foglalkoztatási várakozások megyénként, 2024 – vállalati egyenlegmutató....	58
3.1.2. ábra: A létszámnövekedési várakozások összetevői	60
3.1.3. ábra: Munkaerőkereslet foglalkoztatási csoportonként 2023–2024	61
3.2.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	62
3.2.2. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	64
3.2.1. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben	64
3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben – gazdasági ágak szerint	65
3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben – exporttevékenység szerint.....	65
3.2.5. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben – tulajdonosi háttér szerint	66
4.1.1. ábra: A nem teljes munkaidős foglalkoztatást leíró mutatók.....	70
4.1.1. tábla: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	71
4.2.1. ábra: A határozott idejű foglalkoztatást leíró mutatók	73
4.2.1. tábla: A jövőbeli határozott idejű foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	74
4.2.1. ábra: Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók	76
4.2.1. tábla: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	77
4.3.1. ábra: Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók.....	79
4.3.1. tábla: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	80
4.5.1. ábra Az egyszerűsített foglalkoztatását leíró mutatók.....	82

4.5.1. tábla: A jövőbeli egyszerűsített foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	83
4.6.1. ábra Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását leíró mutatók.....	85
4.6.1. tábla: Kölcsönvett munkaerő jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	86
5.1.1. ábra: Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása	88
5.1.2. ábra: Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményei szerint	89
5.1.3. ábra: Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint	90
5.1.4. ábra: A tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások megoszlása a szerint, hogy milyen okokkal magyarázzák, hogy vállalkozásuknál ilyen álláshelyek vannak	91
5.2.1. ábra: A toborzási nehézség elemi összetevői – gazdasági tevékenység szerint	93
6.1.1. ábra: Képzést nyújtó vállalatok arányának alakulása	94
6.1.1. tábla: A munkavállalók képzésének formája, N=6305	95
6.1.2. ábra: Képzést nyújtó vállalatok aránya létszámkategóriánként és ágazatonként, 2023	96
6.1.2. tábla: Az egyes képzettségi szintekhez tartozó, képzésben résztvevő munkavállalók aránya a képzést nyújtó cégek munkavállalói között	97
6.1.3. ábra: A képzést nyújtó cégek megoszlása aszerint, hogy a munkavállalóik milyen típusú készségeit fejlesztik a képzések keretében	97
6.2.1. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést, 2012–2023.....	99
6.2.2. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést létszámkategóriánként és ágazatonként, 2023.....	101
M1.1.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	102
M1.2.1. tábla: A minta részletezése	105
M1.2.1. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása.....	106
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként.....	107
M1.2.2. tábla: A modell bemeneti változói	110
M1.2.3. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma	111
M1.2.4. tábla: A modell együtthatói	112
M1.2.5. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	119
M2.1.1 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%).....	120
M2.1.2 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%).....	121

M2.1.3 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%).....	122
M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%).....	123
M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%).....	124
M2.2.1 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%)	125
M2.2.2 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%).....	126
M2.2.3 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%).....	127
M2.2.4 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%)	128
M2.2.5 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%)	129
M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%).....	130
M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%).....	131
M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%).....	132
M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%).....	133
M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)	134
M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%).....	135
M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%).....	136
M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%).....	137
M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%).....	138
M2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)	139
M2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%).....	140
M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%).....	141

M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%).....	142
M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%).....	143
M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%).....	144
M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell	145
M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell.....	146
M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell.....	147
M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2023 ősz.....	148
M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2023 ősz	148
M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2023 ősz.....	149
M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2023 ősz	149
M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2023 ősz.....	149

Összefoglaló

Az adatfelvétel

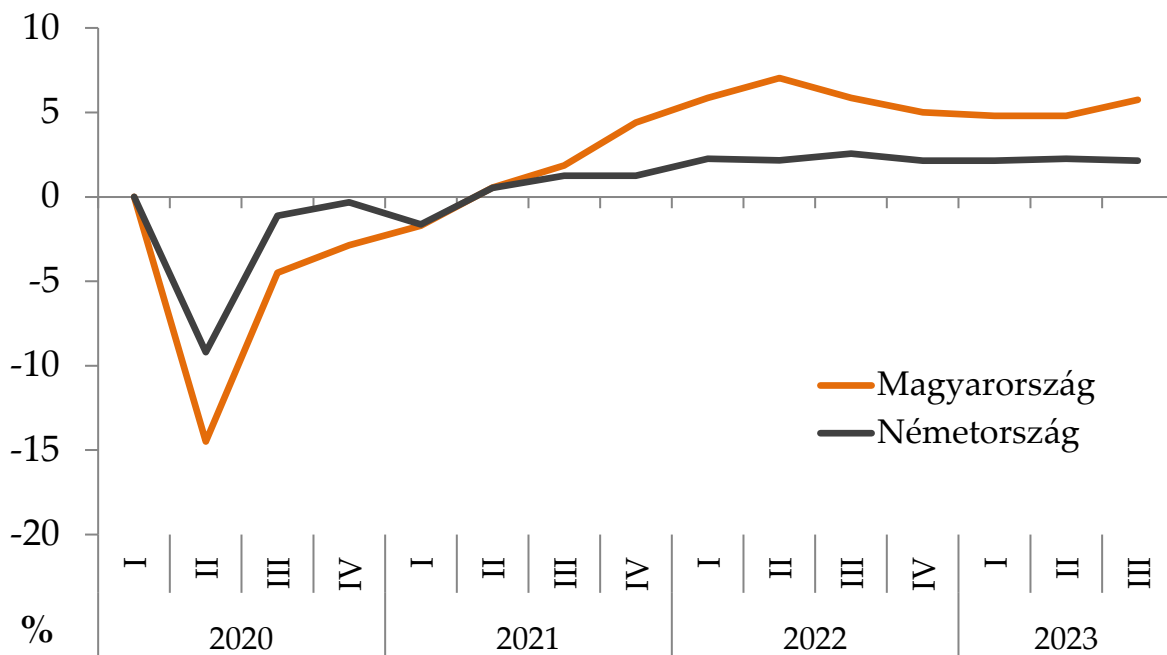
2023. szeptember–november során került sor a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis” kutatásának 2023. évi második adatfelvételére, amelynek során a megyei kormányhivatalok és a területi kamarák munkatársai 6 687, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjét kérdezték meg a munkaerő iránti jelenlegi és várható keresletükről. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint, illetve bizonyos, vállalatokra vonatkozó megállapítások esetén a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan. Az alábbiakban e kutatás eredményeit ismertetjük úgy, hogy azokat összevetjük más adatforrások, becslések idevágó adataival.

Üzleti helyzet

A magyar gazdaság 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból (1,8 százalékos növekedés), majd 2014-től 2019-ig évi 2,2 százalék (2016) és 5,4 százalék (2018) között növekedett. A lassulás már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött (1,9 százalékos bővülés), a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalék). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,3 és -3,3 százalék), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévében a csökkenés mértéke már csak 1,8 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,5 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,1 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (7,7 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,4 százalékos, a harmadik negyedévben 3,9 százalékos, a negyedik negyedévben pedig mindösszesen 0,5 százalékos bővülést lehetett regisztrálni – az egész évet tekintve a bővülés mértéke 4,6 százalék volt. 2023-ban – két év után először – csökkent a magyar gazdaság, az előző év azonos időszakához képest az első negyedévben 1,1, a második negyedévben 2,2, a harmadik negyedévben pedig 0,3 százalékkal.

A 2020-as koronavírus-járvány okozta válság hatását a legszemléletesebben úgy ábrázolhatjuk, ha a GDP negyedéves változását a válság kezdetének időpontjához képest figyeljük meg. A V1. ábrán jól megfigyelhető, hogy a koronavírus-járvány okozta válság mind a magyar, mind a német gazdaságot jelentősen megrendítette, 2020 második negyedévében a magyar 15, a német pedig 9 százalékkal maradt el az első negyedéves GDP-szinttől. A harmadik negyedévi visszapattnás a két országban 8–11 százalékpontos felzárkózást eredményezett. Ezt követően a német gazdaság stagnálni, majd 2021 első negyedévében újra csökkenni kezdett (-2 százalék), a magyar gazdaság viszont lassuló ütemben ugyan, de folyamatosan közelítette, majd 2021 második negyedévében meg is haladta a válság előtti szintet (1 százalék). A német gazdaság ugyanezt 2021 második felében érte el, azóta azonban csak stagnál, lassan növekszik (1–3 százalék). 2023 harmadik negyedévében a magyar gazdaság 5,7 százalékponttal, a német gazdaság viszont csak 2,2 százalékponttal haladta meg a 2020. első negyedévi GDP-szintet.

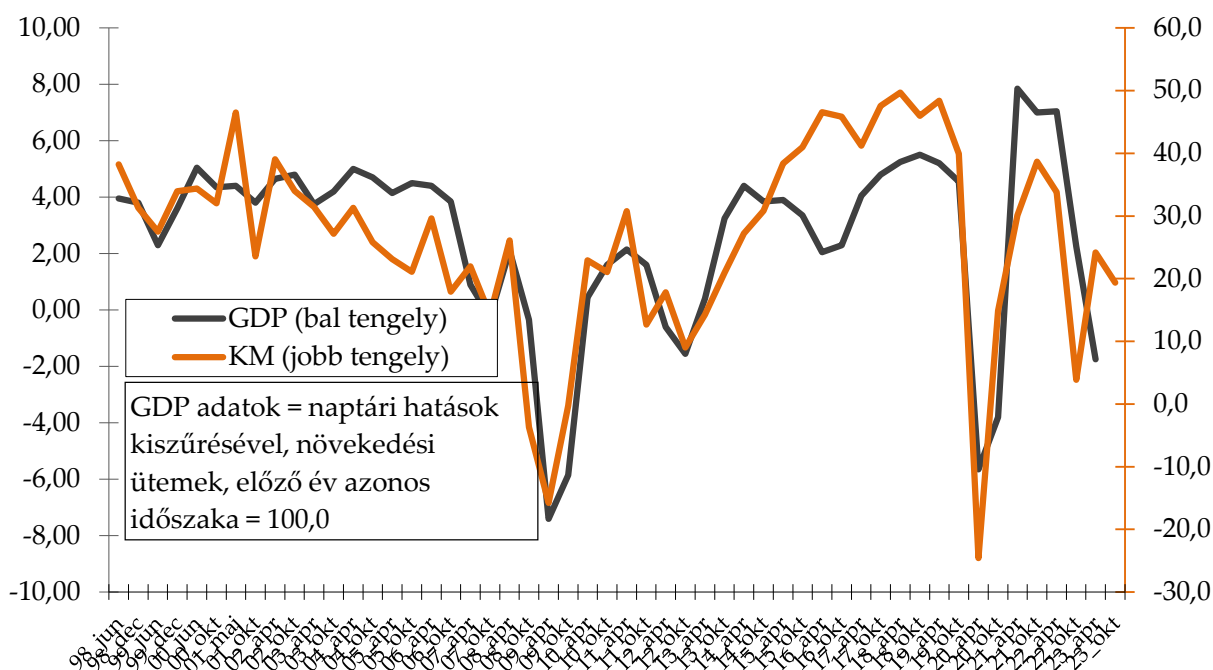
V1. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben

Forrás: KSH, Destatis

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb, 2023. októberi vállalati konjunktúravizsgálata 1 825 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul, az adatfelvétel október 1. és 31. között zajlott. **Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke a 2023 áprilisi +24 pontról októberre +19 pontra csökkent. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében visszaemelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenés történt, amit részben ellensúlyozott a 2023. tavaszi emelkedés. A mutató értéke mostani csökkenés ellenére az előző év azonos időszakához képest továbbra is számottevően magasabb. A várakozások pesszimistábbá válása elsősorban a kis- és középvállalkozások körében tapasztalható 2023 őszén.**

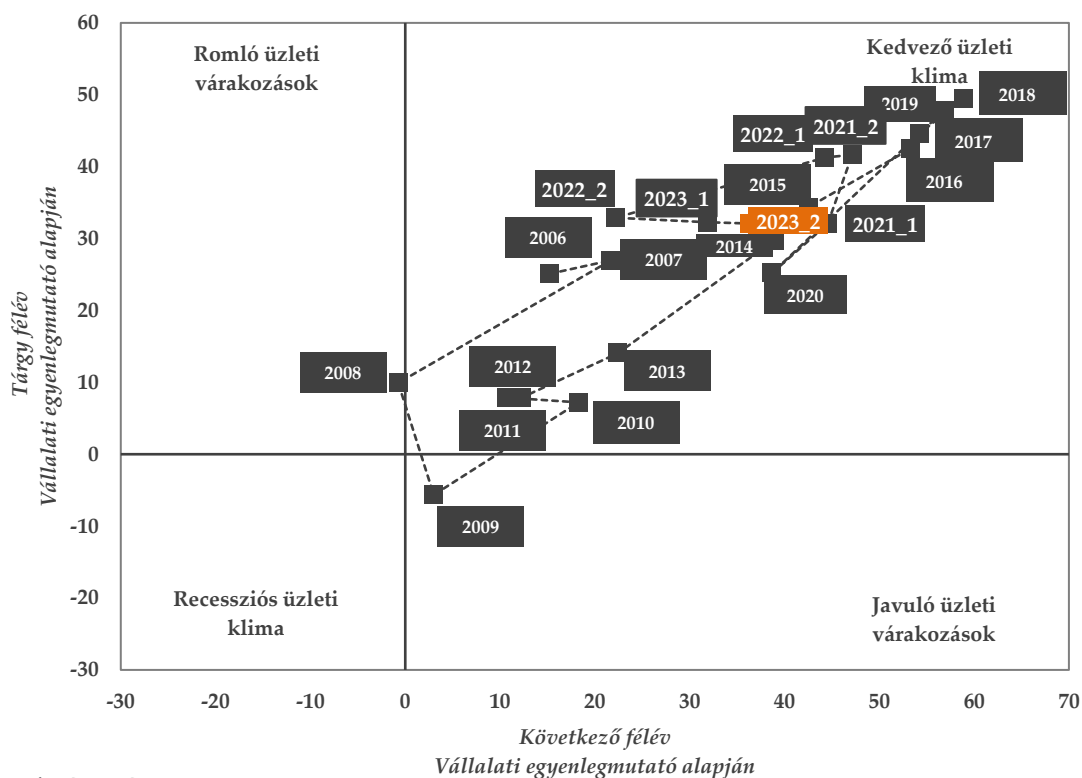
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023

Forrás: GVI, KSH

A 2023. őszi adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a koronavírus-járvánnyal összefüggő gazdasági válságot követő átmeneti javulás, majd az energiaválsággal összefüggő jelentős visszaesés után – elsősorban a várakozások tekintetében – javuló tendenciát mutat. A jelenlegi helyzetértékelés azonban kis mértékben romlott, illetve stagnált a 2023. tavaszi helyzethez képest. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 32 pont – azaz 32 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, amelyek kedvezőtlenül –, ami 2 pontos csökkenés a 2023 tavaszán tapasztalt értékhez viszonyítva. A 2024 első félévére vonatkozó üzleti várakozások viszont tavaszhoz képest jelentős mértékben javultak. 2023 őszén 37 pont a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke – azaz 37 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek bíznak üzleti helyzetük javulásában 2024 első félévében, azokhoz képest, amelyek az üzleti helyzet romlását várják. 2023. második félévében tehát a tárgy időszak megítélése stagnálást mutat, viszont az üzleti várakozások számottevően javultak. A korábbi adatfelvételek közül az üzleti helyzet értékelése 2023. második félévében továbbra is a 2014-es szinthez áll legközelebb.

V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

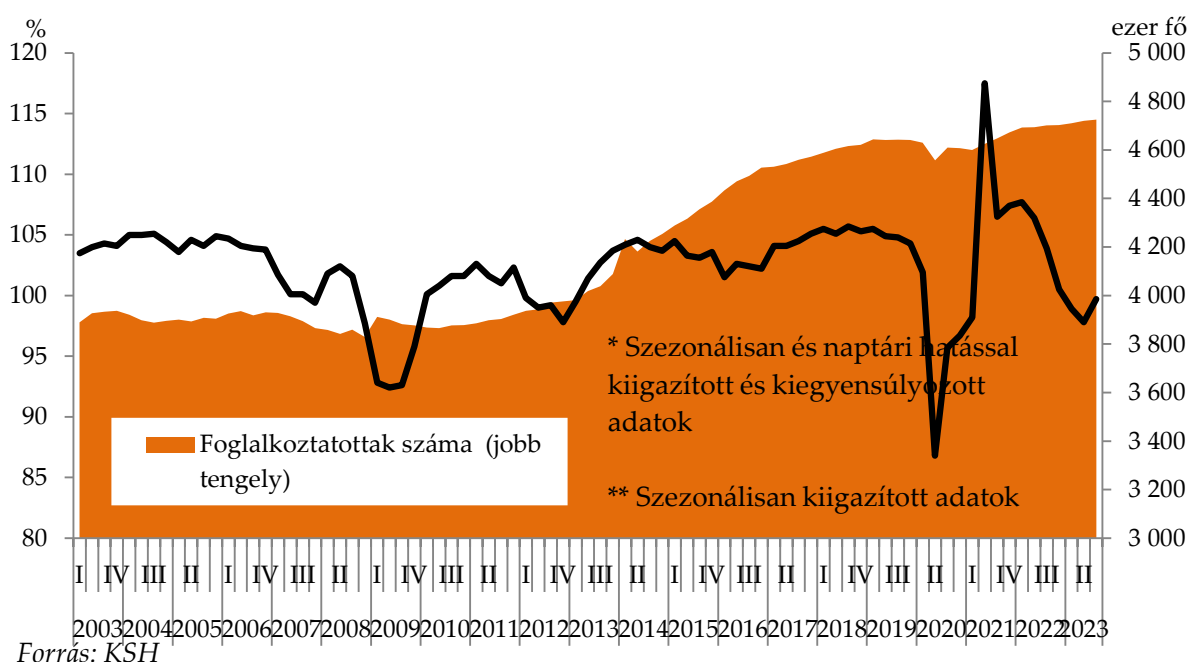

Forrás: GFM, GVI 2006-2023

Létszámváltozások a versenyszférában

Magyarországon 2013-tól kezdve a GDP volumenindexe lassan – változó mértékben, de folyamatosan – emelkedett a koronavírus-járvány kitöréséig, a foglalkoztatás pedig – eleinte részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt, később inkább piaci igények alapján – lényegében folyamatosan nőtt a 2008-as világválságot követően (lásd V4. ábra). A foglalkoztatottak száma 2019 első negyedében érte el a csúcspontját (4 644 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedére 4 557 ezer főre csökkent a foglalkoztatottság – ez, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedétől kezdve nő újra a foglalkoztatottság, 2023 harmadik negyedében szintje történelmi csúcsra, 4 725 ezer főre emelkedett.

V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2023. III. negyedév

A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma 2009 folyamán a gazdasági válság hatására jelentős visszaesést mutatott. 2010 és 2013 között enyhe növekedés és stagnálás jellemezte a versenyszféra alkalmazottainak létszámát. 2014 és 2018 között 3 százalékos emelkedést mutattak az adatok. **2019-ben enyhült a növekedés üteme (2,2 százalékos), 2020 első negyedévében pedig már 1,2 százalékkal, második negyedévében 14,8 százalékkal maradt el a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakához képest. 2020 második felében (9,1 és 3,9 százalékos elmaradás) és 2021 első negyedévében javult a helyzet (1,5 százalékos elmaradás), 2021 második negyedévében pedig – a kirívóan alacsony bázisnak is köszönhetően – 15,5 százalékkal haladta meg a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakában mért szintet. 2022 első felében 4 százalékos meghaladó többletet lehetett regisztrálni az egy évvel korábbi időszakhoz képest, ez a harmadik és a negyedik negyedévre azonban 2,4–2,7 százalékosra mérséklődött.**

V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0)

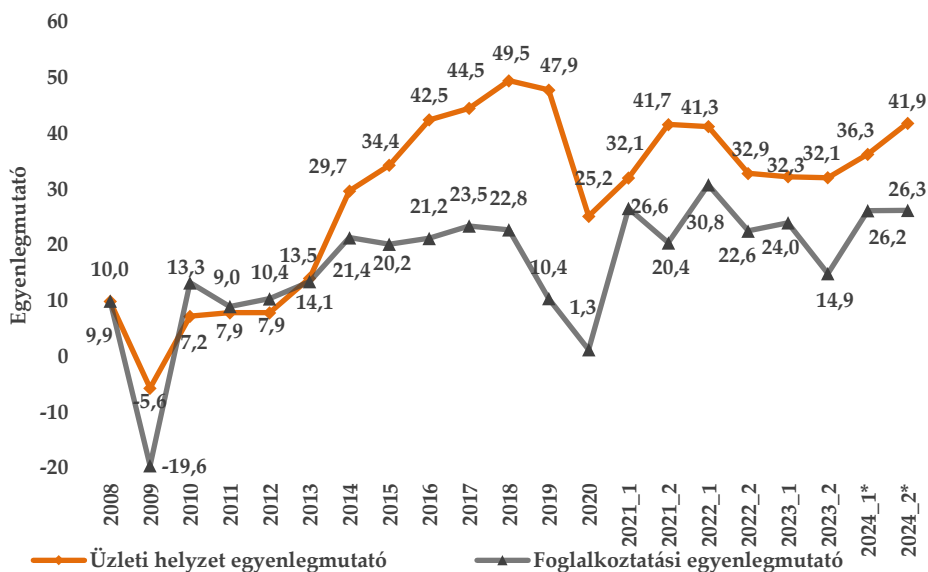
Forrás: KSH

2023 második félévében 15 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette. Ez az érték egy éve még 23 százalékpont volt, vagyis a létszámbővítő vállalatok aránya az idei évben jelentősen csökkent (érdemes ugyanakkor felidézni összehasonlításképp, hogy 2020-ban mindössze egy százalékpontos többletet mértünk). Az adatok az energiaár-emelkedés és az infláció következtében kialakuló gazdasági válság elmélyülését jelzik.

Az idei létszámváltozásokra vonatkozó egyenlegmutató csökkenése átmeneti problémát jelez: a következő év második felére vonatkozó várakozások mutatója – hasonlóan a 2023 tavaszán megfogalmazott, a következő év első félévére vonatkozó vállalati egyenlegmutatóhoz – 26 pontos értéket vesz fel, azaz 26 százalékpontos többségben vannak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben (lásd a V6. ábrát). Jövőre tehát több vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén.

Az üzleti helyzettel kapcsolatos pozitív várakozások egy közeledő időszakot követően várhatóan ismét nagyobb mértékben előzik meg és fogják megelőzni a foglalkoztatásra vonatkozó várakozásokat.

V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

*A 2024. első és második félévi értékek a vállalati várakozásokon alapulnak.

Forrás: GFM, GVI 2008–2023

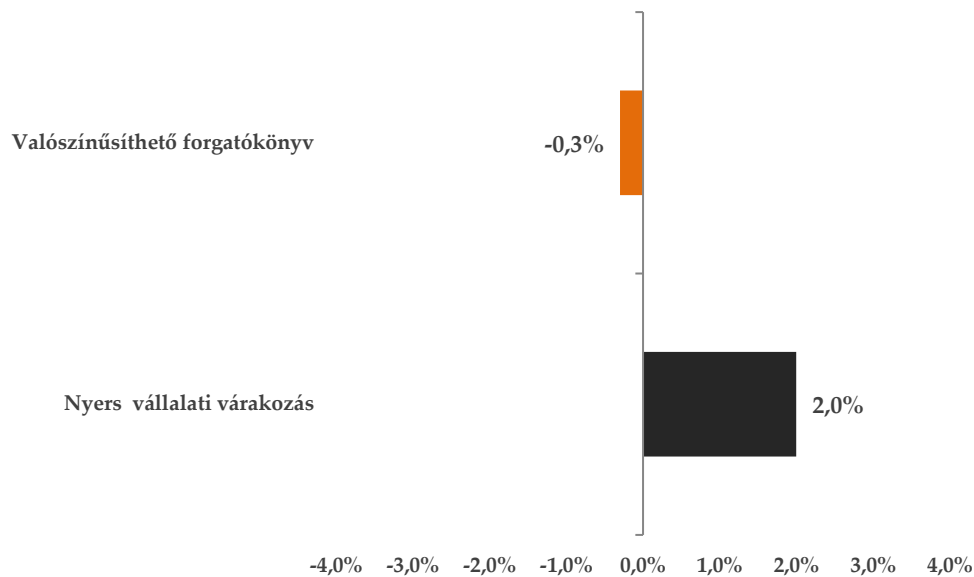
A Prognózis adatfelvétel nyers adatai szerint – az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válaszai alapján – 2,0 százalékos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek 0,3 százalékkal fogják csökkenteni a foglalkoztatottak számát. A jellemzően túlzóan optimista nyers vállalati várakozásokat korrigáló, és a tényadatokat általában sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alul becslő mutatót figyelembe véve stagnáló tendencia valószínűsíthető. Mindez nem meglepő az energiaválság és a rendkívüli infláció nyomán kibontakozó gazdasági nehézségek tükrében.

Az idei évi előrejelzést különösen bizonytalanná teszi az elhúzódó orosz-ukrán konfliktus. A korrekcióval kapcsolatban fontos továbbá figyelembe venni, hogy az jórészt a stabil gazdasági konjunktúrával jellemezhető időszakban tapasztaltak alapján történik, amihez képest jelenleg egészen más körülmények között kénytelenek működni a cégek.

A korrigált becslés a mezőgazdaságban, az iparban és a kereskedelemben bizonytalanságokat jelez, ugyanis az elmúlt évi tapasztalatokkal kiigazított prognózis szerint ezen ágazatok egyikében sem várható a foglalkoztatás bővülése, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint e szektorokban is létszámnövekedés lesz a következő évben. Az előrejelzések szerint az építőiparban stagnáló, a szolgáltatások területén növekvő foglalkoztatás várható a következő évben. A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben kedvezőtlenebbül alakul várhatóan a foglalkoztatás, mint a belföldi értékesítésre koncentráló cégeknél. A korrigált becslés továbbá a külföldi (rész)tulajdonban álló cégek esetében is kedvezőtlenebb foglalkoztatási kilátásokat jelez a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok csoportjához képest.

V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben (ősz)

Forrás: GFM, GVI (n=2311)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

A koronavírus-járvány a toborzási nehézségek területén is éreztette hatását: a 2018-as csúcsot követően, amikor a vállalatok 43 százaléka számolt be arról, hogy a cégnél tartósan betöltetlen álláshelyek vannak, 2020 és 2021 folyamán jelentős csökkenés következett be. **2019-ben a vállalkozások 33 százaléka, 2020-ban pedig – már a koronavírus-járvány időszakában – mindössze 25 százalékuk jelzett toborzási nehézségeket.** A csökkenő tendencia lassuló ütemben ugyan, de még 2021 első hónapjaiban is folytatódott (24 százalék), az év második felében viszont megfordult (26 százalék), 2022 első felévére pedig azon vállalkozások aránya, amelyek toborzási nehézségekről számoltak be, már csaknem elérte a 35 százalékot. 2022 második felében – az energiaválság kialakulásával párhuzamosan – enyhén csökkent ez az arány (32 százalék), 2023 első felévére pedig 7 százalékponttal mérséklődött a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya (25 százalék). 2023 őszén tovább csökkent a mutató értéke: a válaszadó cégek közel 20 százaléka számolt be tartósan betöltetlen álláshelyekről.

Bevezetés

A tanulmány a hazai munkaerőpiac legnagyobb reprezentatív felmérés-sorozatának legújabb eredményeit tartalmazza, amelyben 6 687, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjének a foglalkoztatásra, a cég üzleti helyzetére, valamint a cég jövőre vonatkozó kilátásaira vonatkozó válaszait rögzítettük és elemezzük. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint, illetve bizonyos, vállalatokra vonatkozó megállapítások esetén a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan. Azt, hogy az egyes eredmények milyen szempontból tekinthetők reprezentatívnak, a fejezetekben, illetve a táblázatok és ábrák magyarázatában rendre jelezzük. A kutatás megvalósulása több száz szakértő munkájának gyümölcse, akik az adatfelvétel előkészítésében, az adatfelvétel terepmunkájában, az adatok rögzítésében, feldolgozásában és elemzésében vettek részt, illetve elkészítették az adatfelvételt támogató informatikai fejlesztéseket.

A munkaerőpiac rövid távon várható folyamatainak felmérésére irányuló vizsgálsorozat története a rendszerváltást követő évekre nyúlik vissza, amely változó tartalommal és kutatási, adatfelvételi koncepcióval ugyan, de már a '90-es évek elejétől a munkaerőpiac helyzetére és várható folyamataira vonatkozó elemzések meghatározó adatforrásának számított és számít. E vizsgálsorozat újabb állomásaként 2023. szeptember 6-a és november 7-e között huszadik alkalommal került sor a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra.

1. Makrogazdasági helyzet

A fejezet a nemzetközi és a magyar gazdasági helyzet legfontosabb jellemzőit vázolja fel. Ezt azért tartjuk fontosnak, mert a mindenkori európai (és globális) gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra, így annak folyamatait tágabb gazdasági kontextusba helyezve érthetjük meg igazán.

A nemzetközi kitekintésünkben először ismertetjük az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzéseket, majd bemutatjuk a régió, Németország, Franciaország, az EU 27 tagállamának és az Egyesült Államoknak a legfrissebb GDP-adatait, valamint a legnagyobb nyugat-európai gazdaságkutató intézetek (Ifo, INSEE) vállalati felméréseiből származó üzleti bizalmi indexek jelenlegi állását is.

Ezt követően a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket vesszük sorra, a hazai vállalati konjunktúrafelmérések legfrissebb eredményei mellett pedig beszámolunk a magyar GDP-adatokról, valamint a foglalkoztatottság, a bérek és a beruházások alakulásáról is.

Főbb megállapítások¹

Az Európai Bizottság 2023. őszi gazdasági előrejelzése szerint bár az európai gazdaság vesztett a lendületéből ebben az évben, a gazdasági aktivitás várhatóan fokozatosan élénkülni fog. A reál-GDP 2022 nagy részében tapasztalt erőteljes bővülését követően az év vége felé enyhe zsugorodás vette kezdetét, és 2023 első három negyedében is alig lehetett növekedést regisztrálni. A továbbra is magas, bár mostanra csökkenő infláció és a monetáris politika szigorodása a korábban vártnál súlyosabb áldozatot követelt a gyenge külső kereslet mellett. A legfrissebb októberi üzleti mutatók és felmérési adatok az idei negyedik negyedévben is visszafogott gazdasági aktivitásra utalnak a növekvő bizonytalanság közepette. Összességében a Bizottság őszi előrejelzése 2023-ra mind az EU-ban, mind az euróövezetben 0,6 százalékos GDP-növekedést prognosztizál. A gazdasági aktivitás várhatóan fokozatosan élénkül majd, mivel a fogyasztás a stabil munkaerőpiac, a tartós bérnövekedés és az infláció további enyhülése nyomán ismét fellendül. A szigorúbb monetáris politika ellenére a beruházások volumene az előrejelzések szerint növekedni fog, amit a vállalatok szilárd pénzügyi helyzete és a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz is támogat. Az előrejelzés szerint 2024-ben az EU GDP-növekedése 1,3 százalék, az euróövezeté 1,2 százalék lesz.

A magyar gazdaság 2023-ban a Bizottság prognózisa szerint várhatóan 0,7 százalékkal csökken majd, de az infláció visszaszorulásával a negyedik negyedévtől fokozatosan helyreáll a növekedés, ami lehetővé teszi a jelenleg nagyon szigorú monetáris feltételek enyhítését. A GDP növekedése az előrejelzés szerint 2024-ben 2,4 százalékra gyorsul.

---

¹ Az összefoglalásban idézett előrejelzések hivatkozásait lásd később.

Az OECD novemberi előrejelzése az idei évre 0,6 százalékos GDP-növekedést prognosztizál az eurózónának, míg a magyar gazdaság 2023-ban a szervezet szerint várhatóan 0,6 százalékkal zsugorodni fog.

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2023-ban az eurózónában és az EU egészében is 0,7 százalékos bővüléssel, Magyarországon pedig 0,3 százalékos csökkenéssel számol. A Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. 2023. októberi konjunktúrajelentése az idei évre 0,6 százalékos GDP-növekedést jósol az EU 27 tagállamának és az eurózónának, a hazai gazdaságtól viszont 0,5 százalékos zsugorodást vár. A GKI Gazdaságkutató Zrt. hasonlóan pesszimista becslést adott közre prognózisának júniusi aktualizálásakor, hiszen szintén 0,5 százalékos csökkenést vár Magyarországon 2023-ban.

A Magyar Nemzeti Bank szeptemberben közzétett Inflációs Jelentése szerint 2023 végére az infláció 10 százalék alá fog süllyedni, de az egész évet tekintve 17,6–18,1 százalék körül fog alakulni. A gazdaság élénkülése az infláció érezhető csökkenésével 2023 közepétől indulhat meg, így az egész évre vetítve idén -0,5–+0,5 százalékos stagnálás várható a jegybank szerint.

A GVI Konjunktúramutató értéke 2023 októberében +19 ponton áll. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében visszaemelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenés történt, amit részben ellensúlyozott a 2023. tavaszi emelkedés. A mutató értéke a mostani csökkenés ellenére az előző év azonos időszakához képest továbbra is számottevően magasabb. A várakozások pesszimistábbá válása elsősorban a kis- és középvállalkozások körében tapasztalható 2023 őszén.

A magyar gazdaság lassulása már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,9 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalék). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,3 és -3,3 százalék), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévében a csökkenés mértéke már csak 1,8 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,5 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,1 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (7,7 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,4 százalékos, a harmadik negyedévben 3,9 százalékos, a negyedik negyedévben pedig mindösszesen 0,5 százalékos bővülést lehetett regisztrálni – az egész évet tekintve a bővülés mértéke 4,6 százalék volt. 2023-ban – két év után először – csökkent a magyar gazdaság, az előző év azonos időszakához képest az első negyedévben 1,1, a második negyedévben 2,2, a harmadik negyedévben pedig 0,3 százalékkal.

A foglalkoztatottak száma 2019 első negyedévében érte el a csúcspontját (4 644 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére

4 557 ezer főre csökkent a foglalkoztatottság – ez, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. A foglalkoztatottság 2021 első negyedévéből kezdve újra nő, 2023 harmadik negyedévében már történelmi csúcsra, 4 725 ezer főre emelkedett. A versenyszférával (különösen a vendéglátással és a szolgáltatásokkal) ellentétben a közsférában nem következett be jelentős mértékű visszaesés a koronavírus-járvány hatására az alkalmazásban állók létszámát tekintve, ellenben 2021 második felétől megfordult a reláció: a versenyszférában lehet emelkedést, a közsférában pedig csökkenést regisztrálni.

A teljes nemzetgazdaságban 2023 januárja és szeptembere között a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 14 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az átlagos bruttó kereset 557 000, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 566 400 forintot ért el. Az átlagkeresetet a vállalkozások (16,9 százalék), a nonprofit szervezetek (12,7 százalék) és a költségvetési intézmények (4,7 százalék) felől vizsgálva is növekedést figyelhetünk meg a 2023. január-szeptemberi időszakban, az előző év ugyanazon periódusához képest. 2023 szeptemberében a reálkereset 1,7 százalékkal nőtt, a fogyasztói árak előző év azonos időszakához mért, 12,2 százalékos növekedése mellett.

1.1. Nemzetközi kitekintés

Az alábbi alfejezetben felvázoljuk, hogy a legfrissebb előrejelzések szerint milyen globális gazdasági tendenciákra számíthatunk a következő évben. Összefoglaljuk az Európai Bizottság és egyes vezető gazdaságkutató szervezetek előrejelzéseit mind az EU, mind az eurózóna gazdaságára vonatkozóan, majd az Unió 27 tagállamának, külön Németországnak és Franciaországnak, valamint az Egyesült Államoknak a gazdasági helyzetét is röviden áttekintjük.

Az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

A magyar gazdaságra jelentős mértékben hat az Európai Unió többi országának gazdasága, mivel Magyarország külkereskedelmi kapcsolatait tekintve ezen országok jelentik a legfontosabb partnereket. Ezért a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket érdemes az Unióra vonatkozó prognózisok kontextusában értelmezni. Az alábbiakban az Európai Bizottság és különböző gazdaságkutató intézetek európai gazdaságra (EU 27, eurózóna) vonatkozó előrejelzését foglaljuk össze, a Magyarország gazdaságáról megjelent elemzésekre a következő alfejezetben térünk ki.

1.1.1. tábla: A makrogazdasági fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések

Előrejelző szervezet	Földrajzi térség	Hivatkozott indikátorok
Európai Bizottság	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP, infláció, munkanélküliségi ráta
OECD	eurózóna, Magyarország	GDP, infláció, munkanélküliségi ráta
IMF	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP
Kopint-Tárki	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP, infláció, munkanélküliségi ráta
GKI	Magyarország	GDP, infláció, munkanélküliségi ráta
Magyar Nemzeti Bank	Magyarország	GDP, infláció

Miután az Európai Unió és az euróövezet gazdasága 2013 és 2019 között megszakítás nélkül növekedett, 2020-ban az uniós és a globális gazdaságra is hatalmas csapást mért a koronavírus-járvány. Az európai gazdaságot az év első felében történelmi visszaesés érte a járvány megfékezése érdekében hozott korlátozások miatt, és bár a harmadik negyedévet (2020 nyarán) gazdasági fellendülés jellemezte, az ezt követő őszi második hullám újra komoly zavarokat idézett elő, így ismét recesszióba fordult a kontinens gazdasága. 2020 végén, 2021 elején a visszaesés mértéke már kisebb volt, mint a járvány kitörésekor, mivel a vállalatok és a háztartások ekkor már sikerebben alkalmazkodtak a világjárvány okozta korlátokhoz, a gazdasági kihívások kezeléséhez pedig jellemzően erős kormányzati segítséget is kaptak. 2021 végén és 2022 elején – a kontinens szerte egyre erősödő infláció mellett – lassult az unió gazdasági növekedése, Oroszország Ukrajna elleni, 2022. februárjában indított háborúja és az annak nyomán kialakuló energiaválság pedig tovább növelte az EU gazdaságára irányuló negatív hatásokat, alacsonyabb növekedési és magasabb inflációs pályára állítva azt. A 2023-

as évben az európai gazdaságot a magas megélhetési költségek, a gyenge külső kereslet és a monetáris szigorítás jellemezte.

Az **Európai Bizottság** 2023. őszi gazdasági előrejelzése² szerint bár az európai gazdaság veszített a lendületéből ebben az évben, a gazdasági aktivitás várhatóan fokozatosan élénkülni fog. A reál-GDP 2022 nagy részében tapasztalt erőteljes bővülését követően az év vége felé enyhe zsugorodás vette kezdetét, és 2023 első három negyedévében is alig lehetett növekedést regisztrálni. A továbbra is magas, bár mostanra csökkenő infláció és a monetáris politika szigorodása a korábban vártnál súlyosabb áldozatot követelt a gyenge külső kereslet mellett. A legfrissebb októberi üzleti mutatók és felmérési adatok az idei negyedik negyedévben is visszafogott gazdasági aktivitásra utalnak a növekvő bizonytalanság közepette. Összességében az őszi előrejelzés 2023-ra mind az EU-ban, mind az euróövezetben 0,6%-os GDP-növekedést prognosztizál, ami 0,2 százalékponttal marad el a Bizottság nyári előrejelzésétől. Idén legkevésbé Észtország (-2,6 százalékkal), Írország (-0,9 százalékkal) és Magyarország (-0,7 százalékkal) gazdasága nőhet, legjelentősebben pedig Máltáé, 4 százalékkal. A gazdasági aktivitás várhatóan fokozatosan élénkül majd, mivel a fogyasztás, a stabil munkaerőpiac, a tartós bérnövekedés és az infláció további enyhülése nyomán ismét fellendül. A szigorúbb monetáris politika ellenére a beruházások volumene az előrejelzések szerint növekedni fog, amit a vállalatok szilárd pénzügyi helyzete és a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz is támogat. Az előrejelzés szerint 2024-ben az EU GDP-növekedése 1,3 százalék, az euróövezeté 1,2 százalék lesz.

Az infláció továbbra is csökkenő tendenciát mutat. A becslések szerint októberben 2,9 százalékra csökkent az euróövezetben az egy évvel ezelőtti 10,6 százalékos csúcstról, ez 2021 júliusa óta a legalacsonyabb szint. Míg az elmúlt évi mérséklődést elsősorban az energiaárak erőteljes csökkenése okozta, mostanra az energia- és élelmiszerárakon túl az összes fő fogyasztási kategóriában egyre szélesebb körűvé vált. Az előrejelzések szerint az euróövezetben az infláció a 2023-as 5,6 százalékról 2024-ben 3,2 százalékra, míg az EU-ban a 2023-as 6,5 százalékról 2024-ben 3,5 százalékra csökken.

Az uniós munkaerőpiac 2023 első felében a gazdasági növekedés lassulása ellenére is erőteljes teljesítményt nyújtott. A második negyedévben az EU-ban a foglalkoztatási ráta elérte a valaha mért legmagasabb szintet, szeptemberben pedig a munkanélküliségi ráta 6 százalékon, azaz rekordalacsony szint közelében alakult. A munkanélküliségi ráta az EU-ban 2023-ban és 2024-ben is várhatóan stabilan ezen a szinten marad.

Az **OECD** november végén publikált előrejelzése³ világgazdasági szinten idén 2,9 százalékos, a jövő évre pedig 2,7 százalékos gazdasági növekedést vár, a szervezet

---

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_5743 (utolsó letöltés: 2023.12.07.)

³ <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7a5f73ce-en/index.html?itemId=/content/publication/7a5f73ce-en> (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

fejlett gazdaságokat tömörítő 38 tagországa pedig enyhe gazdasági lassulást fog tapasztalni. A jelentés összefoglalója kiemeli, hogy a recessziós kockázatok továbbra is fennállnak olyan tényezők miatt, mint a gyenge ingatlanpiacok, a magas olajárak és a lassú hitelezés. A szervezet prognózisa szerint az euróövezet gazdasága idén 0,6 százalékkal, 2024-ben pedig 0,9 százalékkal bővül, miután a magánfogyasztást a feszes munkaerőpiacok és a növekvő reáljövedelmek is támogatják majd az infláció visszaszorulásával párhuzamosan. Az infláció az euróövezetben 2022-ben érte el a csúcspontját (8,4%), az idei évre 5,5 százalékra várja az OECD, jövőre pedig 2,9 százalékot prognosztizál.

A **Nemzetközi Valutaalap** (IMF) 2023-ban az eurózónában és az EU egészében is 0,7 százalékos növekedéssel számol. A szervezet úgy véli, 2024-ben erősödni fog a növekedés mértéke, 1,8–2,1 százalékra, azaz közel fél százalékponttal javított a prognózisán az első félévben közöltekhez képest.⁴

A **Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.** 2023. októberi konjunktúrajelentésének GDP-előrejelzése⁵ az idei évre az EU 27 tagállamának és az euróövezetnek egyaránt 0,6 százalékos bővülést prognosztizál, jövőre azonban a növekedés mértéke 1,6 százalékra erősödhet. A jelentés jövő évi élénkületi előrejelzése azon alapul, hogy az infláció mérséklődik, így a magánfogyasztás is élénkül majd, az energiaárak alacsonyabb szinten stabilizálódnak, újabb energiaellátási zavarok nem következnek be, a külső környezetben nem következik be kedvezőtlen változás, valamint a monetáris politika restriktív jellege is enyhülni fog.

1.1.2. tábla: Az EU 27 tagállamára és az eurózónára vonatkozó 2023-as GDP-előrejelzések

Előrejelző szervezet	EU 27	Eurózóna
Európai Bizottság	0,6%	0,6%
OECD	--	0,6%
IMF	0,7%	0,7%
Kopint-Tárki	0,6%	0,6%

⁴ https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EURO/EU (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

⁵ https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2023/10/Konjunkturajelentes_2023_3.pdf (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

Bruttó hazai termék (GDP) alakulása Európában⁶

A fejlett EU-tagállamok konjunkturális helyzetéből következtethetünk arra, hogy a közeljövőben milyen kereslet várható a magyar exporttermékek iránt. Magyarország legfőbb exportpiaca az Európai Unió, ezen belül is Németország (2022-ben a magyar export 25 százaléka irányult Németországba, az importnak pedig 21 százaléka származott onnan).⁷ Az alábbiakban a legfontosabb makro-mutatókon keresztül mutatjuk be az utóbbi évek Európára és a régióra jellemző gazdasági folyamatait, valamint a müncheni Ifo gazdaságkutató intézet és a francia statisztikai hivatal (INSEE) legfrissebb elemzési eredményeit is ismertetjük.

A **német bruttó hazai termék (GDP)** a 2008-as világgazdasági válság utáni években gyors ütemű fellendülést mutatott, ezt követően azonban lassult a növekedés, 2012-ben és 2013-ban csaknem stagnált, és az elmúlt évtized csúcán, 2017-ben is csak 2,7 százalékot ért el. A német gazdaság már a koronavírus-járványt megelőzően, 2019-ben is csupán 1,1 százalékkal bővült, 2020-ban pedig 3,8 százalékkal zsugorodott. A koronavírus-járvány okozta gazdasági sokkot 2021-ben egy visszapattanás követte, ami az egész évre vetítve 3,2 százalékos növekedést eredményezett, 2022-ben azonban 1,8 százalékra lassult a növekedés. 2023 első és harmadik negyedében – a járványidőszak kezdete után most először – ismételen csökkenést lehetett regisztrálni (-0,2 és -0,4 százalék).

A német adatokhoz hasonlóan a **francia GDP** esetében is 2010-től tapasztaljuk a fellendülést, ugyanakkor az lényegesen lassabb ütemű volt, 2019-ig bezárólag pedig mindössze egyszer lépte át a 2 százalékot, 2017-ben (2,3 százalék). 2018-ban és 2019-ben már közel egy százalékponttal meghaladta a német szintet a francia GDP növekedése, a 2020-as válság azonban lényegesen nagyobb zuhanást idézett elő (-7,5 százalék). 2021 második negyedében csaknem 18 százalékos volt a visszapattanás mértéke, a teljes évre vonatkozóan pedig 6,4 százalékkal bővült a francia gazdaság. 2022-ben a gazdasági növekedés Franciaországban is lelassult, 2,5 százalékra, 2023 első három negyedében pedig mindösszesen 0,6 és 1,2 százalék között alakult a bővülés.

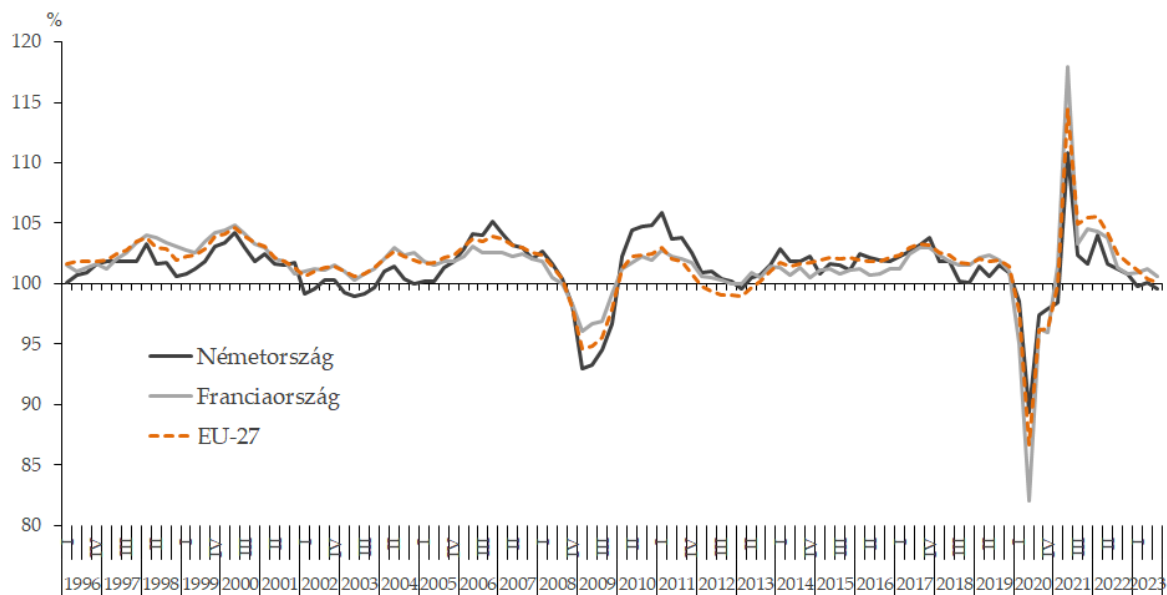
Ha az **Európai Unió összes jelenlegi (27) tagállamában a bruttó hazai termék** átlagos változását vizsgáljuk, akkor 2009-ben jelentős csökkenés (-4,3 százalék), majd szolid növekedés (2,2 százalék és 1,9 százalék) után 2012-ben és 2013-ban újfent zsugorodást (-0,7 százalék, illetve -0,1 százalék) láthatunk. Ezt követően 2014 és 2019 között a növekedés üteme 1,6 százalék és 2,8 százalék között hullámzott. A koronavírus-járvány következtében, a 2020-as év egészében a 2008-as világgazdasági válságot is meghaladó mértékben, 5,6 százalékkal zsugorodott az EU gazdasága: ezen belül a második negyedévben 13,3 százalékkal maradt el az EU-27 tagállamok GDP-je az előző év azonos időszakához viszonyítva. 2021-ben 6 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni (elsősorban a második negyedévi mintegy 14,4 százalékos

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/NAMO_10_GDP (utolsó letöltés: 2023.07.06.)

⁷ https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0007.html (utolsó letöltés: 2023.12.05.)

visszapattanásnak köszönhetően), de 2022-ben uniós átlagban is mérséklődött a növekedés, 3,4 százalékra, 2023 harmadik negyedévére pedig 0,1 százalékra.

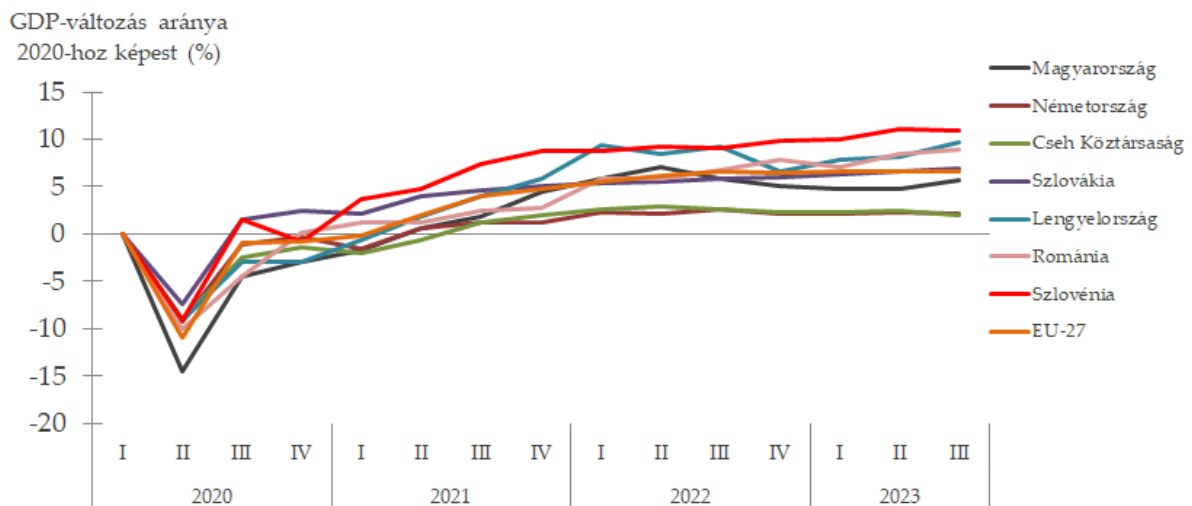
1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU 27 tagállamában, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996–2023. III. negyedév

Forrás: Eurostat

A koronavírus-járvány hatására 2020 első félévében kialakuló gazdasági válság Magyarországot a régióhoz, Németországhoz és az EU-27 átlagához viszonyítva is súlyosabban érintette: az első negyedévhez képest a második negyedévben 15 százalékos GDP visszaesés következett be. 2021 második felére a régió összes országa és az EU-27 átlag is meghaladta a GDP 2020. első negyedévi szintjét, kiváltképpen Szlovéniában volt gyors ütemű a visszapattanás (7 százalék). Magyarországon 2023 harmadik negyedévében a GDP 6 százalékkal magasabb szinten állt a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válság kezdetéhez (2020. I. negyedév) képest, Szlovéniában ez az adat 11 százalék, Lengyelországban 10 százalék, Romániában 9 százalék, Szlovákiában 7 százalék, az EU-27 átlag pedig szintén 7 százalék. Ezen időszak alatt tehát a szlovén, a lengyel, a román és a szlovák GDP növekedési üteme is magasabb volt a magyarénál, valamint kevéssel az EU-27 átlaga is meghaladta azt.

1.1.2. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest (2020 I. negyedév=100%)

Forrás: GVI, saját számítás KSH és Eurostat adatok alapján

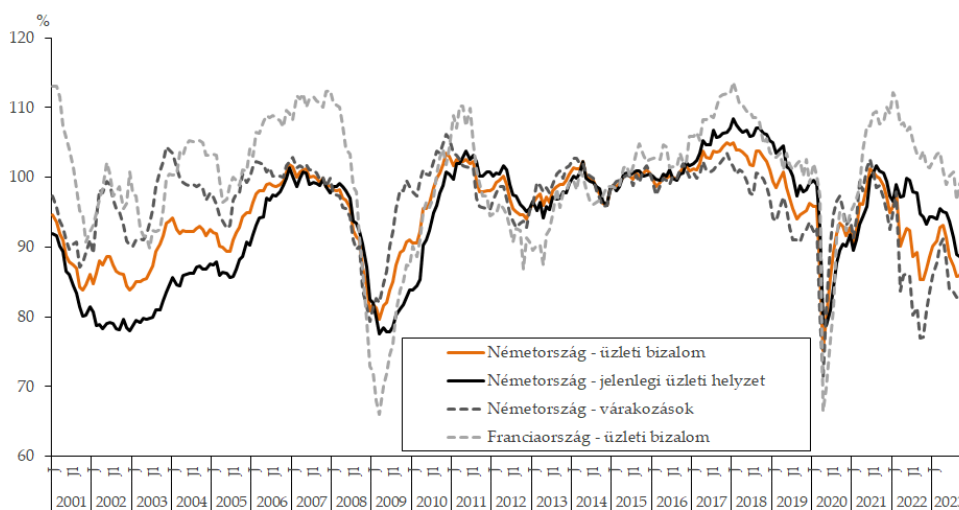
Üzleti bizalom Németországban és Franciaországban

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet 1991 óta közli a havi vállalati konjunktúrafelméréséből származó adatokat. A gazdasági világválság előtt is gyengülő európai gazdasági helyzet miatt az Ifo üzleti bizalmi indexe már 2007 második felében elkezdett csökkenni, a negatív tendencia pedig 2008 második felében zuhanórepüléssé fokozódott. A mutató 2008 végén elért első mélypontján a felmérés történetének addigi legalacsonyabb értékét vette fel (80,9). 2009 áprilisától a 2017 novemberében elért csúcsig (105) kisebb hullámzásokkal nőtt az Ifo index értéke. 2019-ben újabb csökkenés vette kezdetét, a német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi index 2020 áprilisában – a koronavírus-járvány kezdetén – pedig már a 2009-es mélypontot is alulmúlta (75,2). Ezután az index 2021 júniusában emelkedett ismét 100 pont fölé (101,2), de ezt követően újra trendszerű csökkenés vette kezdetét. Vélhetően az orosz-ukrán háború kitörése okán a bizalmi index értéke 2022

márciusában 90,2 pontra csökkent, 2022 őszén már csak 85 pont körül mozgott. 2023-ban 85,8 és 93,5 pont között mozgott az index értéke. Hasonlóan drámai zuhanás és visszapattanás figyelhető meg a megkérdezett cégek jelenlegi üzleti helyzetével és a következő fél évre vonatkozó várakozásaival kapcsolatban is a koronavírus-járvány idején. Utóbbi a háború kezdete után 76,9 pontra zuhant, ennél pesszimistább várakozás pedig még a járvány első hónapjaiban sem jellemezte a német gazdaság szereplőit. 2023-ban valamivel javultak a várakozások, 83,1 és 91,2 között mozgott az index.

A **francia statisztikai hivatal (INSEE)** 1976 óta közli az ipari vállalkozások körében havonta végzett konjunktúrafelméréseiből származó adatokat. Az INSEE konjunktúramutatója 2008 közepén, viszonylag magas szintről kezdett zuhanórepülésbe, és 2009 márciusában elérte mélypontját (66), mely a felmérés addigi történetének legalacsonyabb értéke volt. A mélypont után szinte töretlen emelkedési szakasz következett, és az index 2010 augusztusában haladta meg újra a 100 pontot. A 2011. márciusi csúcspontot (110,2) követően 2013 áprilisáig jelentősen csökkent a konjunktúramutató értéke (87,4), majd 2018 januárjáig hasonló mértékű erősödés volt megfigyelhető (113,6). Ezt követően a mutató folyamatos, lassú csökkenést mutatott, egészen 2020 áprilisáig, amikor a márciusi 97,3 pontról egy hónap alatt történelmi mélypontra, 66,4 pontra zuhant. Az index értéke 2021 áprilisára lépte át újra a száz pontot, az augusztusi 109,5 pont mintegy hároméves csúcst jelentett. 2022 januárjában már 112,2 ponton is állt a konjunktúramutató, a háború kitörését követően azonban újfent csökkenő pályára állt, 2023 augusztusa óta 100 pont alatt alakul.

1.1.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban**, 2001. január –2023. november

Forrás: Ifo, INSEE

* Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>), Ifo Business Climate Index for Trade and Industry in Germany, 2015=100%

** Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr>), Indicateur synthétique du climat des affaires – industrie manufacturière, hosszú távú átlag=100%

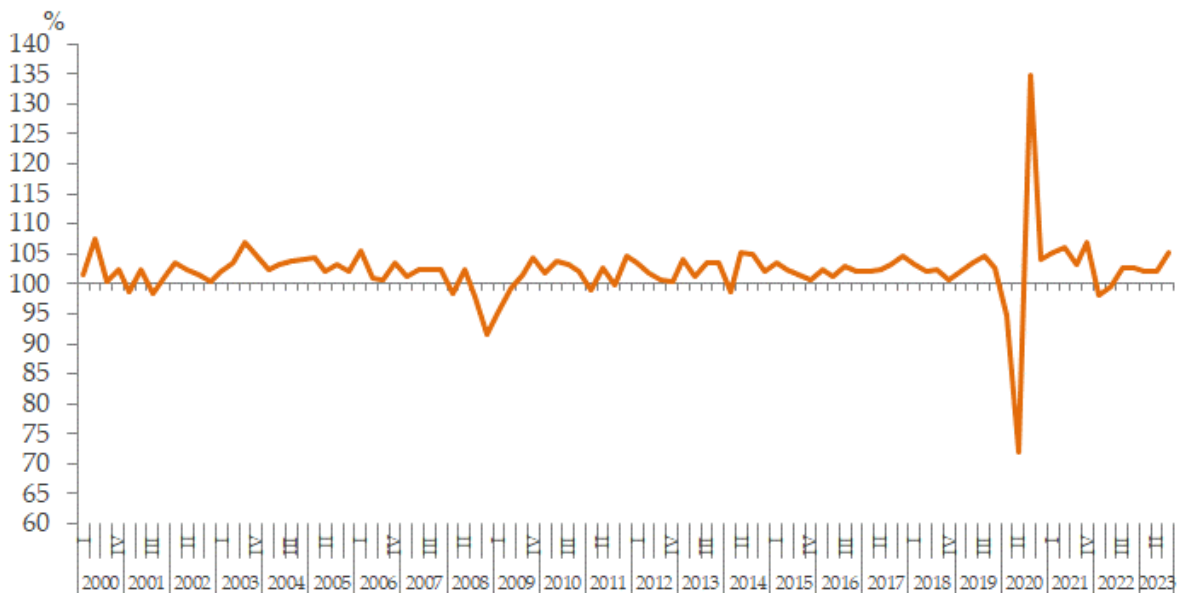
Megjegyzés: Az ábrán vállalati felvételekből származó, a cég jelenlegi és várható helyzetét tartalmazó indikátor egyenlegének szezonálisan kiigazított értékei szerepelnek.

Az Egyesült Államok bruttó hazai termékének alakulása

A világgazdaság közeljövőben várható folyamatainak vizsgálatokor megkerülhetetlen az USA gazdasági helyzetének rövid áttekintése a globális gazdaságra gyakorolt jelentős hatása miatt.

A 2008-as világgazdasági válság az Egyesült Államokból indult ki, így először ott érezte hatását: 2008 utolsó negyedében az **USA bruttó hazai terméke** (GDP) jelentős, 8,5 százalékos csökkenést mutatott. 2009 első felében a visszaesés lassult, a második felében pedig már növekedett a gazdaság. 2010 és 2019 között átlagosan 2,4 százalékos volt a GDP-növekedés, 2018-ban elérte a 3 százalékot is. A koronavírus-járvány következtében 2020-ban az amerikai gazdaság 2,2 százalékkal zsugorodott, ami kisebb csökkenés, mint ami Európában következett be. Az első negyedévben 5,3, a második negyedévben pedig történelmi mélypontot jelentő 28 százalékos volt a visszaesés, a harmadik negyedévben azonban szintén rekordot jelentő 34,8 százalékos fellendülést (visszapattanást) figyelhettünk meg az előző negyedévhez viszonyítva. 2021 egészét tekintve már 5,8 százalékkal bővült az amerikai gazdaság, a növekedés üteme ugyanakkor 2022-ben jelentősen lassult (1,9 százalék). A csökkenő tendencia 2023 első felében is folytatódott, a harmadik negyedévben azonban már 5,2 százalékos növekedést lehetett regisztrálni az előző év azonos időszakához képest.

1.1.4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, szezonálisan és naptári hatással kiigazított adatok, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 2000–2023. III. negyedév

Forrás: www.bea.gov

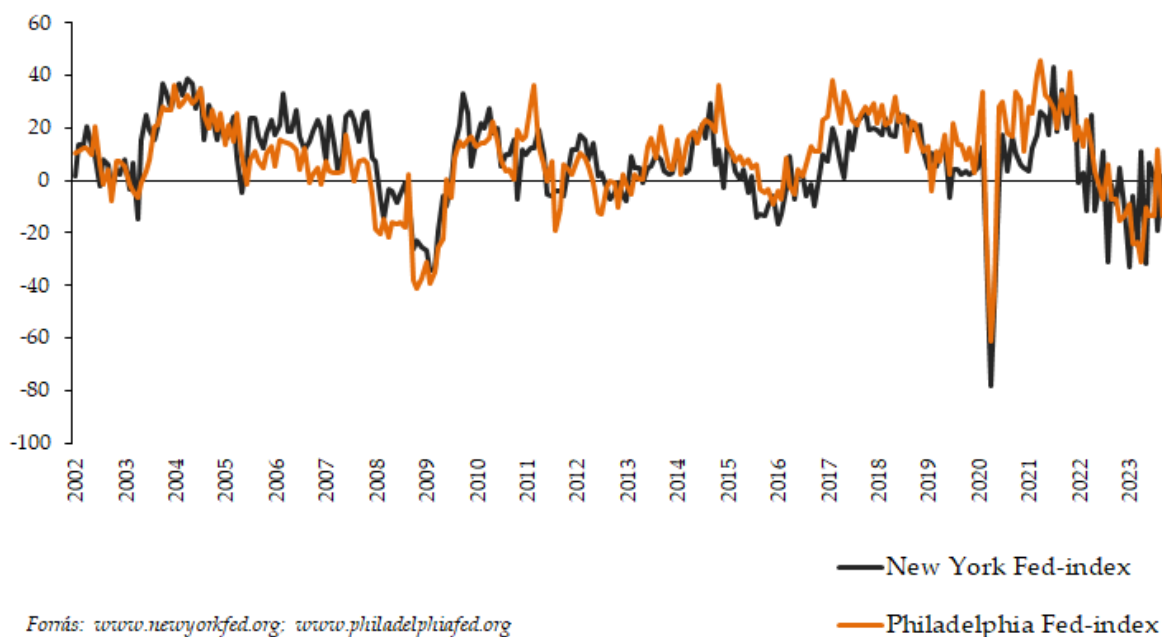
A **Philadelphia Fed-index**, amely az amerikai feldolgozóipari vállalatok üzleti kilátásairól ad képet, 2008 novemberében érte el sokéves mélypontját (-40,9 pont). 2009 augusztusa és 2011 júliusa között jelentős mértékben javult az index értéke, de ezután ismét meredeken zuhanni kezdett, augusztusban -19,4 pontos mélypontra esett vissza.

Kiseb ingadozást követően, 2013 márciusától egészen 2015 augusztusáig viszont folyamatosan pozitív tartományban maradt a mutató, 2014. novemberi csúcsán 35,9 pontot ért el. Ezt követően, egyetlen megszakítással, kilenc havi negatív periódus után 2016 júniusától volt regisztrálható újfent pozitív érték. Innentől egészen 2020 márciusáig folyamatosan pozitív tartományban volt a mutató, bár meg kell jegyezni, hogy míg 2018-ban átlagosan 21 pontot ért el a Philadelphia Fed-index, 2019-ben már csak 10 pontot. A koronavírus-járvány hatására 2020 márciusában -17,1, áprilisában -61,2, májusában pedig -43,2 pontos értéken zárt az index. 2020 júniusától került ismételtén pozitív tartományba, 2021 áprilisában pedig már átlépte a 45 pontot is. Ezt követően 13 hónapon keresztül pozitív tartományban maradv ugyan, de hullámozott az index (átlagosan 23 ponton állt), majd 2022 júniusában újfent átlépett a negatív tartományba, 2023 áprilisára pedig a koronavírus-járvány első időszakát idéző, -31,3-as értékre csökkent, és (a szeptembert kivéve) azóta is negatív maradt a mutató.

A **New York-i Fed-index**, mely szintén a feldolgozóipari folyamatok állapotát írja le, már 2008 februárjában (azaz még a világgazdasági válság kirobbanása előtt) visszaesést jelzett és a negatív tartományba került. A válság hatása 2008 októberében érződött először a mutatón, amikor is egyetlen hónap alatt 17,8 pontot zuhant az értéke, -25,9 pontot elérve. A mélypontot (-34,3 pont) 2009 februárjában érte el, ezután viszonylag gyors növekedésnek indult, 2009 augusztusától (12,7 pont) már pozitív értéket vett fel a mutató. 2011 júniusa és októbere, majd 2012 augusztusa és 2013 januárja között ismét jelentős visszaesésnek lehettünk tanúi, ami az index újbóli negatív értéktartományba kerülését eredményezte. Ezt követően egy-egy hónap kivételével végig pozitív értékeket ért el a mutató, majd 2015 augusztusától ismét csökkenés következett be, amely 2016 végéig folytatódott. 2017-ben és 2018-ban – némi ingadozás mellett – az év nagy részében magas értékeket vett fel az index, 2019-ben azonban az év közepén a negatív tartományba vándorolt a mutató, átlagosan pedig 5 pont körüli értéken mozgott. A koronavírus-járvány következtében 2020 márciusában -21,5, áprilisában -78,2, májusában pedig -48,5 pontos értéken zárt az index. 2020 júliusától került ismételtén pozitív tartományba, egy évvel később pedig már 43 ponton állt, majd 2021. decemberre 31,9 pontra mérséklődött. A 2022-es évet -0,7 ponttal kezdte, a mélypontot pedig augusztusban érte el (-31,3 pont). 2023-ban januárban (-32,9 pont) és májusban (-31,8 pont) állt kiemelkedően alacsony szinten az index, novemberben viszont már pozitív értéket mutatott (9,1 pont)

1.1.5. ábra: A Philadelphia Fed-index és a New York Fed-index alakulása, 2001. július – 2023. november

Fomás: www.newyorkfed.org; www.philadelphiafed.org

1.2. Makrogazdasági trendek Magyarországon

Az alábbiakban a magyar gazdaság növekedésének elmúlt évekbeli tendenciáit foglaljuk össze, különös tekintettel a 2008–2009-es világgazdasági válság, a 2020-ban kezdődött koronavírus-járvány okozta válság, valamint az energiaválság hatásának összehasonlítására. Az első alfejezetben a hazai GDP-re vonatkozó legfrissebb előrejelzéseket ismertetjük, majd a gazdasági helyzet változásait a legfontosabb makrogazdasági mutatókon keresztül vázoljuk fel, melynek során kitérünk a bruttó hazai termék és a foglalkoztatottság alakulására.

Magyarország gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

Az **Európai Bizottság 2023. őszi gazdasági előrejelzése**⁸ szerint a magyar gazdaság az év első felében (összességében négy egymást követő negyedévben) változatlanul recesszióban volt, ami a 2023-as költségvetési hiány jelentős túllépését eredményezte, és a külső egyenleg korrekcióját tette szükségessé. Az alacsonyabb nyersanyagárak és a finanszírozási feltételek enyhülése ugyanakkor várhatóan elősegítik majd a fokozatos fellendülést 2024-ben és 2025-ben. A korábban magas infláció csökkenőben van, de a gyors bérnövekedés várhatóan fenntartja a mögöttes inflációt. A költségvetési hiány az előrejelzések szerint 2023 után is magas marad, ami az elmúlt években elfogadott tartós bevételcsökkentő intézkedések hatását tükrözi.

⁸ https://hungary.representation.ec.europa.eu/2023-oszi-gazdasagi-elorejelzes-kihivasokkal-teli-ev-utan-kisebb-fellendules-varhato-2023-11-15_hu (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

A magyar gazdaság 2023-ban a Bizottság prognózisa szerint várhatóan 0,7 százalékkal csökken majd, de az infláció visszaszorulásával a negyedik negyedévtől fokozatosan helyreáll, ami lehetővé teszi a jelenleg nagyon szigorú monetáris feltételek enyhítését. A GDP növekedése az előrejelzés szerint 2024-ben 2,4 százalékra, 2025-ben pedig 3,6 százalékra gyorsul. A fogyasztást a reáljövedelmek növekedése és az elővigyázatossági megtakarítások enyhülése fogja támogatni. Az építőipari beruházásokat az előrejelzések szerint továbbra is korlátozza a költségvetési konszolidáció és a magas kamatlábak, de a feldolgozóiparban a nagy működőtőke-befektetések várhatóan fellendítik a gépberuházásokat. Ahogy ezek a kapacitások termelésbe lépnek, fokozatosan erősíteni fogják Magyarország exportteljesítményét.

A jelentés szerint a következő hónapokban a bázishatások, az alacsonyabb nyersanyagárak és a gyenge fogyasztói kereslet miatt minden bizonnyal ismét egyszámjegyű lesz az infláció, a magas bérnövekedés azonban ellene tarthat a további csökkenésnek, az üzemanyagok jövedéki adójának 2024. januári emelése pedig a becslések szerint 0,5 százalékponttal növeli az inflációt jövőre. A harmonizált inflációs ráta az előrejelzések szerint a 2023-as 17,2 százalékról 2024-ben 5,2 százalékra, 2025-ben pedig 4,1 százalékra mérséklődik. A foglalkoztatás 2023 első felében rugalmas maradt, mivel a vállalatok a tartós munkaerőhiányos környezetben nem szívesen bocsátottak el munkavállalókat. A munkanélküliségi ráta 2023 harmadik negyedévében 4,1 százalék volt, és az előrejelzések szerint a következő években nagyjából változatlan is marad. A feszes munkaerőpiac várhatóan fenntartja a magas nominális bérnövekedést, amit tovább fokoz a minimálbér 2024-ben várható kétszámjegyű emelése.

Az **OECD** prognózisa⁹ szerint Magyarországon 2023-ban 0,6 százalékkal zsugorodik a gazdaság, majd 2024-ben 2,4 százalékkal, 2025-ben pedig 2,7 százalékkal bővülhet. A főként az energia- és élelmiszerárak által vezérelt csökkenő infláció várhatóan támogatni fogja a beruházások és a magánfogyasztás fokozatos élénkülését. A kilátásokat övező fő kockázatok a maginfláció csökkenésének üteméhez és az EU-val az uniós források folyósításáról folytatott tárgyalások eredményéhez kapcsolódnak. Az éves átlagos infláció 2023-ban eléri majd a 17,5 százalékot, de jövőre 4,6 százalékra csökkenhet, míg a munkanélküliségi ráta az idei 4,1 százalékos szintről 0,1 százalékponttal emelkedhet tovább jövőre.

Az **IMF** előrejelzése¹⁰ szerint Magyarországon 2023-ban 0,3 százalékkal zsugorodhat a gazdaság, jövőre pedig 3,1 százalékos növekedést vár a szervezet.

---

⁹ https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7a5f73ce-en/1/3/2/21/index.html?itemId=/content/publication/7a5f73ce-en&csp_ff1338015957b6cc89df6710d74ff9f1&itemIGO=oecd&itemContentType=book (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

¹⁰ https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/HUN (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

A **Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.** 2023. októberi konjunktúrajelentése¹¹ szerint Magyarországon az idei évben 0,5 százalékos gazdasági csökkenést várhatunk, míg 2024-re 2,5 százalékos növekedést prognosztizál a jelentés. Az év elején tetőző infláció következtében drasztikusan visszaeső reálkeresetek a magánfogyasztás meredek visszaeséséhez vezettek, ami az év folyamán csak fokozatosan enyhül. Az intézet szerint a hazai piacra orientált vállalati szegmensre az év nagyobbik részében gátlólag hatnak a magas költségek, a csak lassan javuló keresleti és finanszírozási feltételek, és ez – az állami beruházások visszafogásával és a háztartások lecsökkent fogyasztási aktivitásával együtt – a beruházások csökkenését eredményezi az idén. A nettó áru- és szolgáltatásexport az év első felében erőteljesen mérsékelte a gazdasági visszaesés ütemét, főként mivel a belföldi kereslet egyre inkább visszafogta az importot. A termelési oldalon a mezőgazdaság előzetesen vártnál is erőteljesebb visszapattanása, illetőleg az építőipar folytatódó visszaesése mellett az ipar teljesítménye jelentősen csökkent a bezuhanó belföldi kereslet és az egyre mérsékeltebb külpiazi kereslet miatt. A jelentés 2023-ra 4-4,1 százalékos, jövőre pedig csökkenő munkanélküliségi rátával számol (3,8 százalék), emellett 2023-ra 17,7 százalékos fogyasztói árindexet vár, ami jövőre 6 százalékra mérséklődhet.

A **GKI Gazdaságkutató Zrt.** szeptemberi előrejelzése¹² továbbra is 0,5 százalékos gazdasági csökkenést vár 2023-ban, sőt úgy véli, az ennél nagyobb visszaesésnek valamivel nagyobb az esélye, mint a kisebbnek. 2024-ben 2,2 százalékos lehet a bővülés. A GKI szerint a munkanélküliségi ráta éves átlagban 3,9 százalékra nő, míg az inflációt 18 százalékosra becsüli.

A **Magyar Nemzeti Bank** szeptemberi Inflációs Jelentése¹³ szerint a külső és a belső tényezők (pl. szigorú monetáris politika, visszafogott belső kereslet, mérséklődő globális nyersanyagárak) egyaránt a dezinfláció irányába mutatnak, így a jegybank prognózisa alapján 2023 végére az infláció 10 százalék alá fog süllyedni, de az egész évet tekintve – a korábban előrejelzettnél magasabb szinten – 17,6–18,1 százalék körül fog alakulni. A jegybank szerint az infláció tartós csökkenése, valamint a reálbérek pozitívvá válása elősegíti a gazdaság élénkülését, így az idei -0,5-+0,5 százalékos stagnálásközeli szint után jövőre 3–4 százalékkal bővíülhet.

---

¹¹ https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2023/10/Konjunkturajelentes_2023_3.pdf (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

¹² <https://gki.hu/language/hu/2023/09/27/a-gki-gazdasagkutato-zrt-2023-3-elorejelzese-2023-ra/> (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

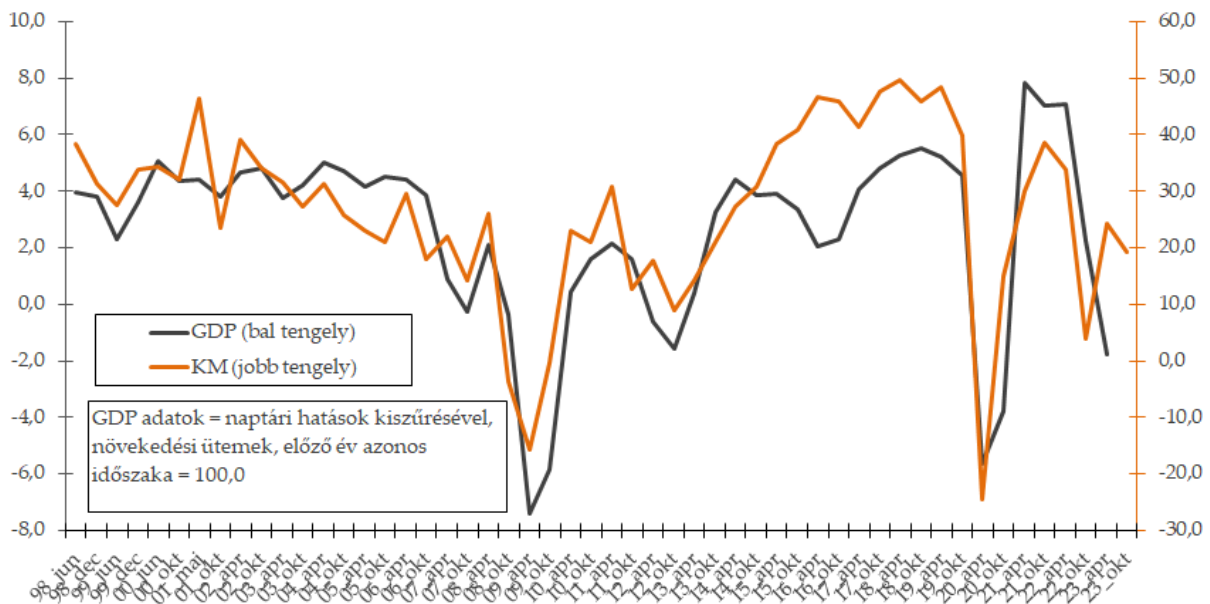
¹³ <https://www.mnb.hu/letoltes/hun-ir-digitalis-23.pdf> (utolsó letöltés: 2023.12.08.)

**1.2.1. tábla: Magyarországra vonatkozó
2023-as és 2024-es GDP-előrejelzések**

Előrejelző szervezet	2023	2024
Európai Bizottság	-0,7%	2,4%
OECD	-0,6%	2,4%
IMF	-0,3%	3,1%
Kopint-Tárki	-0,5%	2,5%
GKI	-0,5%	2,2%
Magyar Nemzeti Bank	-0,5-+0,5%	3-4%

A GVI októberi vállalati konjunktúravizsgálata 1 825 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. Az adatfelvétel október 1. és 31. között zajlott. Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke a 2023. áprilisi +24 pontról októberre +19 pontra csökkent. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében visszaemelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenés történt, amit részben ellensúlyozott a 2023. tavaszi emelkedés. A mutató értéke mostani csökkenés ellenére az előző év azonos időszakához képest továbbra is számottevően magasabb. A várakozások pesszimistábbá válása elsősorban a kis- és középvállalkozások körében tapasztalható 2023. őszen.¹⁴

1.2.1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023

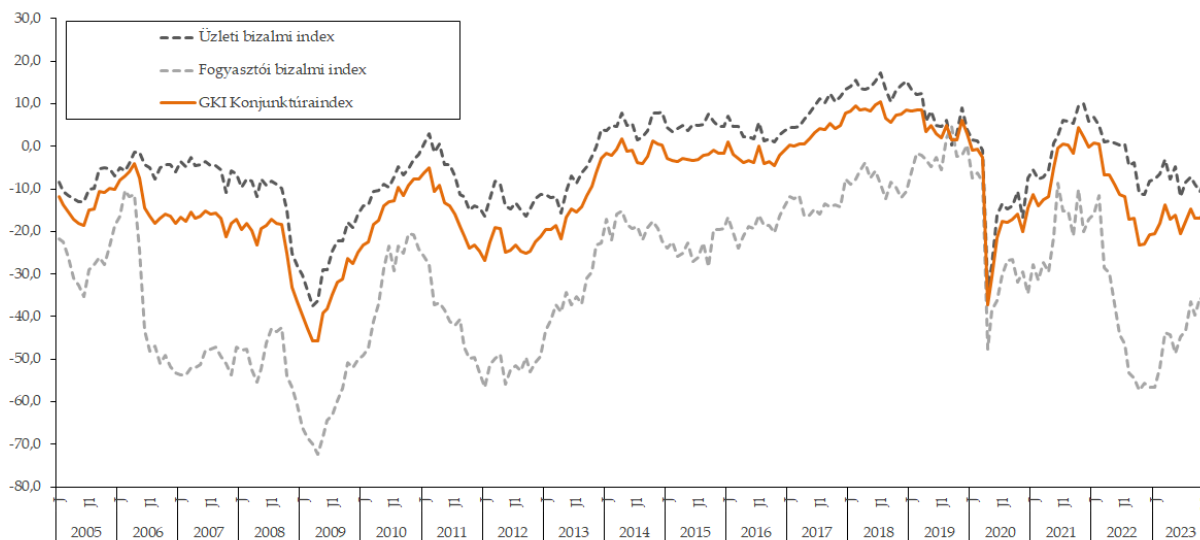

Forrás: GVI, KSH

¹⁴ <https://gvi.hu/kutatas/717/romlo-uzleti-helyzet-bizonytalan-varakozasok-az-mkik-gvi-2023-oktoberi-vallalati-konjunktura-adatfelvetelenek-eredmenyei> (utolsó letöltés: 2023.12.06.)

A GKI Gazdaságkutató Zrt. 2023. novemberi konjunktúrafelmérése szerint¹⁵ a GKI konjunktúraindexe jelenleg -15,4 ponton áll, ami 1,6 ponttal magasabb a szeptemberi és októberi szintnél. Az üzleti várakozások esetében jelenleg -7,9 ponton áll ez a mutató, ami 2,6 ponttal magasabb az októberi értéknél, míg a fogyasztói várakozások alul múljak még a járvány kezdeti időszakában jellemző hangulatot is (-36,7 pont), annak ellenére, hogy a 2022–2023 fordulóján tapasztalt mélypontról (-56,7 pont) elmozdult az index.

1.2.2. ábra: A GKI konjunktúraindexe és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 2005–2023. november

Forrás: www.gki.hu

Megjegyzés: a GKI konjunktúraindexe a fogyasztói bizalmi index és az üzleti bizalmi index súlyozott átlaga

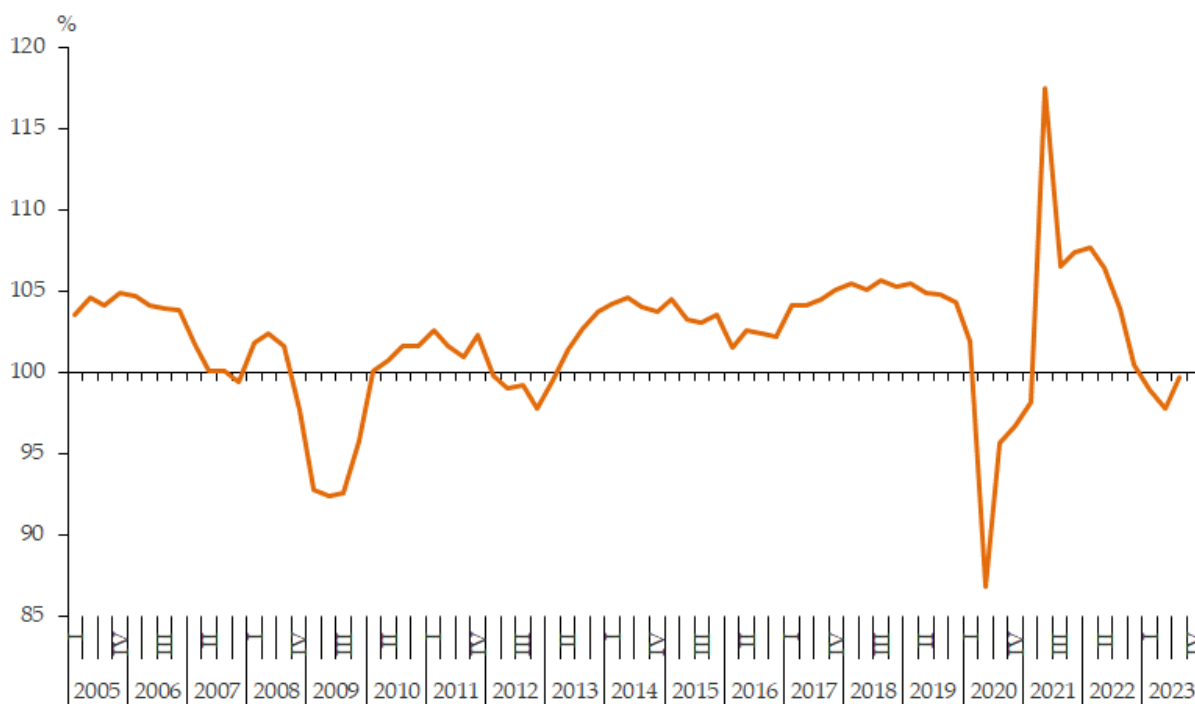
Bruttó hazai termék alakulása (GDP)

A világgazdasági válság Magyarországot 2008 közepén érte el, az év egészében mindössze 1 százalékos növekedést ért el a magyar gazdaság. 2009 közepén a recesszió elérte mélypontját, az év egészében 6,6 százalékos visszaesés következett be, majd 2010-ben 1,1 százalékos, enyhe növekedést produkált a magyar gazdaság. A gazdasági nehézségek azonban korántsem értek véget: a nyugat-európai gazdaságok növekedésének lassulása, a nemzetközi pénzügyi helyzet instabil volta és az euróválság hullámainak negatív hatása visszavetette a magyar gazdaságot is. 2011-ben még 1,9 százalékkal nőtt a bruttó hazai termék volumene, 2012-ben azonban a GDP 1,3 százalékkal esett vissza. 2013-ban a gazdaság kilábal a recessziós időszakból (1,8 százalékos növekedés), 2014 és 2019 között pedig 2,2 százalékos és 5,4 százalékos között ingadozott a növekedés. A lassulás már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,9 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalékos). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,3 és -3,3 százalékos), így a hazai

¹⁵ <https://gki.hu/language/hu/2023/11/27/novemberben-enyhen-emelkedett-a-gki-konjunkturaindex/> (utolsó letöltés: 2023.12.06.)

GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévben a csökkenés mértéke már csak 1,8 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,5 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,1 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (7,7 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,4 százalékos, a harmadik negyedévben 3,9 százalékos, a negyedik negyedévben pedig mindösszesen 0,5 százalékos bővülést lehetett regisztrálni – az egész évet tekintve a GDP növekedés mértéke 4,6 százalék volt. 2023-ban – két év után először – csökkent a magyar gazdaság, az előző év azonos időszakához képest az első negyedévben 1,1, a második negyedévben 2,2, a harmadik negyedévben pedig 0,3 százalékkal.

1.2.3. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka = 100%) 2005–2023. III. negyedév

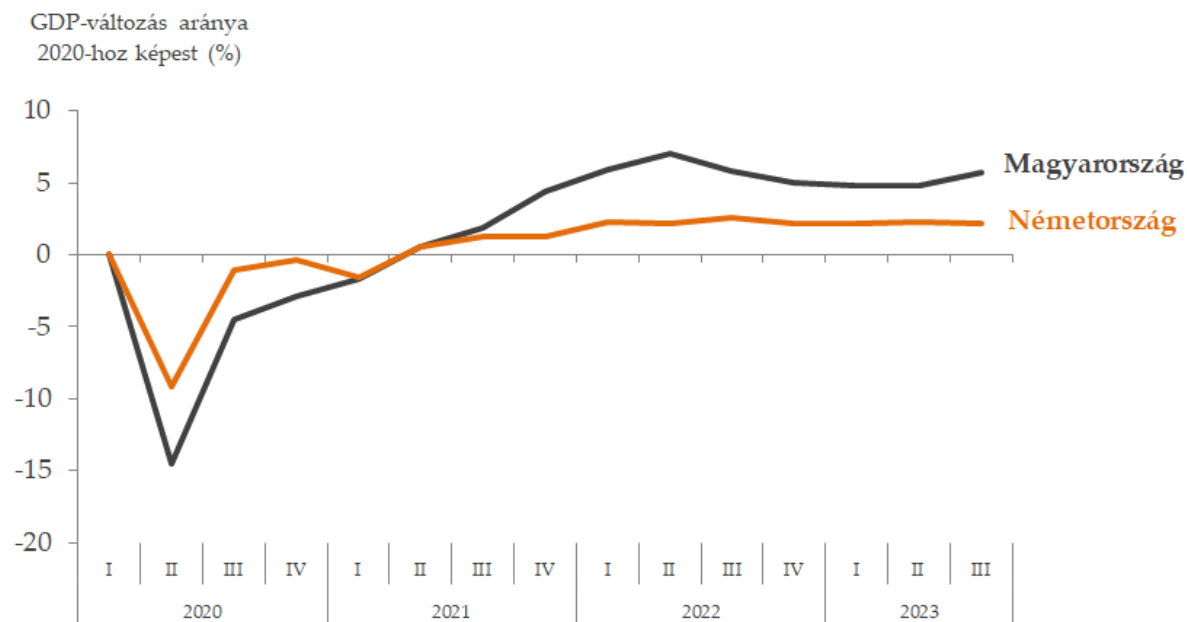

Forrás: KSH

A német gazdasággal összevetve elmondható, hogy a koronavírus-járvány okozta válság mind a magyar, mind a német gazdaságot jelentősen megrendítette, 2020 második negyedévében a magyar 15, a német pedig 9 százalékkal maradt el az első negyedéves GDP-szinttől. A harmadik negyedévi visszapattnás a két országban 8–11 százalékpontos felzárkózást eredményezett. Ezt követően a német gazdaság stagnálni, majd 2021 első negyedévében újra csökkenni kezdett (-2 százalék), a magyar gazdaság viszont lassuló ütemben ugyan, de folyamatosan közelítette, majd 2021 második negyedévében meg is haladta a válság előtti szintet (1 százalék). A német gazdaság ugyanezt 2021 második felében érte el, azóta azonban csak stagnál, lassan növekszik (1–3 százalék). 2023 harmadik negyedévében a magyar gazdaság 5,7 százalékponttal,

a német gazdaság viszont csak 2,2 százalékponttal haladta meg a 2020. első negyedévi GDP-szintet.

1.2.4. ábra: A GDP változása a koronavírus-járvány okozta válság kezdetéhez képest Magyarországon és Németországban (2020. első negyedév = 100%), 2020–2023

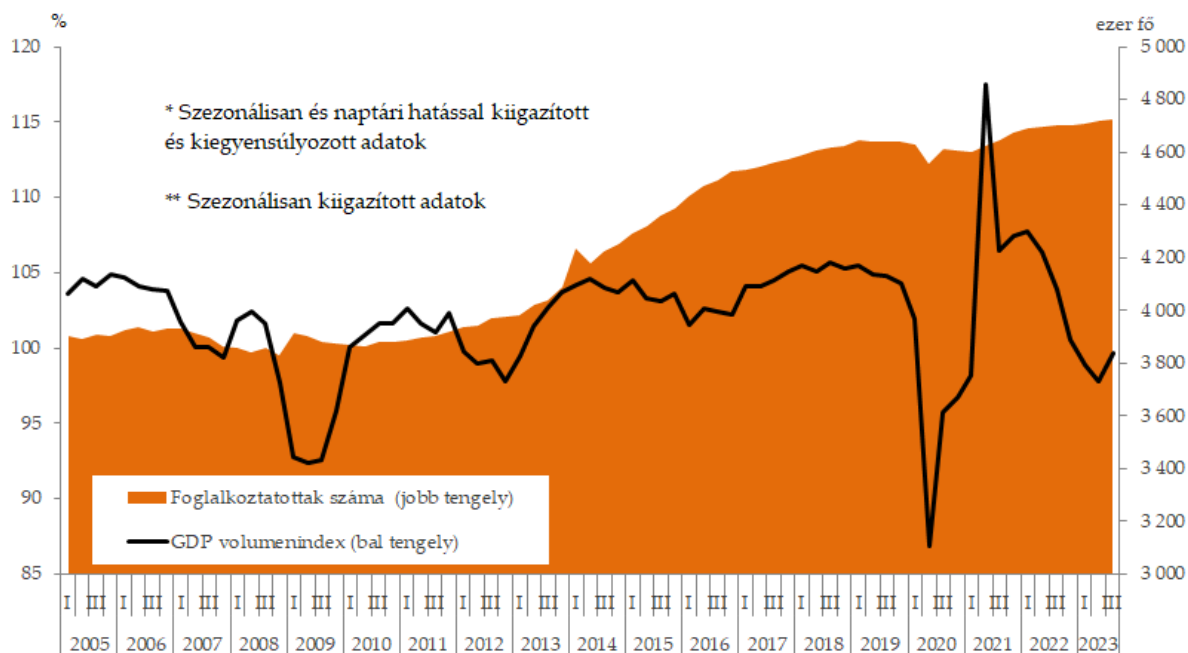

Forrás: GVI, saját számítás KSH és Eurostat adatok alapján

Foglalkoztatottság és bruttó bérek

2008-ban a gazdasági válság hatása a foglalkoztatottság területén a negyedik negyedévben jelentkezett. A GDP csökkenése a 2009 közepén elért mélypont után lassulni kezdett, és lassú kilábalás vette kezdetét, 2012-ben azonban a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba. A foglalkoztatottak száma ugyanakkor a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013-tól fogva a GDP lassan – változó mértékben, de folyamatosan – emelkedett, a foglalkoztatás pedig – szintén nagy részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A foglalkoztatottak száma 2019 első negyedévében érte el a csúcspontját (4 644 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére 4 557 ezer főre csökkent – ez, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedévéől kezdve nő újra a foglalkoztatottság, 2023 harmadik negyedévében már történelmi csúcsra, 4 725 ezer főre emelkedett.

1.2.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2005–2023. III. negyedév

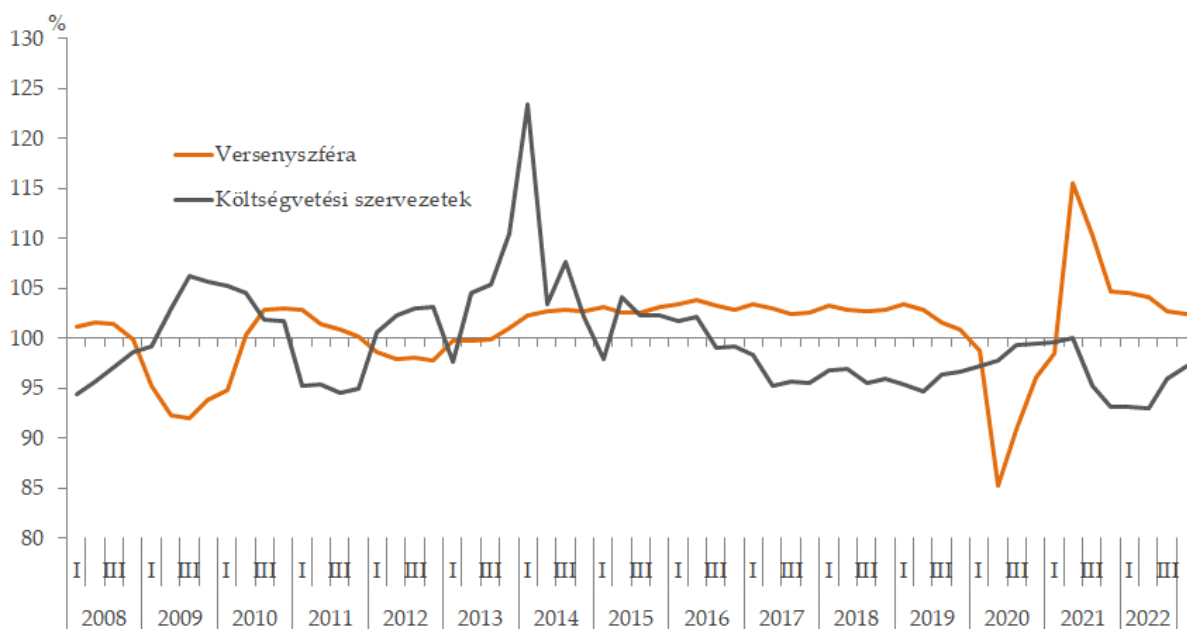
Forrás: KSH

A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma a 2008-as igen enyhe növekedés után 2009 folyamán a világgazdasági válság hatására jelentős, 6,6 százalékos visszaesést mutatott. 2010-ben a csökkenés üteme lassulni kezdett, majd az év második felében már 3 százalék körüli növekedést tapasztaltunk. Ezt három éven keresztül évi 0–2 százalékos, majd 2014 és 2018 között évi 2–3,5 százalékos növekedés követte – a legmagasabb értéket 2016-ban érte el (3,4 százalék). 2019-ben enyhült a növekedés üteme (2,2 százalék), 2020 első negyedévében pedig már 1,2 százalékkal, második negyedévében 14,8 százalékkal maradt el a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakához képest. 2020 második felében (9,1 és 3,9 százalékos elmaradás) és 2021 első negyedévében javult a helyzet (1,5 százalékos elmaradás), 2021 második negyedévében pedig – a kirívóan alacsony bázisnak is köszönhetően – 15,5 százalékkal haladta meg a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakában mért szintet. 2022 első felében 4 százalékos meghaladó többletet lehetett regisztrálni az egy évvel korábbi időszakhoz képest, ez a harmadik és a negyedik negyedévre azonban 2,4–2,7 százalékra mérséklődött.

A közsféra alkalmazotti létszáma 2008-ban gyengülő ütemű csökkenést mutatott. Ezt követően 2009 és 2013 között – 2011 kivételével – évi 3–5 százalékkal bővült a közsféra alkalmazottainak létszáma. (4,9 százalékkal), 2012-ben (2,3 százalék) és 2013-ban (4,6 százalék) újra növekedést tapasztaltunk. A tendencia 2014-ben is folytatódott, az első negyedévben kiugró növekedés következett be (23,5 százalék), az év egészében pedig 8,7 százalékos, dinamikus emelkedést mutattak az adatok. 2017-ben fordult meg a tendencia, amikortól évente körülbelül 4 százalékkal csökkent a közsférában foglalkoztatottak száma. A versenyszférával ellentétben a közsférában nem

következett be jelentős mértékű azonnali visszaesés a koronavírus-járvány hatására: 2020 első két negyedében 2,7 és 2,2 százalékos, a második félévben pedig 0,7 és 0,5 százalékos volt a csökkenés. 2021 első negyedében 0,4 százalékkal volt kevesebb foglalkoztatott a közszférában az előző év azonos időszakához képest, míg a második negyedében 0,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. Ezt követően azonban – ellentétben a versenyszférával – jelentős csökkenés ment végbe: 2021 második felében 5,8 százalékkal, 2022-ben pedig 5,2 százalékkal volt alacsonyabb a közszféra alkalmazotti létszáma az előző év azonos időszakában mért szintnél. 2023-ban mérséklődött a csökkenés mértéke, 1,9–2,1 százalék között alakult az első három negyedében.

1.2.6. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022. IV. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka= 100)

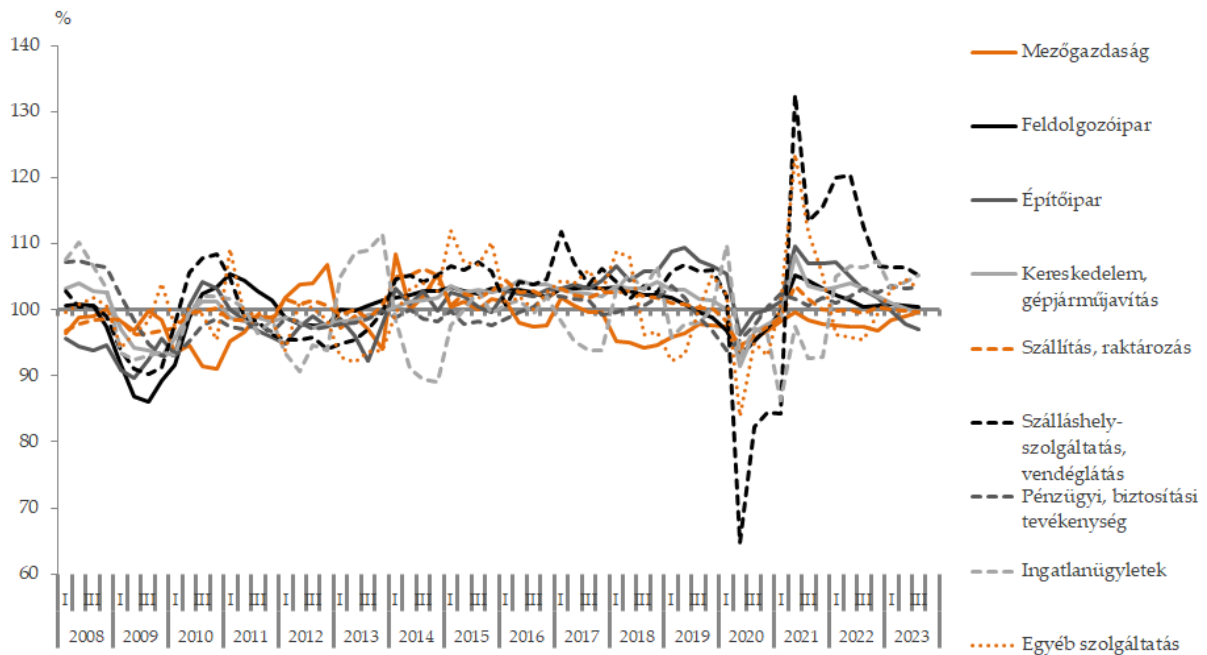
Forrás: KSH

A versenyszférához sorolt gazdasági ágakat foglalkoztatotti létszám szerint vizsgálva azt láthatjuk, hogy 2009-ben szinte mindegyik szektorban jelentős volt a visszaesés, legnagyobb mértékben a feldolgozóiparban, az építőiparban és a vendéglátásban, de különösen utóbbi már 2010–2011-ben jelentős bővülést könyvelhetett el. A foglalkoztatotti létszámok tartós emelkedése 2014-ben kezdődött, 2015-ben és 2016-ban érte el a csúcst, és kitartott egészen 2020 nyaráig. 2020 első negyedében – lényegében a koronavírus-járvány miatti korlátozásokat megelőzően – az építőiparban, a vendéglátásban, az egyéb szolgáltatások és az ingatlanügyletek területén még 2–10 százalékos növekedést lehetett regisztrálni (az ingatlanügyletek és az építőipar járt az élen). 2020 második negyedében már minden ágazatban csökkent az alkalmazásban állók száma, különösen a vendéglátásban (35,3 százalék) és az egyéb szolgáltatásoknál (16,1 százalék), a harmadik és a negyedik negyedében

viszont az összes szektorban a csökkenés mérséklődését lehetett tapasztalni. 2021 első negyedében két ágazat kivételével mindegyik megközelítette, vagy akár meg is haladta az egy évvel korábbi (válság előtti) foglalkoztatotti létszámot (98–102 százalék), a vendéglátásban azonban 16 százalék, az ingatlanügyletek területén pedig 14 százalék körüli csökkenés volt még ekkor is. Az év hátralévő részében a mezőgazdaság és az ingatlanügyletek kivételével 2–33 százalékos növekedés ment végbe, különösen nagymértékű emelkedést a vendéglátás és a szolgáltatások területén lehetett regisztrálni a bázishatásból következően. Ugyanez magyarázza a vendéglátás 2022. első két negyedében regisztrált 20–20 százalékos többletét is. 2022-ben a mezőgazdaságban és az egyéb szolgáltatások területén maradt el minden negyedévben az alkalmazásban állók száma az előző év azonos időszakához képest – 2,4–3,2, illetve 0,6–4,5 százalékkal –, míg 2023 első három negyedévében a mezőgazdaság, az építőipar, a kereskedelem és a szállítás ágazatokban is, 0,4–2,9 százalékkal. A 2023. harmadik negyedévi legnagyobb mértékű, -2,9 százalékos csökkenést az építőipar produkálta.

1.2.7. ábra: A versenyszférához sorolt ágazatokban alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008–2023. III. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100)

Forrás: KSH

2023 januárja és szeptembere között a vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél együttesen a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 14 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az átlagos bruttó kereset 557 000, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 566 400 forintot ért el. Az átlagkeresetet a vállalkozások (16,9 százalék), a nonprofit szervezetek (12,7 százalék) és a költségvetési intézmények (4,7 százalék) felől vizsgálva is növekedést figyelhetünk meg a 2023. január-szeptemberi időszakban, az előző év ugyanazon periódusához képest. 2023 szeptemberében a reálkereset 1,7 százalékkal nőtt, a fogyasztói árak előző év azonos időszakához mért, 12,2 százalékos növekedése mellett.¹⁶

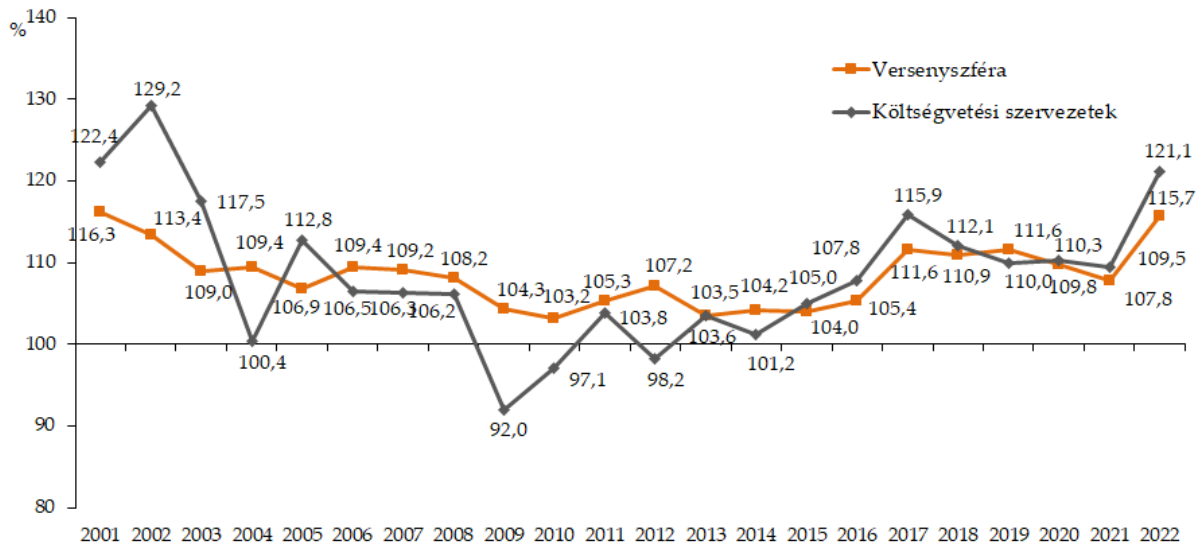
A versenyszférában 2003 és 2008 között stabil évi 8–9 százalék körüli bruttó béremelkedés történt, mely növekedés 2009-ben (4,3 százalék) és 2010-ben (3,2 százalék) mérséklődött. 2011-ben (5,3 százalék) és 2012-ben (7,2 százalék) a béremelkedés volumene nőtt, 2013 és 2016 között pedig évi 3,6–5,4 százalék között alakult. 2017-től kezdve a bruttó bérek emelkedésének üteme jelentősen gyorsult, évente 10–12 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni 2020-ig bezárólag. A növekedés üteme a koronavírus-járvány első évében 9,8 százalékra, a második évében pedig 7,8 százalékra mérséklődött, 2022-ben azonban már 15,7 százalékra emelkedett – ilyen magas értéket legutóbb 2001-ben ért el a bruttó átlagkereset változása.

A közszférában ennél jóval ingadozóbb a béremelkedés üteme: a 2001 és 2003 közötti időszak 20–30 százalék körüli béremelését 2004-ben stagnálás követte, majd 2005-ben újra nagyobb mértékű, 12,8 százalékos emelés történt. A következő három évben stabil, 6 százalék körüli volt a közszféra bruttó béreinek növekedési üteme. 2009-ben a gazdasági válság hatására a kormány takarékosági intézkedéseket hajtott végre, melynek keretein belül megszüntették a 13. havi béreket, így a közszférára jellemző átlagos bruttó bérek 8 százalékkal csökkentek. 2010-ben tovább csökkentek a bérek a közszférában az előző év azonos időszakához képest, az alacsony keresetű közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt, de a csökkenés üteme mérséklődött (2,9 százalék). 2011-ben 3,8 százalékos növekedésnek lehetünk tanúi, 2012-ben azonban – újfent a közfoglalkoztatás jelentőségének növekedése miatt – 1,8 százalékkal ismét visszaesett a közszférára jellemző bér. 2013 és 2016 között évi 1–8 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni, ezt követően pedig felgyorsult a növekedés üteme, 10–16 százalékra. 2021-ben ugyan némi lassulás következett be (9,5 százalék), de 2022-ben már 21,1 százalékos növekedés ment végbe a költségvetési szervezeteknél.

---

¹⁶ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ker2309> (utolsó letöltés: 2023.12.06.)

1.2.8. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a versenyszférában és a közszférában, 2001–2022 (az előző év azonos időszaka = 100%)

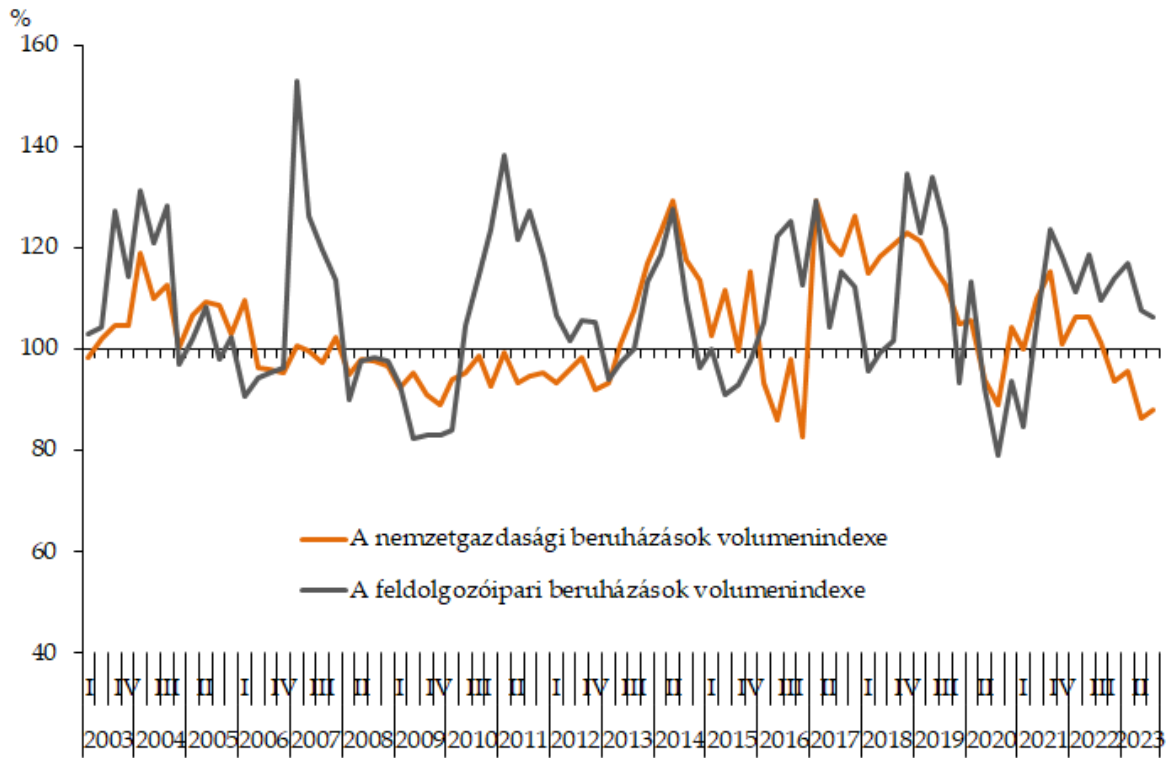

Forrás: KSH

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumenének 2007. évi stagnálását 2008-ban számottevő, 3 százalékos visszaesés követte, a 2009-es évet a válság miatt pedig még erőteljesebb, 8,6 százalékos visszaesés jellemezte. Ezután enyhült a visszaesés üteme (2010-ben 5,1 százalékos, 2011-ben 4,5 százalékos csökkenés), 2012-ben azonban a recessziós folyamatok újra visszavetették a beruházásokat (5,2 százalékos visszaesés). 2013-tól 2015-ig 7–19 százalékos növekedést lehetett regisztrálni, 2016-ban viszont nagyarányú, 11,3 százalékos csökkenés következett be. Az alacsonyabb bázisértékből is következően 2017-ben ismét jelentős mértékben, 23,7 százalékkal nőtt a nemzetgazdasági beruházások volumene az előző évhez képest, 2018-ban pedig továbbra is lendületes, 20,2 százalékos emelkedést tapasztalhattunk. Ez a dinamizmus már a koronavírus-járványt megelőzően, 2019-ben megtorpanni látszott (11,9 százalékos növekedés), 2020-ban pedig, elsősorban a második és a harmadik negyedév gyenge teljesítménye okán, 1,6 százalékos csökkenés következett. Bár a járvány harmadik hulláma 2021 tavaszán, negyedik hulláma pedig 2021 őszén tört ki, a beruházások volumenindexe az egész évet tekintve már 6 százalékos emelkedést produkált. 2022 egészében a beruházások volumene stagnált (0,3 százalék), a negyedik negyedévtől pedig csökkent – 2023 harmadik negyedévében már 12,1 százalékkal – az előző év azonos időszakához képest.

1.2.9. ábra: A beruházások és a feldolgozóipari beruházások volumenindexe
(az előző év azonos időszaka = 100%), 2003–2023. III. negyedév

Forrás: KSH

2. A vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai

Az alábbiakban a Rövidtávú Munkaerőpiaci Prognózis adatai alapján mutatjuk be a vállalkozások üzleti helyzetének és várakozásainak alakulását. A fejezet eredményei a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint tekinthetőek reprezentatívnak.

Az első részben az elmúlt években lejátszódó folyamatokkal foglalkozunk. A fejezet középpontjában a német Ifo Üzleti Bizalmi Mutatójához hasonló általános üzleti helyzetet kifejező szubjektív helyzetértékelés áll. A második alfejezetben egy regressziós modell alapján az optimista várakozások vállalati hátterét elemezzük, azaz arra keressük a választ, hogy milyen vállalati körök tekintenek pozitív várakozásokkal 2024 első félévére. A harmadik alfejezetben az üzleti helyzet területi különbségeit mutatjuk be.

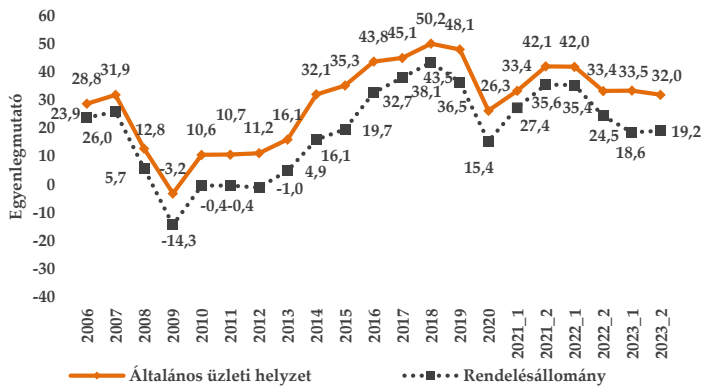
2.1. Az üzleti helyzet megítélése és az elmúlt években tapasztalt folyamatok

A 2023. őszi adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a koronavírus-járvány okozta válságot követő átmeneti javulás, majd az energiaválsággal összefüggő jelentős visszaesés után – elsősorban a várakozások tekintetében – javuló tendenciát mutat. A jelenlegi üzleti helyzet értékelése azonban kis mértékben romlott, illetve stagnált a 2023. tavaszi helyzethez képest. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 32 pont – azaz 32 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, amelyek kedvezőtlenül –, ami 2 pontos csökkenés a 2023 tavaszán tapasztalt értékhez viszonyítva.

A 2024 első félévére vonatkozó üzleti várakozások ugyanakkor tavaszhoz képest jelentős mértékben javultak. 2023 őszén 37 pont a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke – azaz 37 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek bíznak üzleti helyzetük javulásában 2024 első félévében, azokhoz képest, amelyek az üzleti helyzet romlását várják.

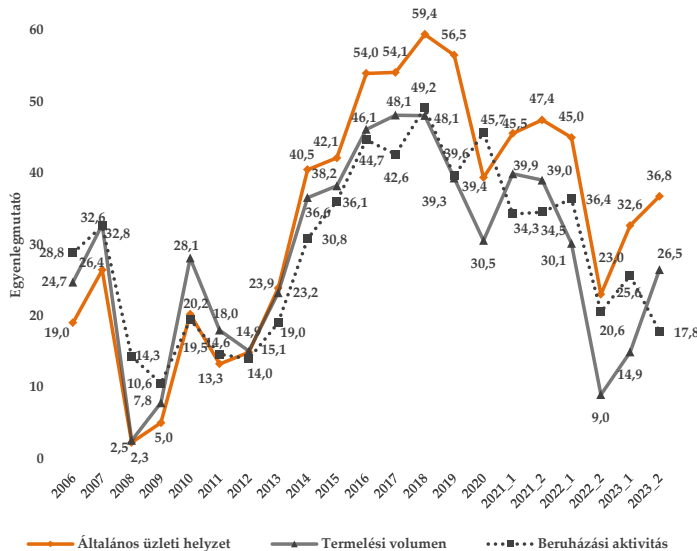
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgy félév, következő félév)

Tárgy félév

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Következő félév

Magyarázat: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

Példa: Az általános üzleti helyzet egyenlegmutatója 2023 második félévében 37 pont. Ez azt jelenti, hogy 37 százalékponttal több vállalat ítélte meg jónak a következő félévre vonatkozó üzleti helyzetét, mint amennyi rossznak.

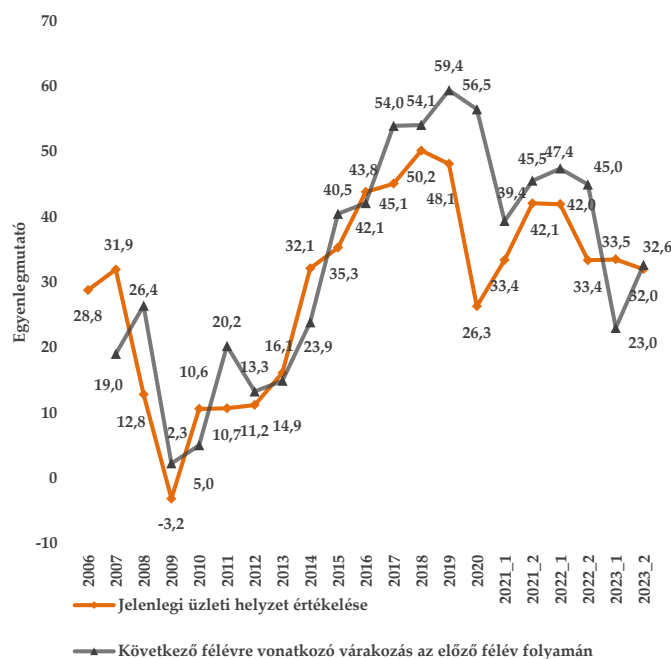
Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok.

	2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1		2023_2	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Ált. üzleti helyzet – tárgy félév	3905	33,4	4654	42,1	3854	42,0	4490	33,4	3898	33,5	4605	32,0
Rendelésállomány-tárgy félév	3830	27,4	4549	35,6	3736	35,4	4350	24,5	3763	18,6	4461	19,2
Ált. üzleti helyzet – köv. félév	3507	45,5	3933	47,4	3518	45,0	3523	23,0	3481	32,6	3782	36,8
Termelési vol.-köv. félév	3616	39,9	4029	39,0	3630	30,1	3734	9,0	3661	14,9	3973	26,5
Beruházási akt. – köv. félév	3665	34,3	3853	34,5	3656	36,4	3793	20,6	3689	25,6	3886	17,8

Forrás: GFM, GVI 2021–2023

A 2.1.1. ábrán jól látszik, hogy az általános üzleti helyzet megítélése hasonlóan alakul a rendelésállományra, beruházásokra és termelési volumenre vonatkozó mutatókkal. Ezért a következőkben az elmúlt években lejátszódó folyamatokat ezen általános mutatón keresztül mutatjuk be. 2017–2020 között folyamatos tendencia volt, hogy az előző évi optimista várakozásokhoz képest rendre kedvezőtlenebbnek bizonyult a tárgyévi, aktuális üzleti helyzet. A koronavírus-járvány következtében kialakuló válság miatt a 2020-as üzleti helyzet különösen alulmúlta a 2019-ben 2020-ra megfogalmazott várakozásokat, ilyen mértékű (30 pontos) különbséget korábban soha nem tapasztaltunk a felmérés története során a cégek várt és realizált üzleti helyzete között. 2021 folyamán lényegesen közelebb került egymáshoz az üzleti várakozások és az aktuális üzleti helyzet mutatója, 2022 folyamán azonban ismét távolodás történt, a várakozások lényegesen megelőzték a tapasztalatokat. 2023 tavaszán a felmérés történetében nagyon ritkán előforduló jelenséget tapasztaltunk: az aktuális üzleti helyzet értékelése lényegesen meghaladta a 2022 őszén megfogalmazott várakozásokat. Ez elsősorban arra volt visszavezethető, hogy a 2022 őszén prognosztizált energiaválság nem járt olyan súlyos negatív következményekkel, mint ahogy eredetileg a vállalatok számítottak rá. 2023 őszén minimális különbség van a jelenlegi helyzet és a 2023 tavaszán megfogalmazott várakozások között, de kis mértékben ismét megelőzik a korábbi várakozások az aktuális helyzetértékelést.

2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és a várakozások teljesülése

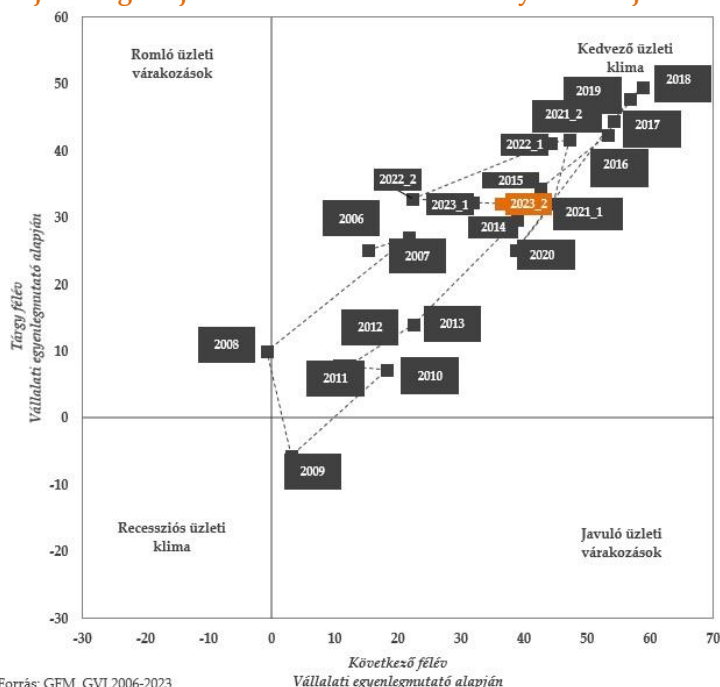
Forrás: GFM, GVI 2006–2023

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok.

A korábbi tendenciákra visszatekintve látható, hogy a 2008 őszi adatok az üzleti klíma jelentős romlását mutatták – a vállalatok mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket jelentősen negatívabban látták. Borulató várakozásaik be is teljesültek, 2009-ben érte el a mélypontot az üzleti helyzet megítélése. A világgazdasági válságból való lassú kilábalást követően, 2013–2018 között folyamatos, intenzív javuló tendenciát tapasztaltunk. A 2019-es enyhe visszaesést követően azonban 2020-ban jelentősen, lényegében a 2014-es szintnek megfelelő értékre csökkent mind a jelenlegi, mind a várható üzleti helyzet mutatója. 2021 folyamán számottevő javulás történt, 2022 folyamán azonban jelentős mértékű visszaesés következett be. 2023-ban az üzleti kilátások megítélése jelentősen javult, viszont az aktuális helyzet értékelése kis mértékben romlott, stagnált. A korábbi adatfelvételek közül továbbra is a 2014-es szinthez áll legközelebb az üzleti helyzet értékelése 2023. második félévében.

2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

Forrás: GFM, GVI 2006–2023

Egyenlegmutató	2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1		2023_2	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgy félév	6337	25,2	5349	32,1	6390	41,7	5415	41,3	6318	32,9	5521	32,3	6471	32,1
Várakozások	5350	38,7	4820	44,6	5503	47,2	4980	44,3	5005	22,2	4962	31,9	5384	36,3

Forrás: GFM, GVI 2020–2023

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgy félévre, a vízszintes tengelyen a következő félévre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgy félelvi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

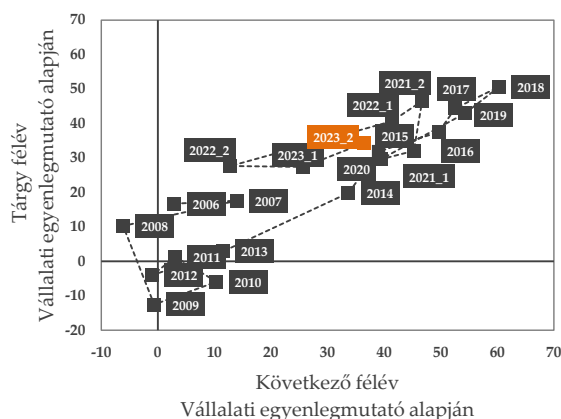
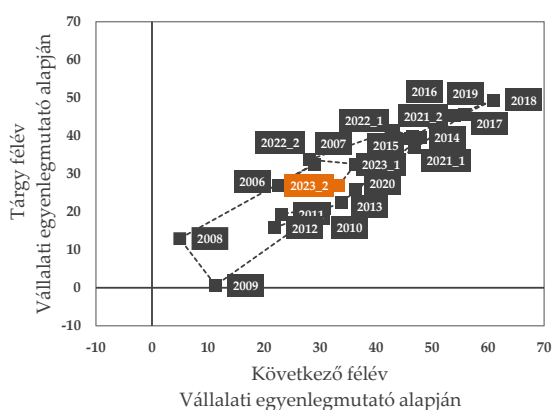
Az egyes gazdasági ágakat eltérő mértékben érintette a 2008-as válság, de kilábalásuk az építőipar kivételével hasonló módon történt. A koronavírus-járvány következtében kialakuló újabb válság illetve az energiaválság szintén különböző mértékben érintette a szektorokat. A 2022. őszi jelentős visszaesés közös tendenciáját követően 2023-ban eltérő folyamatok tapasztalhatóak szektoronként.

- Az **ipari** vállalatok üzleti helyzetük jelentős romlása ellenére a kritikus 2008-as és 2009-es években is kedvező üzleti klímával voltak jellemezhetőek – a vizsgált gazdasági ágak közül az áttekintett időszak nagy részében a legjobb helyzetben voltak. A 2012–2018 közötti – 2015 kivételével – folyamatosan javuló tendencia 2019-ben megtört, míg 2020-ban további jelentős visszaesés következett be, 2021 első félévében viszont számottevő javulás történt, ami a tárgy félévre vonatkozóan minimális mértékben 2021 őszen is folytatódott. 2022-ben jelentős romlást követően az ipari vállalatok körében az üzleti klíma egyenlegmutatói a 2007-es szintjükre estek vissza. 2023 első félévét követően, 2023 őszére az ipari cégek leváltak az általános tendenciáról, azaz mind a várakozások, mind a jelenlegi helyzetértékelés szempontjából romlott értékelésük. Az aktuális helyzetre vonatkozóan az ipari cégek helyzetértékelése a legnegatívabb, a várakozások tekintetében pedig kizárólag az építőipari cégek számoltak be pesszimistább várakozásokról.
- Az iparral ellentétben a **kereskedelem** és a **szállítás, raktározás** terén tevékenykedő vállalatok üzleti helyzete 2009-ben kifejezetten recessziósnak volt tekinthető. A 2012-es enyhe visszaesés kivételével 2011–2018 között – eltérő ütemben – mindkét ágazatban javuló tendenciát tapasztalhattunk. 2018-ban az üzleti klíma javulása csak a kereskedelmi vállalatok körében folytatódott, a szállítmányozó vállalatok esetében mind a helyzetértékelés, mind a kilátások negatívabbak lettek az előző évhez viszonyítva. 2019-ben a szállítmányozó vállalatok körében tovább folytatódott az üzleti klíma romlása, és a kereskedelmi cégek körében is visszaesés következett be a 2018-as csúcsot követően. 2020 folyamán mindkét ágazatban számottevően csökkent az üzleti helyzet és a kilátások egyenlegmutatója, amit 2021-ben mindkét szektorban jelentős javulás, 2022-ben pedig számottevő visszaesés követett. Ennek eredményeként a kereskedelmi és a logisztikai cégek üzleti helyzetének mutatói szintén 2007-es szintjükhöz álltak legközelebb a korábban mért értékek közül. 2023 folyamán mind az aktuális helyzetértékelés, mind a várakozások mutatója jelentősen javult mindkét ágazatban. Mostanra mindkét szempontból a logisztikai cégek számoltak be a legkedvezőbb helyzetről, a kereskedelmi cégek pedig a második legkedvezőbb helyzetben vannak (a jelenlegi helyzetértékelés szempontjából az építőiparral, a várakozások tekintetében pedig a szolgáltatásokkal megegyező értékeléssel).
- Az **építőipari** vállalatok egészen más utat jártak be az elmúlt években: már 2006-ban is romló üzleti várakozásokkal voltak jellemezhetőek, ami 2008-ra recesszióba fordult. A többi gazdasági ággal ellentétben még 2010-ben sem volt

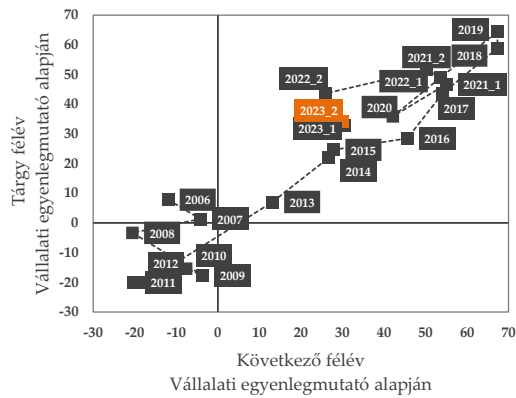
jelentős a szereplők optimizmusa, továbbra is borúlátóan tekintettek a jövőre. Az építőipari vállalatok várakozásai 2013-ban fordultak pozitívrá, innentől kezdve – a 2015-ben tapasztalt stagnálás kivételével – 2019-ig az építőipar üzleti klímára vonatkozó helyzetértékelése és várakozásai folyamatosan javultak. 2020-ban ebben az ágazatban is jelentős visszaesés történt, ennek következtében az üzleti bizalom szintje lényegében a 2016-os szintre csökkent a szektorban. A 2021 folyamán bekövetkezett javulás eredményeként az üzleti bizalom szintje az építőiparban a 2017-es szintre tért vissza. 2022-ben, jelentős romlást követően, az építőipari cégek körében az üzleti bizalom szintje leginkább a 2014–2015-ben megfogalmazott helyzetértékeléshez állt legközelebb. 2023 tavaszán a tárgy időszak megítélése tovább romlott, a várakozások viszont kis mértékű javulást mutattak, 2023 őszén pedig a tárgy időszak megítélése minimálisan javult, míg a várakozások nem változtak az építőiparban. Ez azt jelenti, hogy az üzleti várakozások megítélése szempontjából jelenleg az építőipari cégek értékelése a legnegatívabb.

- A **szolgáltató** cégek az iparhoz hasonlóan a 2008-as válság idején sem számoltak be recessziós üzleti helyzetről. A vizsgált időszak folyamán a legkedvezőbb üzleti klímát 2017-ben jelezték az ágazatba sorolt cégek. A koronavírus-járványt követő visszaesést 2021 folyamán erőteljes javulás követte ebben a szektorban is, 2022-ben azonban számottevő visszaesés történt: a szolgáltatások területén is 2007-es értékéhez állt legközelebb a jelenlegi és a várható üzleti helyzet egyenlegmutatója. 2023 tavaszán mind a tárgy időszak, mind a következő félév megítélése javulást mutatott a szektorban, ez a tendencia viszont csak a várakozások tekintetében folytatódott 2023 őszén, az aktuális üzleti helyzet értékelése romlott.

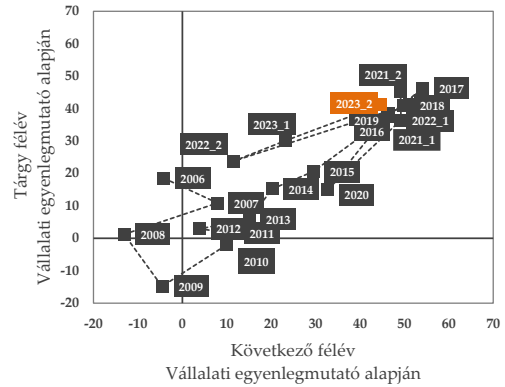
2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként
Ipar **Kereskedelem**

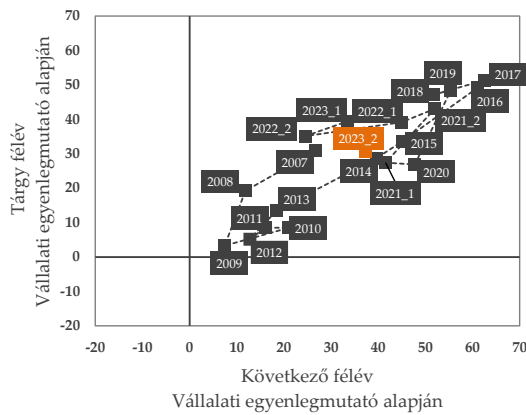
Építőipar

Logisztika

Szolgáltatás

Egyenlegmutató		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1		2023_2	
		n	pont	n	pont	n	n	pont	n	pont	n	n	pont
Logisztika	Tárgy félév	288	36,5	389	45,4	319	41,3	370	23,8	319	30,1	476	41,1
	Várakozások	258	49,2	336	49,1	295	51,1	302	11,5	301	23,2	418	44,6
Ipar	Tárgy félév	1767	36,9	2065	39,7	1667	41,5	2029	33,7	1732	32,6	2046	26,9
	Várakozások	1590	46,9	1784	46,5	1520	43,1	1615	28,1	1546	36,3	1673	33,3
Építőipar	Tárgy félév	611	46,6	716	48,9	644	51,5	755	43,6	673	33,0	752	34,1
	Várakozások	561	55,0	631	53,7	607	50,3	587	25,9	603	30,4	607	30,0
Kereskedelem	Tárgy félév	1227	32,1	1432	46,5	1202	40,6	1357	27,7	1194	27,4	1374	34,3
	Várakozások	1113	45,3	1266	46,7	1103	41,4	1094	12,9	1086	25,7	1173	36,5
Szolgáltatás	Tárgy félév	791	27,4	975	43,0	884	39,1	981	35,1	905	39,4	968	30,6
	Várakozások	708	41,6	821	52,0	817	44,9	770	24,5	821	33,6	825	37,3

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgy félévre, a vízszintes tengelyen a következő félévre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgy félevoi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői

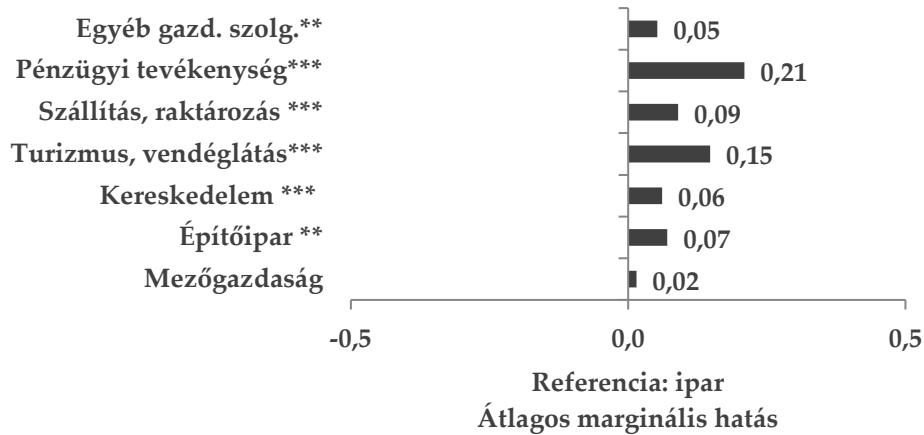
Milyen vállalati körökre jellemző leginkább az üzleti optimizmus? Mik az optimizmus legfőbb meghatározói? Az alábbiakban az exportra, a gazdasági tevékenységre, a vállalatméretre, a tulajdonosi háttérre és a földrajzi régióra vonatkozó vállalati jellemzők figyelembevételével keressük a választ ezekre a kérdésekre. Egy-egy tényező vizsgálata során a többi vállalati jellemző hatását kontroll alatt tartjuk, vagyis a közöttük fennálló potenciális interakciók hatásokat kiszűrve, a vállalati jellemzők üzleti várakozásokkal való önálló összefüggéseit vizsgáljuk. A becsléseket regressziós modell alapján készítettük.¹⁷

- A gazdasági ágakat tekintve elmondható, hogy az ipar referenciakategóriához viszonyítva – a mezőgazdaság kivételével – az összes többi ágazat szignifikánsan optimistábban ítéli meg várható üzleti helyzetét. A legoptimistább várakozásokat a pénzügyi szolgáltató vállalatok fogalmazták meg, körükben 21 százalékponttal nagyobb valószínűségű az optimista üzleti várakozások fennállásának esélye az ipari cégekhez viszonyítva. A turizmus területén 15, a logisztika területén 9, az építőiparban 7, a kereskedelemben 6, a szolgáltató szektorban pedig 5 százalékponttal magasabb az optimista üzleti várakozások előfordulása az ipari cégekhez viszonyítva.
- Cégméret szerint a 10 fő alatti vállalkozások referenciakategóriájához viszonyítva a 10–19 fő közötti kategóriában 7, a 20–49 fő közötti kategóriában pedig 9 százalékponttal alacsonyabb az optimista üzleti várakozások megfogalmazásának valószínűsége. A nagyvállalatok, illetve 50–249 főt foglalkoztató cégek kategóriái esetén nincs szignifikáns eltérés a 10 fő alatti vállalkozásokhoz képest.
- A külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok 14 százalékponttal nagyobb valószínűséggel tekintenek pozitívan a jövőre, mint a tisztán hazai kézben lévő cégek, ami szignifikáns különbséget jelent.
- A részben exportáló cégek 4 százalékponttal nagyobb eséllyel várják az üzleti helyzetük javulását, mint a nem exportáló vállalatok. A döntően exportáló cégek esetében nincs szignifikáns különbség a kizárólag belpiacra termelő vállalkozásokhoz képest.
- Földrajzi szempontból az összes régióban szignifikánsan alacsonyabb az optimista üzleti várakozásról beszámoló cégek aránya a központi régióhoz viszonyítva. A legjelentősebb, -11 százalékpontos eltérés a két alföldi régió esetén tapasztalható.

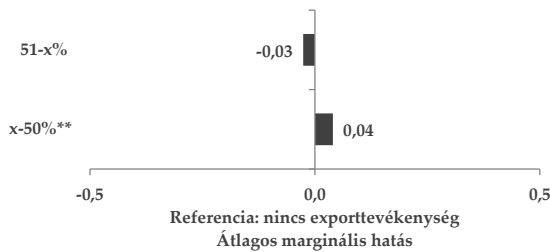
---

¹⁷ A logit modell eredmény változója az optimista üzleti várakozások fennállása volt. A modell paraméterei az M3.1. táblázatban láthatók.

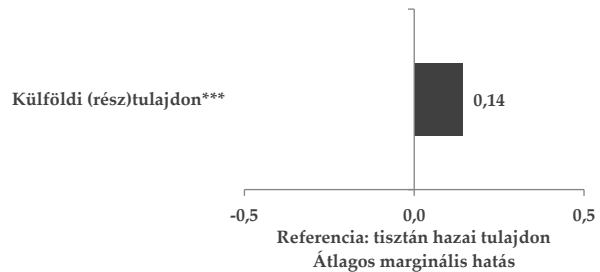
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint

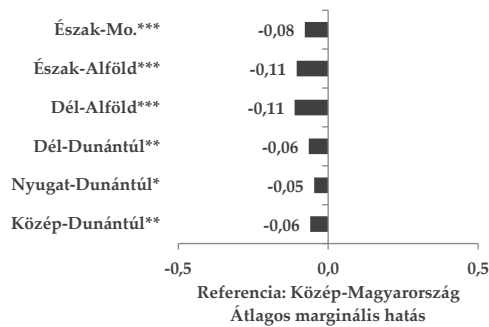
Exporttevékenység szerint

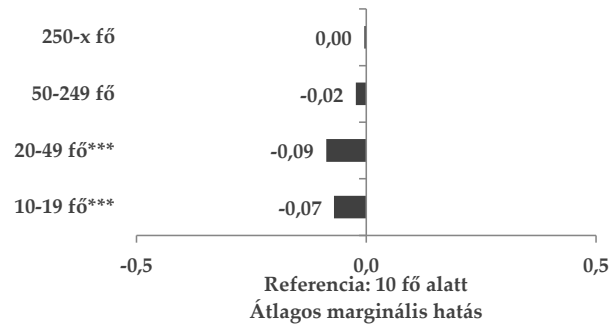
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz) (n=4969)

A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk optimista várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

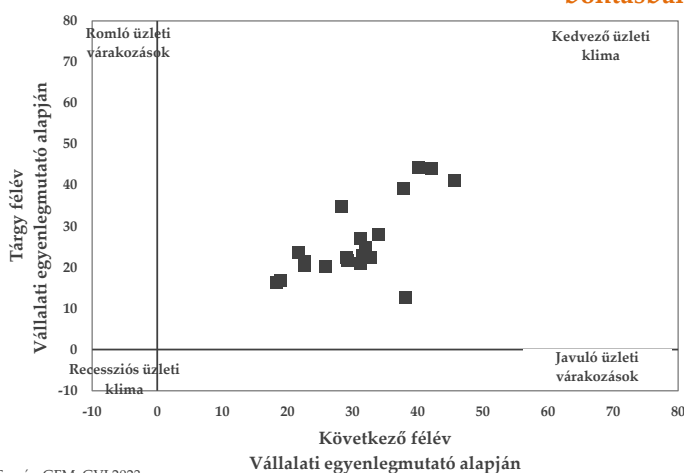
Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az átlagos marginális hatás értéke, annál optimistább a vállalati kör. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban az optimizmus mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

2.3. Területi egyenlőtlenségek

Az üzleti helyzet megítélésében tapasztalt területi egyenlőtlenségek nem változtak jelentősen a tavalyi eredményekhez képest, 2023-ban továbbra is minden megyében kedvező üzleti klímát mérhettünk (a tavalyi évhez képest a legtöbb megyében javulás tapasztalható). A jelenlegi és a jövőbeli üzleti helyzetet mérő egyenlegmutatók Komárom-Esztergom megyében (44 és 40 pont), Győr-Moson-Sopron megyében (44 és 42 pont), Budapesten (41 és 46 pont) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (39 és 38 pont) a legmagasabbak. A jelenlegi üzleti helyzet megítélése Nógrád megyében a legkedvezőtlenebb (13 pont), az üzleti várakozások ellenben itt kifejezetten pozitívak (38 pont). A legkedvezőtlenebb üzleti várakozások Hajdú-Bihar (18 pont), illetve Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (19 pont) tapasztalhatóak.

2.3.1. ábra: A jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatók értékei – megyei bontásban

Forrás: GFM, GVI 2023

Az egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan, és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Ezért egy pontnyi elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

Egyenlegmutató	Várakozások (pont)	Tárgy félév (pont)
Komárom-Esztergom	40,0	44,2
Győr-Moson-Sopron	42,2	44,1
Budapest	45,7	41,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	37,9	39,2
Veszprém	28,3	34,8
Pest	33,9	28,1
Tolna	31,1	27,0
Heves	32,0	24,9
Zala	21,6	23,8
Somogy	31,6	22,9
Csongrád	29,0	22,5
Vas	32,8	22,4
Békés	29,3	21,7
Bács-Kiskun	22,6	21,6
Fejér	31,3	21,0
Jász-Nagykun-Szolnok	22,6	20,5
Baranya	25,9	20,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	18,9	16,7
Hajdú-Bihar	18,3	16,3
Nógrád	38,2	12,7

Forrás: GFM, GVI 2023

3. 2024 tavaszán várható munkaerőkereslet

Jelen fejezetben a 2024 második félévében várható munkaerőkeresletet mutatjuk be. Először a vállalati egyenlegmutatók segítségével ragadjuk meg a foglalkoztatás jövő évi alakulását. Itt a munkaerőkeresletet nem az egyén, hanem a vállalat oldaláról közelítjük meg, azaz nem a létszámmozgások mértéke, hanem csupán a létszámbővítési és létszámcsökkentési tervek kerülnek bemutatásra. Részletesebben a foglalkoztatási egyenlegmutató a vállalatok foglalkoztatási súlyát figyelembe véve azt fejezi ki, hogy a létszámbővítéssel vagy létszámcsökkentéssel bíró vállalatok vannak-e többségben, illetve, hogy mekkora ennek mértéke. Az egyenlegmutató tehát a legegyszerűbb megközelítés az alkalmazotti létszám változásának megragadására, azonban nem tükrözi a létszámbővülés és -csökkenés mértékét. Elméletben tehát az is előfordulhat, hogy az egyenlegmutató mértéke pozitív, mégis csökken a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma. Az egyenlegmutató annak hátrányai ellenére egyszerű formában arról tudósít, hogy a vállalatok, az üzleti klímával összefüggésben, mennyire tekintenek optimistán a következő évre.

A második alfejezetben bemutatjuk a foglalkoztatás várható alakulását, figyelembe véve a munkahely megszűnés és teremtés egyenlegét. Azaz ebben a megközelítésben a munkavállaló áll a vizsgálat középpontjában. Elemzéseinkben megkülönböztetjük a nyers vállalati várakozásokat, illetve a GVI korrekciós modelljének eredményeit.

A fejezet eredményei a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint tekinthetőek reprezentatívnak.

Az alábbi tábla vázlatosan összefoglalja a használt megközelítések előnyeit és hátrányait.

3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok

	Előnyök	Hátrányok
Vállalati egyenlegmutató	Egyszerű mutató, amit inkább tendenciájában érdemes értelmezni.	Óvatosan kell értelmezni, hiszen előfordulhat, hogy a pozitív előjelű egyenlegmutató ellenére a foglalkoztatott összlétszám csökken.
Vállalati nyers várakozások	Elméletileg pontosabban fejezi ki a foglalkoztatás várható alakulását, mint a létszámmutató.	A vállalati nyers várakozások a korábbi évek tapasztalatai szerint túlzóan optimisták.
GVI becslés	Korrigálja a nyers vállalati várakozásokat, így általuk reálisabb képet kapunk a foglalkoztatás várható létszámalakulásáról.	Nem kezeli a zöld mezős munkahelyteremtő beruházásokat és a vállalati kivonulásokat („entry” és „exit”).

3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján

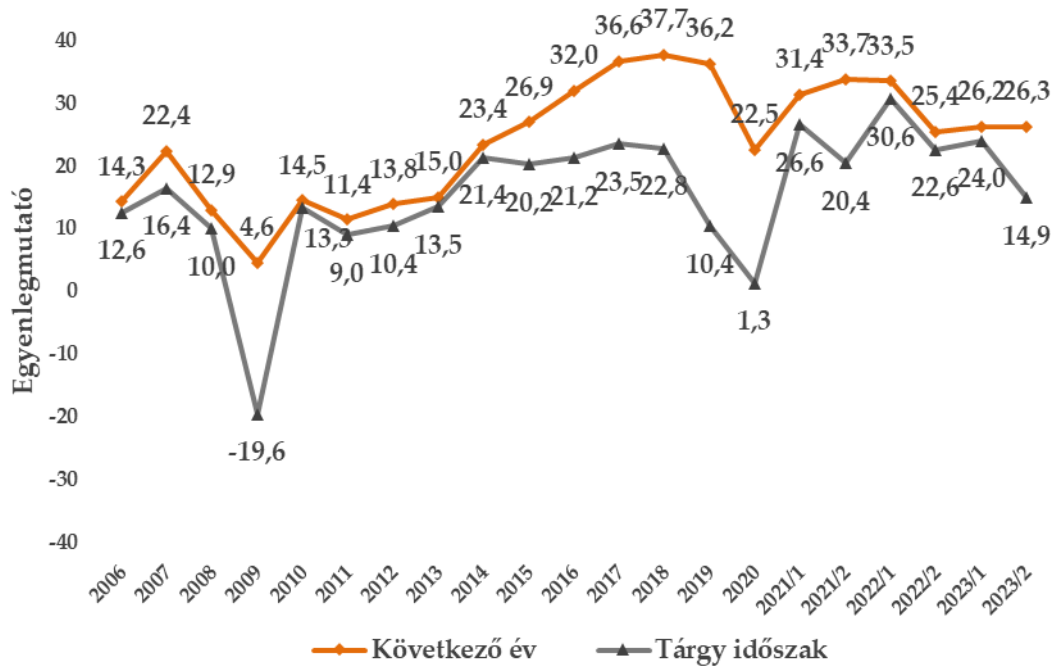
2023 második félévében 15 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette. Ez az érték egy éve még 23 százalékpont volt, vagyis a létszámbővítő vállalatok aránya az idei évben jelentősen csökkent (érdemes ugyanakkor felidézni összehasonlításképp, hogy 2020-ban mindössze egy százalékpontos többletet mértünk). Az adatok az energiaár-emelkedés és az infláció következtében kialakuló gazdasági válság elmélyülését jelzik.

A korábbi évek tendenciáit vizsgálva látható, hogy a gazdasági válság 2009-es mélypontját követően, 2015-től kezdődően alakult ki olyan gazdasági helyzet, amiben a következő évre vonatkozó egyenlegmutató jelentősen felülmúlja a tárgyévi létszámbővülést, amit érdemben a koronavírus járvány nyomán kibontakozó gazdasági válság sem befolyásolt, a 2022-es évben azonban ez megváltozott, amikor a következő évi és az adott évi létszámváltozásokat jellemző egyenlegmutatók hasonlóan alakultak. A várakozások a mostani adatfelvétel tükrében ismét optimistábbak, mint az idei évre vonatkozó tapasztalatok. A 3.1.1. ábrán 2006-tól követhető a tárgyévi és következő évre vonatkozó foglalkoztatási egyenlegmutatók értékeinek változása.

Az idei létszámváltozásokra vonatkozó egyenlegmutató csökkenése mellett a 2023-ban megfogalmazott, a következő év második félévére vonatkozó vállalati egyenlegmutató 26 pontos (2023 első felében ez az érték a 2024-es első félévi várakozásokat tekintve hasonlóan 26 pont volt) értéket vesz fel – 26 százalékpontos többségben vannak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben. Jövőre tehát több vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén. A vállalatok tehát az aktuális helyzetükhöz képest viszonylag optimista várakozásokat fogalmaztak meg, kérdés, hogy ezek mekkora része fog teljesülni (grafikusan a 3.1.1. ábrán a narancssárga vonal ismét érdemben a szürke fölé került miután tavaly közel érték egymáshoz).

3.1.1.ábra: A tárgy időszakra és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató

Egyenlegmutató	2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1		2023_2	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgy időszak	6164	10,4	5901	1,3	4822	26,6	6021	20,4	5040	30,6	5914	22,6	5066	24,0	5993	14,9
Várakozások	4766	36,2	4525	22,5	3546	31,4	4594	33,7	3827	33,5	4536	25,4	3798	26,2	4492	26,3

Forrás: GFM, GVI 2006–2023

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésről, $+100$ -at akkor, ha minden cég létszámbővülésről számol be.

Ábraértelmezés: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg. Szürke vonallal kerültek megjelenítésre az adott adatfelvételi időszakokra vonatkozó tényadatok és narancssárga vonallal az adott adatfelvételi időszakban, az egy évvel későbbi időszakokra vonatkozóan megfogalmazott tervek, várakozások.

Példa: 2023 második félévében a tárgy időszaki egyenlegmutató értéke 15 pont. Ez azt jelenti, hogy körülbelül 15 százalékpontos többségben voltak a létszámcsökkentő vállalatokkal szemben a létszámbővítők.

Tolna (46 pont), Bács-Kiskun (41 pont) és Nógrád (37 pont) megyékben bizonyultak a legoptimistábbnak a vállalatok, a 2024-re vonatkozó egyenlegmutató értéke ezekben a térségekben a legmagasabb. Velük szemben Hajdú-Bihar (11 pont), valamint Győr-Moson-Sopron (15 pont) és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben (17 pont) a legpesszimistábbak a létszámmozgásokkal kapcsolatos várakozások, de ezzel együtt is minden megyében pozitív a mutató értéke.

3.1.1. tábla: Foglalkoztatási várakozások megyénként, 2024 – vállalati egyenlegmutató

	Egyenlegmutató	
	n	pont
Tolna	111	45,9
Bács-Kiskun	257	40,6
Nógrád	62	36,6
Komárom-Esztergom	219	34,3
Fejér	222	32,7
Békés	133	28,4
Budapest	763	28,4
Somogy	131	28,2
Heves	167	27,4
Zala	154	27,0
Veszprém	198	26,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	206	26,1
Baranya	134	24,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	220	23,1
Csongrád	185	21,0
Pest	471	20,4
Vas	148	19,9
Jász-Nagykun-Szolnok	166	17,2
Győr-Moson-Sopron	335	15,1
Hajdú-Bihar	210	11,1

Forrás: GFM, GVI 2023

Egyenlegmutató: A táblázatban látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég létszámcsökkenéséről, +100-at akkor, ha minden cég létszám bővüléséről számol be.

Létszámnövelő vállalatok jellegzetességei

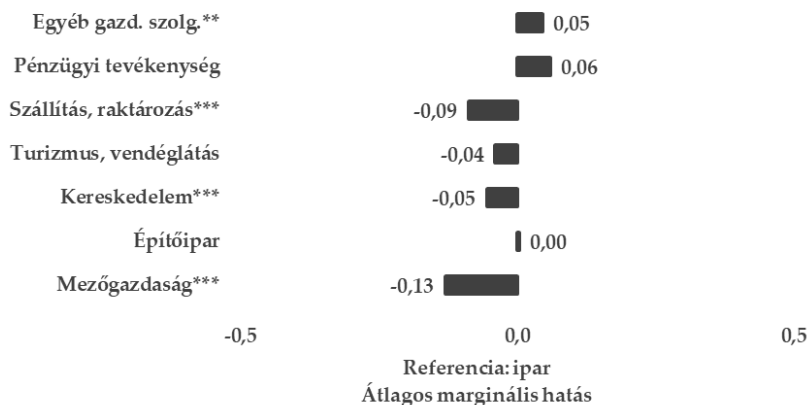
Milyen vállalati körökre jellemző leginkább a létszámnövekedés? Mik az létszámbővülés legfőbb meghatározói? Az alábbiakban export és gazdasági tevékenység, vállalatméret és tulajdonosi háttér, valamint földrajzi elhelyezkedés szerinti regressziós elemzéssel keressük a választ ezekre kérdésekre.¹⁸

- Az ipari vállalatokhoz képest a mezőgazdaság (-13 százalékpont), a szállítás (-9 százalékpont) és a kereskedelem (-5 százalékpont) területén kevésbé jellemző, hogy létszámbővítéssel terveznek, a szolgáltatók esetében viszont +5 százalékponttal valószínűbb, hogy létszámbővülésre számítanak az ipari cégekhez viszonyítva. A többi ágazat – az építőipar, a vendéglátás és a pénzügyi szolgáltatók – létszámbővítési tervei nem térnek el szignifikánsan az iparétól.
- A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozásokhoz képest a részben vagy teljes mértékben külföldi tulajdonban lévő cégek +3 százalékponttal nagyobb valószínűséggel jeleztek létszámbővítési szándékokat.
- A vállalati mérettel nő a létszámfelvételt tervezők aránya: a 10 fő alatti vállalkozásokhoz képest a 10–19 fős cégek körében 8, a 20–49 fő közötti kategóriában 11, 50–249 fő között 24, a 250 fő feletti nagyvállalati kategóriában pedig 33 százalékponttal magasabb a létszámbővítési tervek valószínűsége.
- A nem exportáló vállalkozásokhoz képest a részben exportáló cégek körében 4 százalékponttal magasabb a létszámbővítést tervező vállalatok előfordulásának esélye, míg a döntően exportálók körében nem tér el szignifikánsan a létszámnövelésre vonatkozó szándékok gyakorisága a belpiacra termelőkhöz viszonyítva.
- Földrajzi szempontból Közép-Magyarországhoz hasonlóan Dél-Dunántúlon (7 százalékponttal), Közép-Dunántúlon (8 százalékponttal) és Dél-Alföldön (10 százalékponttal) magasabb a létszámbővítési tervek valószínűsége. Az ország többi része nem tér el szignifikánsan ebből a szempontból a központi régiótól.

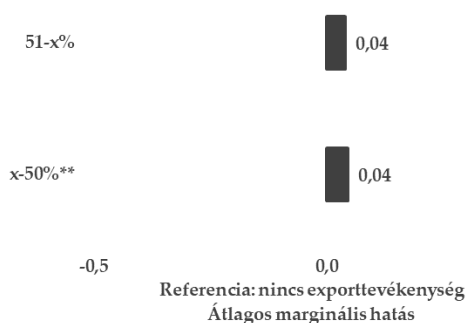
---

¹⁸ Az elemzés eredmény változója a létszámnövekedésre vonatkozó előrejelzés fennállása volt. A modell paraméterei az M3.2. táblázatban kerülnek bemutatásra.

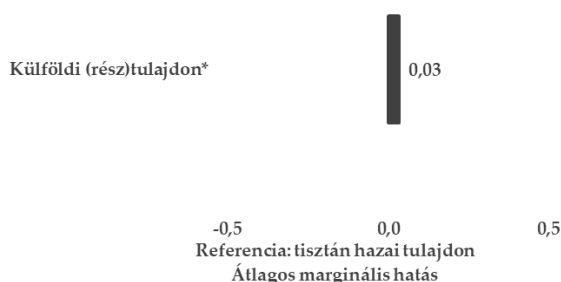
3.1.2. ábra: A létszámnövekedési várakozások összetevői Gazdasági tevékenység szerint

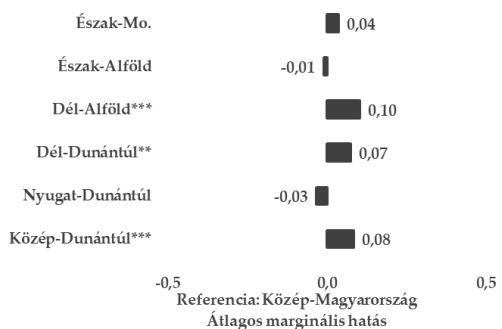
Export tevékenység szerint

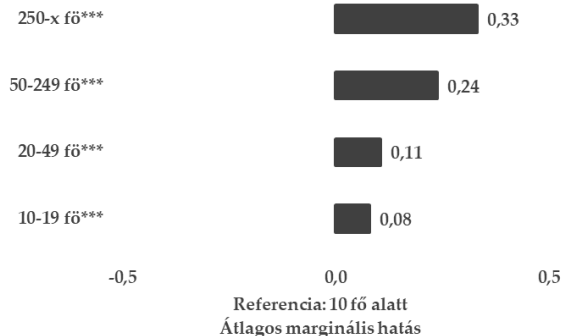
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz) (n=4260)

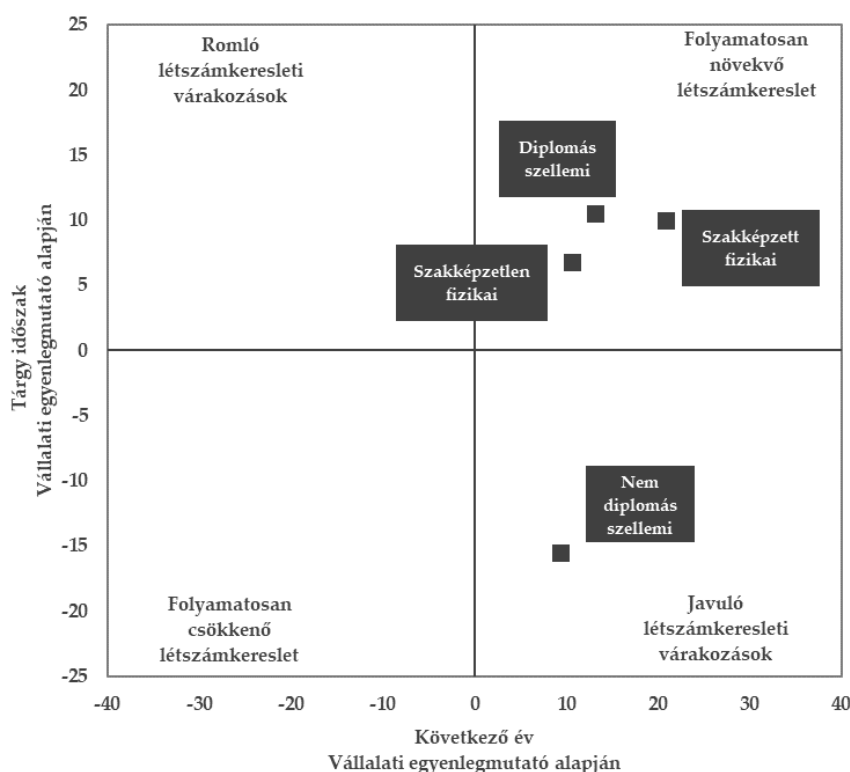
A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk létszámnövekedési várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az átlagos marginális hatás értéke, annál optimistább a vállalati kör a létszámnövekedés tekintetében. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban a létszámnövekedési várakozások mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

A foglalkoztatási egyenlegmutatók szerint a nem diplomás szellemi munkakörökön kívül minden más foglalkoztatási csoport folyamatosan bővülő létszámkereslettel jellemezhető – ezen csoportban 2023-ban kevesebb vállalat bővítette létszámát, mint csökkentette, de a 2024-es évre vonatkozó várakozások szerint itt is növekedni fog a kereslet. A többi csoportban már 2023-ban is a létszám növekedése jellemző, amelynek fennmaradása várható a következő évben. Az ideai létszámváltozásokat és a jövő évi terveket jellemző egyenlegmutatók a legkedvezőbbben a szakképzett fizikai és diplomás szellemi munkakörökben alakulnak, a foglalkozások ezen csoportjaiban különösen erőteljes keresletnövekedés tapasztalható.

3.1.3. ábra: Munkaerőkereslet foglalkoztatási csoportonként 2023–2024

Egyenlegmutató	Szakképzetlen fizikai pont	Szakképzett fizikai pont	Nem diplomás szellemi pont	Diplomás szellemi pont
Tárgy időszak	6,8	10,0	-15,5	10,5
Várakozások	10,6	20,9	9,4	13,1

Forrás: GFM, GVI 2023

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános foglalkoztatási egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen az adatfelvételi időszakra, a vízszintes tengelyen az adatfelvételhez képest egy évvel későbbi időszakra vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Folyamatosan növekvő létszámkereslet”, amikor többségben vannak, mind a 2023-ban, mind a 2024-ben létszámukat bővítő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a tárgy időszaki helyzet, mind a jövőbeli várakozások kedvezőtlenek, azaz mindkét időpontban létszámcsökkenésre lehet számítani. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli létszámfelvételi optimizmus mértékét fejezi ki.

3.2. Létszámvárakozások 2024-re

Az alábbiakban, először bemutatjuk a foglalkoztatást prognosztizáló GVI modell néhány alapvetését, ami részletesen az M1. mellékletben tekinthető át, majd ezt követően ismertetjük előrejelzésünket a 2024. évre.

Röviden a létszámvárakozások becsléséről

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

3.2.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásának éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vállalatok száma (darab)	2313	1911	2512	2266	2107	2341	2311
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	324638	315056	326362
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	321420	306006	319928
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03	1,02

Forrás: GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2016–2022) – speciális minta

Megjegyzés: a korábbi évek adatait lásd a kutatás korábbi hullámainak feldolgozó tanulmányokban.

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszámelőrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.

A MKIK GVI modelljének célja a GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| > |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások („entry”)
- Vállalati kivonulások („exit”)

A becslésre alkalmazott modell az alábbi képlettel írható le.

A modell egyenlete és együtthatói:

$$E(K_t | V_{i,t}, SZJ_{i,t}) = \beta_0 + \sum_{v=1}^j \beta_v VJ_{v,t} + \sum_{v=j+2}^{j+k} \beta_v SZJ_{v,t} + \sum_{v=j+k+1}^{j+k+l} \beta_v I_{v,t} \quad (2)$$

, ahol VJ_i a várokozások jellemzői:

Becslés iránya

Becslés mértéke

SZJ_i pedig a vállalati jellemzők:

Gazdasági ág

Export

Környezet

Létszám

Tulajdonosi háttér

Fizikai arány

I_i pedig az előző csoportokon belüli vagy azok közötti interakciók:

Becslés iránya * Becslés mértéke

Környezet * Becslés mértéke

Környezet * Fizikai arány

t pedig az idő, aminek a becslés során felhasznált értékei: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Elmondható, hogy a tények és becslések közötti különbség általában kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

3.2.2. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elemzés (darab)	2313	1911	2512	2266	2107	2341	2311
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	324638	315056	326362
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	321420	306006	319928
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03	1,02
Becsült létszám (fő)	310300	301427	334136	314604	316976	304979	313811
Várakozás/becslés	1,01	1,01	1,04	1,05	1,02	1,03	1,04
Becslés/tény	1,00	0,99	0,99	1,01	0,99	1,00	0,98

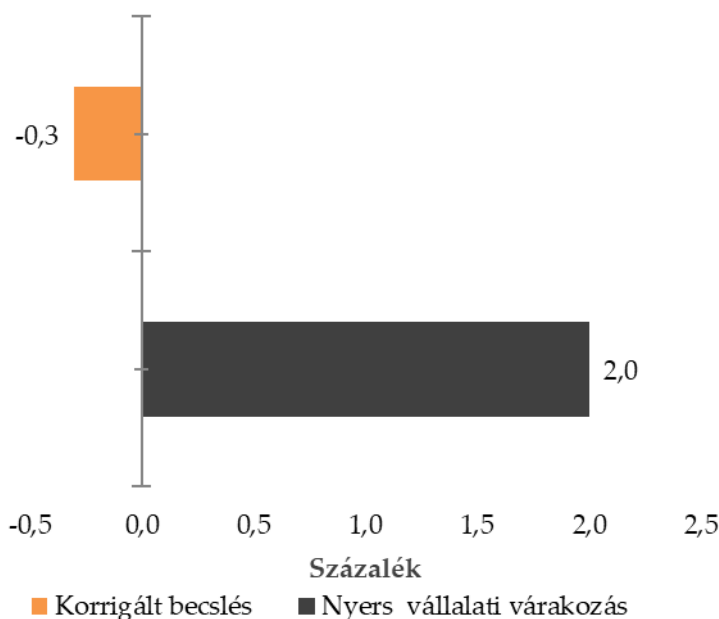
Forrás: GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2016–2022) – speciális minta

Megjegyzés: a korábbi évek adatait lásd a kutatás korábbi hullámainak feldolgozó tanulmányokban.

Előrejelzés

Az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válasza alapján két százalékos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek 0,3 százalékkal fogják csökkenteni a foglalkoztatottak számát. A jellemzően túlzóan optimista nyers vállalati várakozásokat korrigáló, és a tényadatokat általában sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alul becsülő mutatót figyelembe véve stagnáló tendencia valószínűsíthető. Mindez nem meglepő az energiaválság és a rendkívüli infláció nyomán kibontakozó gazdasági nehézségek tükrében. Az idei évi előrejelzést különösen bizonytalanná teszi az elhúzódó orosz-ukrán konfliktus. A korrekcióval kapcsolatban fontos továbbá figyelembe venni, hogy az jórészt a stabil gazdasági konjunktúrával jellemezhető időszakban tapasztaltak alapján történik, amihez képest jelenleg egészen más körülmények között kénytelenek működni a cégek.

3.2.1. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben

Forrás: GFM, GVI (n=2311)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált becslés a mezőgazdaságban, az iparban és a kereskedelemben bizonytalanságokat jelez, ugyanis az elmúlt évi tapasztalatokkal kiigazított prognózis szerint ezen ágazatok egyikében sem várható a foglalkoztatás bővülése, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint e szektorokban is létszámnövekedés lesz a következő évben. Az előrejelzések szerint az építőiparban stagnáló, a szolgáltatások területén növekvő foglalkoztatás várható a következő évben.

3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben – gazdasági ágak szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Mezőgazdaság	0,7%	-3,6%
Ipar	2,0%	-1,7%
Építőipar	1,7%	0,4%
Kereskedelem	2,6%	-0,2%
Gazdasági szolgáltatás	3,1%	10%
Versenyszféra egésze	2,0%	-0,3%

Forrás: GFM, GVI 2023 (n=2311)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben kedvezőtlenebbül alakul várhatóan a foglalkoztatás, mint a belföldi értékesítésre koncentráló cégeknél: a jellemzően külpiacon termelőknél létszámcsökkenést valószínűsítünk, míg a döntően belföldre dolgozó vállalati körben ez nem várható.

3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben – exporttevékenység szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Döntően nem exportra dolgozó	2,1%	0,0%
Döntően exportra dolgozó	2,0%	-1,1%
Versenyszféra egésze	2,0%	-0,3%

Forrás: GFM, GVI 2023 (n=2311)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált becslés továbbá a külföldi (rész)tulajdonban álló cégek esetében is kedvezőtlenebb foglalkoztatási kilátásokat jelez a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok csoportjához képest, az előbbi kategóriában ugyanis létszámcsökkenés, az utóbbiban pedig a foglalkoztatás bővülése várható.

3.2.5. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben – tulajdonosi háttér szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Tisztán hazai tulajdon	2,5%	1,7%
Külföldi (rész)tulajdon	1,5%	-2,5%
Versenyszféra egésze	2,0%	-0,3%

Forrás: GFM, GVI 2023 (n=2311)

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

4. A foglalkoztatás jellemzői

Ebben a fejezetben bemutatjuk a vállalkozások által alkalmazott munkaerő egyes típusaira jellemző tendenciákat. Ezek az alcsoportok sokszor jelentősen eltérő jellemzőkkel bírnak, mint a teljes hazai munkaerő-állomány általában. Az alcsoportok elkülönített vizsgálata nem csak a munkaerőpiaci folyamatok alaposabb megértéséhez szükséges, hanem azért is, mert ezek a csoportok jelentősen eltérhetnek egymástól abban a tekintetben, hogy jellemzően milyen társadalmi csoportok tagjaiból állnak össze, vagy hogy mely gazdasági ágazatokba tartozó cégekhez kapcsolható inkább az adott foglalkoztatási forma. Így egy-egy foglalkoztatási forma helyzete utal a hozzá kapcsolható cégek és munkavállalók helyzetére is, és fontos információt jelent munkaerőpiaci intézkedések megalapozásához.

Az első alfejezet a nem teljes munkaidőben alkalmazottakkal foglalkozik, a második a határozott idejű foglalkoztatással, a harmadik pedig a vállalatok által foglalkoztatott külföldi állampolgárságú munkavállalókkal. A negyedik alfejezetben megvizsgáljuk, hogy miként alakult a pályakezdők foglalkoztatása. Az ötödik fejezetben az egyszerűsített foglalkoztatás alakulását vizsgáljuk, míg a hatodikban a kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását elemezzük.

Minden alfejezetben bemutatjuk, hogy az elmúlt években hogyan változott azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek egy adott munkaerőpiaci csoport képviselőit alkalmazták, vagy a következő évben alkalmazni tervezik. Ezután bemutatjuk az adott foglalkoztatási formát jellemző területi egyenlőtlenségeket megyei bontásban.

Főbb megállapítások

A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató, illetve az ilyen foglalkoztatást tervező vállalkozások aránya 2023 második félévében 33 százalék körül alakul, ami kis mértékű növekedést jelent az előző évekhez képest. A jövőre részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya Tolna és Nógrád megyében a legmagasabb, míg Fejér, Komárom-Esztergom és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a legalacsonyabb.

A határozott idejű foglalkoztatást alkalmazó cégek, illetve az ilyen foglalkoztatást tervező vállalkozások aránya 2015 óta folyamatosan csökkenő tendenciát mutat: 2021 óta minden évben már csupán 3 százalék volt mindkét mutató. A 2024-ben határozott idejű foglalkoztatást tervező cégek aránya Nógrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyében a legmagasabb. Az arány Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron, Fejér és Somogy megyében a legalacsonyabb.

A külföldieket alkalmazó, illetve külföldieket alkalmazni tervező vállalatok aránya 2015 óta minden évben 2 százalék körül alakult, azonban 2023 második félévében enyhe növekedés tapasztalható: mindkét mutató 2,5 százalékra emelkedett. A jövőre külföldieket foglalkoztatni tervező cégek aránya Budapesten, valamint Komárom-Esztergom és Nógrád megyében a legmagasabb. A külföldieket foglalkoztatni tervező

cégek aránya Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar és Baranya megyében kiugróan alacsony.

A pályakezdőket alkalmazó, illetve alkalmazni tervező vállalatok aránya 2019 óta folyamatos csökkenő tendenciát mutatott: míg 2015-ben mindkét érték 15 százalék körül alakult, addig 2021-ben már csupán 6 százalék körüli értékeket figyelhetünk meg, majd 2022-ben egy enyhe növekedés indult meg, 2023-ban azonban ismét visszaesés tapasztalható, a cégek 7 százaléka alkalmaz pályakezdőket. A pályakezdőket jövőre foglalkoztatni tervező cégek aránya Zala, Nógrád és Békés megyében a legmagasabb. A legalacsonyabb arányt pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyében figyelhetjük meg.

Az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalkozások aránya 2018 óta csökkenő tendenciát mutat, 2021-ben 7 százalék volt és ez az érték azóta sem változott számottevően. A következő évre ilyen foglalkoztatást tervező cégek aránya szintén csökken 2018 óta, 2021-ben, 2022-ben és 2023-ban is 6 százalék volt. 2023-ban az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya Budapesten, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg, Komárom-Esztergom és Pest megyében a legalacsonyabb. A legmagasabb arányt Nógrád, Vas és Csongrád-Csanád megyében figyelhetjük meg.

A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó, illetve ezt tervező cégek aránya 2015 és 2019 között 1 százalék körül alakult, 2020 óta pedig minden évben 0,5 százalék körül alakul. A munkaerőkölcsönzésre vonatkozó jövőbeli tervek tekintetében azt figyelhetjük meg, hogy Zala, Fejér és Komárom-Esztergom megyében a legmagasabb a 2023-ban kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya.

4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás

A nem teljes munkaidőben való foglalkoztatás elterjedtsége Magyarországon 2006 és 2012 között enyhe mértékben, de folyamatosan növekedett az Eurostat adatai szerint, azonban 2013-ban megfordult ez a tendencia.¹⁹ 2015-ben az alkalmazottak 5,5 százalékát foglalkoztatták ilyen formában, ami az Európai Unió 28 tagállama között a negyedik legalacsonyabb érték volt (Bulgária, Szlovákia és Csehország után). A csökkenés 2019-ben megtört (4,3 százalék), 2020-ban már a magyar munkavállalók 4,7 százalékát foglalkoztatták nem teljes munkaidőben, ezzel megelőzve Horvátországot (4,5 százalék) és Szlovákiát (3,2 százalék), illetve Bulgáriát (1,8 százalék). 2022-re azonban újra nagyobb mértékben visszaesett a nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya (4,2 százalék). Az EU tagállamai között ez a negyedik legalacsonyabb értéket jelentette Bulgária (1,6 százalék), Szlovákia (3,1 százalék) és Románia (3,3 százalék) után.

A 2023. második félévi Prognózis felvétel eredményei alapján megállapítható, hogy a dél-dunántúli (41 százalék) és a dél-alföldi (40 százalék) régiókra a legjellemzőbb, míg a közép-dunántúli (22 százalék) régióra a legkevésbé jellemző a részmunkaidősök foglalkoztatása. A nagyobb méretű – a 250 fő feletti cégek 83 százalékánál van részmunkaidős foglalkoztatás – és a (részben) külföldi tulajdonban lévő (50 százalék) vállalatok körében szintén gyakoribb a részmunkaidősök foglalkoztatása, mint a tisztán hazai tulajdonú cégeknél (32 százalék). Gazdasági ágak szerint a kereskedelem (38 százalék), a szolgáltatások (35 százalék), a mezőgazdaság (31 százalék) és az ipar (31 százalék) területén működő vállalatokra a leginkább jellemző, hogy nem teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottaik is vannak, míg a legkevésbé az építőipari cégekre (25 százalék).

A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató cégek aránya 2015-től 2017-ig fokozatos csökkenést mutatott, 2018-ra azonban jelentősen (4 százalékponttal) nőtt az ilyen vállalkozások aránya. A növekedés 2019-ben is folytatódott, amikor 37 százalék volt a részmunkaidős munkavállalót alkalmazó cégek aránya. 2020 óta viszont enyhe csökkenés figyelhető meg: 2021 második félévére 31 százalékra esett vissza az ilyen vállalkozások aránya, 2022 első félévében szintén 31, míg második félévében 32 százalék volt az arányuk. Ez a trend az idei első félévben is folytatódott (31 százalék), azonban a második félévre megfordult, és ismét emelkedés mérhető, a vállalkozások 33 százaléka alkalmaz legalább egy részmunkaidős alkalmazottat.

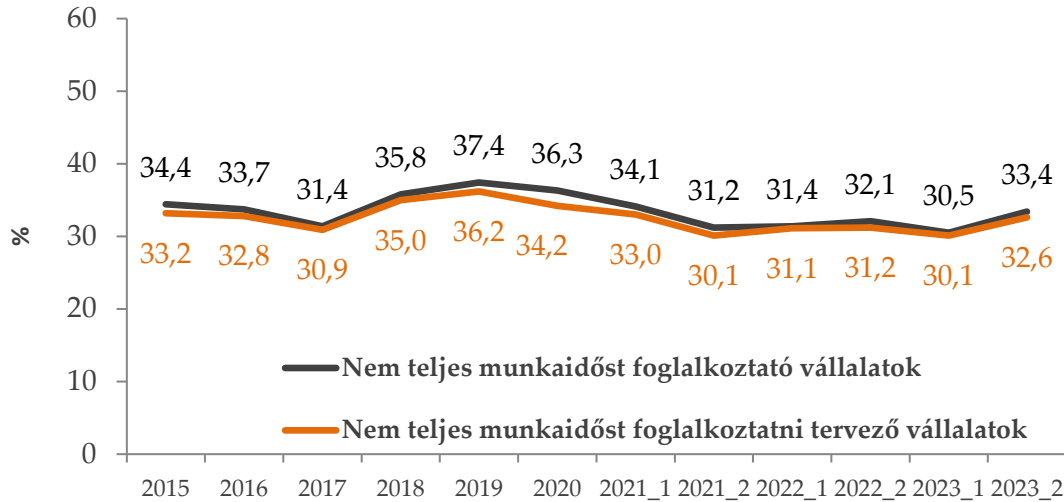
A következő évre részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya hasonló tendenciát mutat. Az ilyen cégek aránya 2019-ben volt a legmagasabb (36 százalék), majd fokozatos csökkenés látható. 2021 első félévében a vállalkozások 33 százaléka, a második félévben 30 százaléka tervezett részmunkaidős munkavállalót foglalkoztatni. 2022 első és második félévében is a hazai cégek 31 százaléka jelezte, hogy tervez részmunkaidős foglalkoztatást. 2023 első félévére tovább csökkent ez az arány (30

---

¹⁹https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSI_PT_A__custom_6830121/default/table?lang=en

százalék), azonban a második félévben ebben is enyhe emelkedés mutatkozik (33 százalék).

4.1.1. ábra: A nem teljes munkaidős foglalkoztatást leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2	2023/1	2023/2
Nem teljes munkaidőst foglalkoztató vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	34,4	33,7	31,4	35,8	37,4	36,3	34,1	31,2	31,4	32,1	30,5	33,4
Esetszám (n)	7019	6723	6678	6624	6706	6488	5412	6588	5613	6460	5594	6584
Nem teljes munkaidőst alkalmazni tervező vállalatok aránya – következő év (%)	33,2	32,8	30,9	35,0	36,2	34,3	33,0	30,1	31,1	31,2	30,1	32,6
Esetszám (n)	7012	6719	6669	6591	6678	6302	5329	6522	5567	6422	5560	6522

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott részmunkaidős alkalmazottat. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es, a 2022_1-es és 2023_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Fejér (19 százalék), Komárom-Esztergom (19 százalék) és Borsod-Abaúj-Zemplén (23 százalék) megyékben kiemelkedően alacsony azon vállalatok aránya, amelyek terveznek részmunkaidős foglalkoztatást 2024-ben. Kiemelkedően magas értékeket Tolna (54 százalék) és Nógrád (46 százalék) megye cégei mutatnak. A fentebb felsorolt kiugróbb adatokat leszámítva az ország megyéinek többségében a részmunkaidőben foglalkoztatni tervező vállalatok aránya 25–40 százalék körüli szinten alakul.

4.1.1. tábla: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1073	25,28%
Baranya	211	36,26%
Bács-Kiskun	362	35,16%
Békés	202	29,68%
Borsod-Abaúj-Zemplén	334	23,22%
Csongrád-Csanád	283	41,70%
Fejér	371	18,70%
Győr-Moson-Sopron	395	26,37%
Hajdú-Bihar	363	34,22%
Heves	207	27,78%
Komárom-Esztergom	316	19,37%
Nógrád	99	45,68%
Pest	689	40,85%
Somogy	195	33,33%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	278	24,23%
Jász-Nagykun-Szolnok	273	27,93%
Tolna	145	53,54%
Vas	241	37,67%
Veszprém	284	27,27%
Zala	201	40,00%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.2. Határozott idejű foglalkoztatás

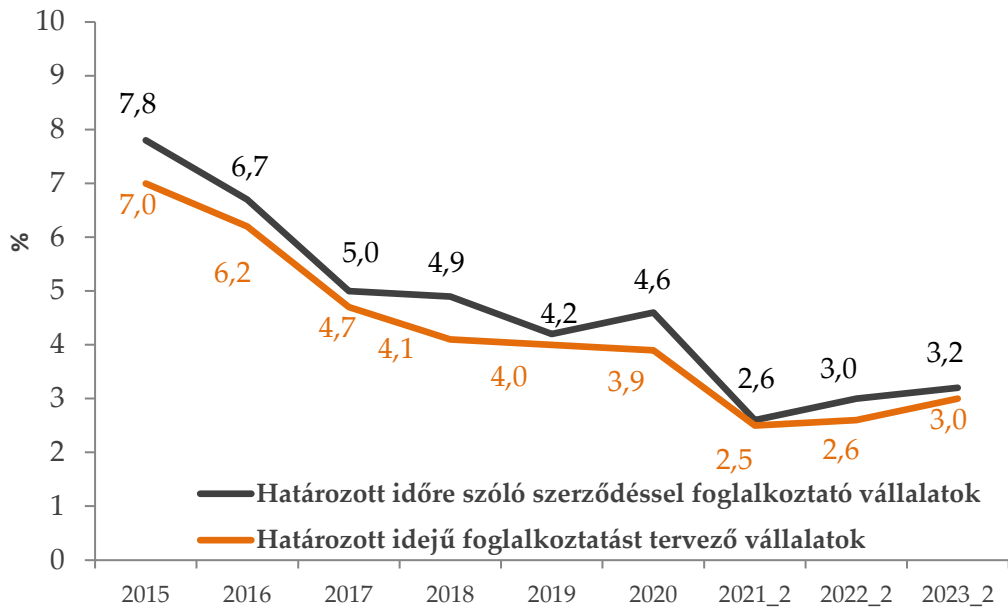
A határozott idejű foglalkoztatás 2023-ban ágazatok szerint az ipar (6 százalék) és a mezőgazdaság (6 százalék) területén gyakoribb, mint a többi ágazatban. Földrajzi szempontból a dél-alföldi (5 százalék), észak-alföldi (5 százalék) és az észak-magyarországi (7 százalék) cégek körében tekinthető gyakoribbnak a határozott idejű foglalkoztatás. A külföldi (rész) tulajdonban lévő cégek körében kis mértékben jellemzőbb a határozott idejű foglalkoztatás, mint a tisztán hazai cégek körében. A cégek méretével együtt nő annak valószínűsége, hogy foglalkoztatnak határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót.

A határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya 2015-ben és 2016-ban 7–8 százalék körül alakult, majd 2017-re visszaesett 5 százalékra és 2020-ig minden évben 4–5 százalék körüli volt, 2021-re 3 százalékra csökkent, amely érték 2022-ben és 2023-ban sem változott számottevően.

A következő évben határozott idejű foglalkoztatást tervező vállalatok aránya 2015-ben még 7 százalék volt, azonban 2015 és 2021 között minden évben csökkent a határozott idejű foglalkoztatást tervező cégek aránya. 2021-ben már csupán a vállalkozások 3 százaléka tervezte ezt, és 2022-ben, illetve 2023-ban is hasonló arányban nyilatkoztak így.

4.2.1. ábra: A határozott idejű foglalkoztatást leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Határozott időre szóló szerződéssel foglalkoztató vállalatok aránya – tárgyév (%)	7,8	6,7	5,0	4,9	4,2	4,6	2,6	3,0	3,2
Esetszám (n)	6832	6545	6472	6391	6456	6262	6415	6358	6463
Egy év múlva határozott idejű foglalkoztatást tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	7,0	6,2	4,7	4,1	4,0	3,9	2,5	2,6	3,0
Esetszám (n)	6823	6537	6466	6370	6443	6253	6409	6333	6449

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat, illetve, hogy egy évvel később a vállalatok hány százaléka tervez foglalkoztatni határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat. A vállalatok szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A határozott időre szóló foglalkoztatást tervező vállalatok aránya Nógrád (10 százalék), Borsod-Abaúj-Zemplén (8 százalék), Jász-Nagykun-Szolnok (8 százalék) és Békés (8 százalék) megyében a legmagasabb. Az arány Komárom-Esztergom (1 százalék), Győr-Moson-Sopron (1 százalék), Fejér (1,5 százalék) és Somogy (1,5 százalék) megyében a legalacsonyabb.

4.2.1. tábla: A jövőbeli határozott idejű foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1061	2,03%
Baranya	214	4,57%
Bács-Kiskun	339	3,23%
Békés	203	7,74%
Borsod-Abaúj-Zemplén	346	8,26%
Csongrád-Csanád	284	4,88%
Fejér	383	1,51%
Győr-Moson-Sopron	390	1,12%
Hajdú-Bihar	362	3,03%
Heves	207	2,36%
Komárom-Esztergom	299	1,05%
Nógrád	92	9,76%
Pest	654	2,44%
Somogy	195	1,52%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	278	2,56%
Jász-Nagykun-Szolnok	273	7,82%
Tolna	148	2,34%
Vas	241	2,07%
Veszprém	280	4,00%
Zala	200	3,39%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka tervez határozott időre szóló szerződéssel alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

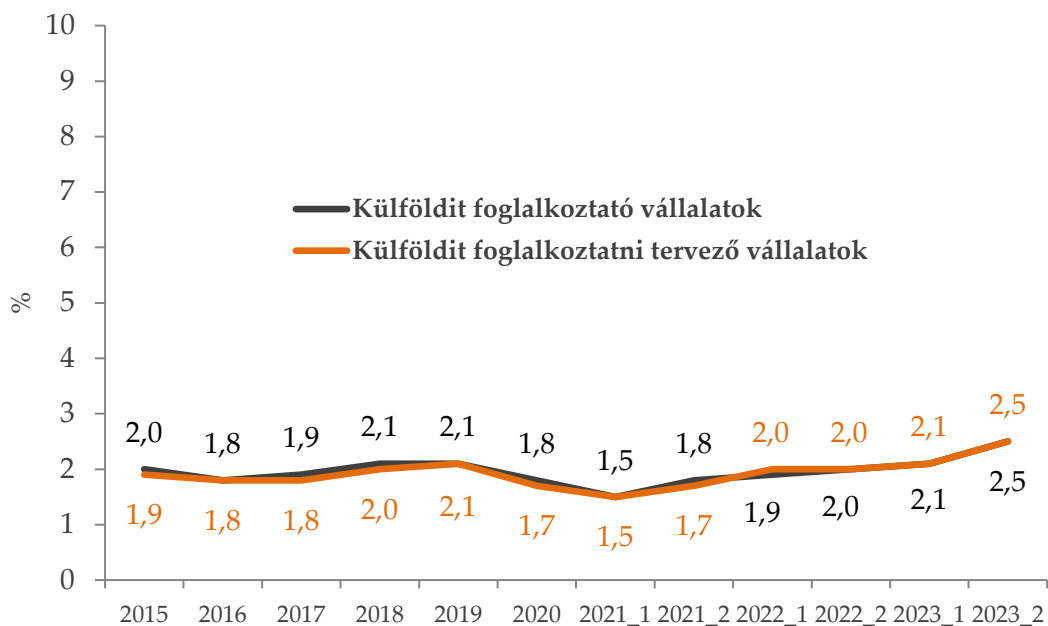
4.3. Külföldiek foglalkoztatása

2023-ban az egyes ágazatok közül az ipar területén működő cégek esetében a leginkább gyakori, hogy külföldi munkaerőt foglalkoztatnak (5 százalék), míg az építőipari (1 százalék) és a kereskedelmi (1,5 százalék) cégekre a legkevésbé jellemző. Tulajdoni viszonyok tekintetében a (részben) külföldi tulajdonban (22 százalék) álló vállalkozások jelentősen nagyobb arányban foglalkoztatnak külföldieket, mint a tisztán hazai tulajdonú cégek (1 százalék). A külföldiek foglalkoztatásában emellett jelentős különbségek figyelhetők meg vállalatméret szerint: a középvállalkozások közel negyede (23 százalék), a nagyvállalatoknak pedig több, mint a fele (51 százalék) foglalkoztat külföldi munkavállalót 2023-ban, míg a kisebb vállalkozásoknál ez az arány 10 százalék alatti. Emellett a közép-dunántúli (2,7 százalék) és közép-magyarországi (3,1 százalék) cégekre jellemzőbb, hogy külföldieket alkalmaznak, mint más régiókban.

2015 és 2019 között a külföldi munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya 2 százalék körül alakult, majd 2020-ban és 2021 első felében kisebb csökkenés látható. 2021 második felében a cégek 1,8, 2022 első félévében 1,9, második felében pedig 2 százaléka foglalkoztatott külföldi munkaerőt. 2023 első félévében nem változott lényegesen ez az arány (2,1 százalék), azonban a második félévben némi növekedés tapasztalható (2,5 százalék).

Az egy évvel későbbi időpontra vonatkozó, tervezett foglalkoztatás tendenciái hasonlóan alakultak a vizsgált időszakban, mint az adott évé. 2023 második félévében a vállalkozások 2,5 százaléka tervezett külföldieket foglalkoztatni a következő évben.

4.2.1. ábra: Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2	2023/1	2023/2
Külföldieket alkalmazó vállalatok aránya – tárgy időszak (%)												
Esetszám (n)	6799	6540	6469	6408	6478	6239	5247	6422	5482	6369	5498	6469
Külföldieket alkalmazni tervező vállalatok aránya – következő év (%)												
Esetszám (n)	6796	6540	6469	6390	6462	6221	5232	6425	5486	6350	5488	6470

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott külföldi munkaerőt. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es, a 2022_1-es és a 2023_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A külföldiek foglalkoztatását tervező vállalkozások aránya Budapesten (4,8 százalék), valamint Komárom-Esztergom (4,5 százalék), Bács-Kiskun (3,3 százalék) és Nógrád (3,1 százalék) megyében a legmagasabb, míg Jász-Nagykun-Szolnok (1,0 százalék), Szabolcs-Szatmár-Bereg (1,2 százalék), Hajdú-Bihar (1,2 százalék) és Baranya (1,1 százalék) megyében a legalacsonyabb.

4.2.1. tábla: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1066	4,82%
Baranya	214	1,09%
Bács-Kiskun	338	3,33%
Békés	202	1,29%
Borsod-Abaúj-Zemplén	345	1,31%
Csongrád-Csanád	284	1,63%
Fejér	383	2,17%
Győr-Moson-Sopron	390	2,62%
Hajdú-Bihar	361	1,22%
Heves	207	1,57%
Komárom-Esztergom	314	4,53%
Nógrád	92	3,06%
Pest	660	1,71%
Somogy	195	1,42%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	278	1,22%
Jász-Nagykun-Szolnok	273	1,03%
Tolna	148	2,36%
Vas	241	1,37%
Veszprém	279	1,34%
Zala	200	1,68%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez külföldi alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

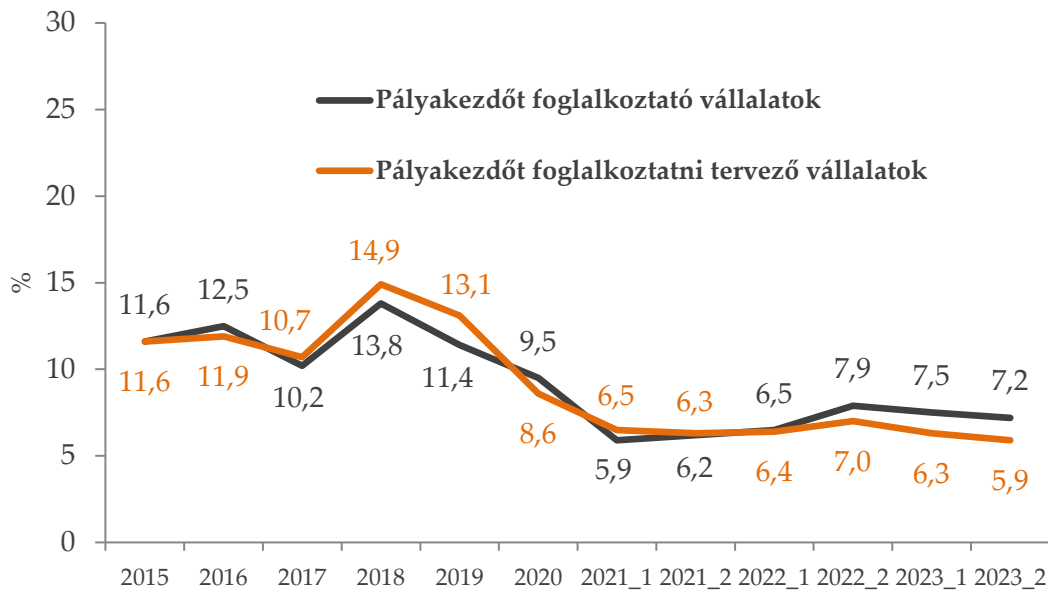
4.4. Pályakezdők foglalkoztatása

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya 2018 és 2021 első feléve között csökkenő tendenciát mutatott, majd 2021 és 2022 első feléve között stagnált. 2022 második felévére enyhén emelkedett, majd 2023 első és második felévében ismét csökkenni kezdett.

Gazdasági ágazatok szerint vizsgálva, a pályakezdők foglalkoztatása az iparban (10 százalék) és a mezőgazdaságban (9 százalék) működő cégekre jellemző leginkább, legkevésbé pedig a kereskedelem területén (6 százalék). A pályakezdőket foglalkoztatók aránya a vállalatmérettel növekszik: a 10 fő alatti cégek 4 százaléka, míg a 250 fő feletti vállalatok kiemelkedően magas, 58 százaléka alkalmaz pályakezdőket. A (részben) külföldi (11 százalék) tulajdonban lévő, valamint a nyugat-dunántúli (10 százalék), a dél-alföldi (9 százalék), valamint az észak-magyarországi (8 százalék) cégek az átlagosnál magasabb arányban alkalmaznak pályakezdőket.

A pályakezdők foglalkoztatását tervező vállalatok aránya 2018 óta csökkent, 2021 első és 2022 első feléve között 6,5 százalék körül stagnált, majd 2022 második felévére 7 százalékra nőtt. 2023-ban azonban ismét csökkenő tendenciát mutat ez az arány, a második felévben a vállalatok 5,9 százaléka számolt be ilyen irányú tervekről.

4.3.1. ábra: Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2	2023/1	2023/2
Pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	11,6	12,5	10,2	13,8	11,4	9,5	5,9	6,2	6,5	7,9	7,5	7,2
Esetszám (n)	6857	6580	6506	6459	6501	6297	5256	6436	5489	6390	5512	6486
Pályakezdőket alkalmazni tervező vállalatok aránya – következő év (%)	11,6	11,9	10,7	14,9	13,1	8,6	6,5	6,3	6,4	7,0	6,3	5,9
Esetszám (n)	6840	6582	6503	6428	6473	6266	5237	6436	5493	6373	5495	6477

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott pályakezdőt. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es, a 2022_1-es és a 2023_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A pályakezdőket jövőre foglalkoztatni tervező cégek aránya 2023 második félévében Zala (17 százalék), Nógrád (12 százalék) és Békés (12 százalék) megyében a legmagasabb. A legalacsonyabb arányt pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg (3 százalék) és Hajdú-Bihar (3 százalék) megyében figyelhetjük meg.

4.3.1. tábla: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1065	3,98%
Baranya	214	4,57%
Bács-Kiskun	344	8,80%
Békés	203	11,54%
Borsod-Abaúj-Zemplén	345	6,96%
Csongrád-Csanád	286	10,57%
Fejér	384	3,91%
Győr-Moson-Sopron	392	7,09%
Hajdú-Bihar	362	3,42%
Heves	207	6,35%
Komárom-Esztergom	306	5,76%
Nógrád	94	12,05%
Pest	658	4,95%
Somogy	195	7,09%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	278	2,58%
Jász-Nagykun-Szolnok	273	6,70%
Tolna	148	7,87%
Vas	241	5,48%
Veszprém	280	10,67%
Zala	202	17,07%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez pályakezdőt foglalkoztatni. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

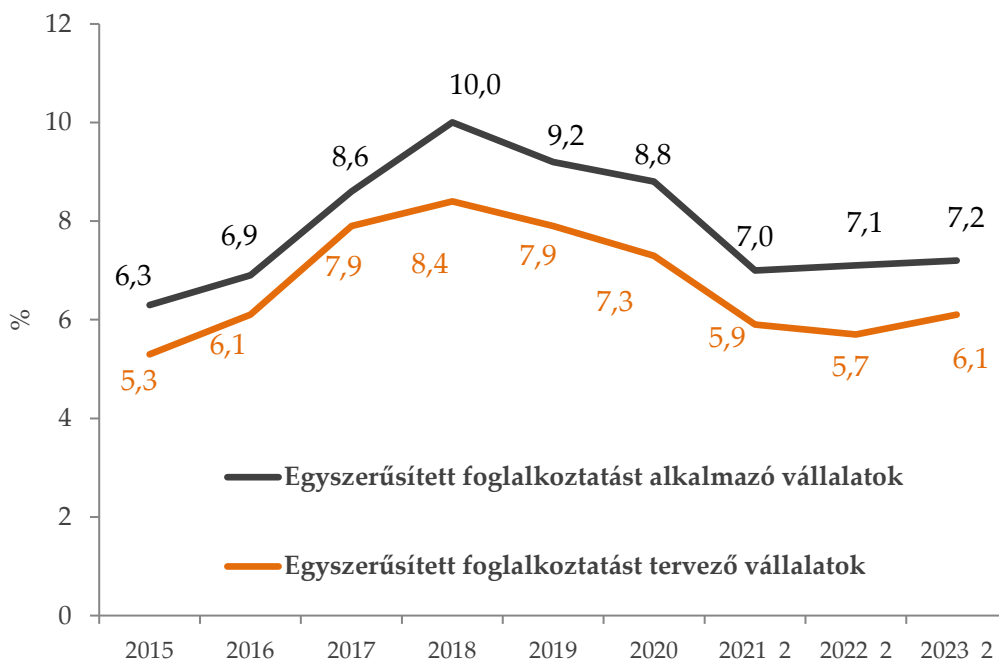

4.5. Egyszerűsített foglalkoztatás

Az egyszerűsített foglalkoztatás a mezőgazdaság (18 százalék) területén működő, valamint az észak-magyarországi (14 százalék), a dél-alföldi (14 százalék) és a dél-dunántúli (13 százalék) cégekre jellemző kiugró arányban. A (részben) külföldi tulajdonban lévő (4 százalék) vállalatok, illetve a legkisebb cégek (4 százalék) jelentősen kisebb valószínűséggel alkalmaznak ilyen formában munkavállalókat.

Az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya 2015 és 2018 között folyamatosan nőtt: 2018-ban elérte a 10 százalékot. 2019 óta azonban csökkenő tendencia figyelhető meg: 2021-ben már csak a vállalkozások 7 százaléka alkalmazta ezt a lehetőséget, és ez az arány azóta is változatlan. Az egyszerűsített foglalkoztatást tervező cégek aránya nem változott az elmúlt két évben. Idén is a vállalatok csupán 6 százaléka tervezi, hogy jövőre ezt a foglalkoztatási formát alkalmazza.

4.5.1. ábra Az egyszerűsített foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	6,3	6,9	8,6	10,0	9,2	8,8	7,0	7,1	7,2
Esetszám (n)	6793	6540	6469	6401	6452	6269	6434	6383	6457
Egy év múlva egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	5,3	6,1	7,9	8,4	7,9	7,3	5,9	5,7	6,1
Esetszám (n)	6784	6535	6455	6379	6438	6248	6420	6365	6451

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka alkalmazta az egyszerűsített foglalkoztatást, illetve, hogy egy évvel később a vállalatok hány százaléka tervezi alkalmazni az egyszerűsített foglalkoztatást. A vállalatok szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

2023-ban az egyszerűsített foglalkoztatást alkalmazni tervező vállalatok aránya a Budapesten (2 százalék), valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg (3 százalék), Komárom-Esztergom (3 százalék) és Pest megyében (3 százalék) a legalacsonyabb. A legmagasabb arányt Nógrád (22 százalék), Vas (15 százalék) és Csongrád-Csanád (14 százalék) megyében figyelhetjük meg.

4.5.1. tábla: A jövőbeli egyszerűsített foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1060	1,96%
Baranya	214	13,14%
Bács-Kiskun	339	12,20%
Békés	203	7,74%
Borsod-Abaúj-Zemplén	345	8,73%
Csongrád-Csanád	285	14,23%
Fejér	380	6,11%
Győr-Moson-Sopron	392	6,34%
Hajdú-Bihar	362	6,08%
Heves	207	11,11%
Komárom-Esztergom	301	3,16%
Nógrád	91	21,95%
Pest	656	3,41%
Somogy	195	3,55%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	278	3,09%
Jász-Nagykun-Szolnok	273	12,85%
Tolna	148	12,50%
Vas	241	15,07%
Veszprém	281	10,60%
Zala	200	12,61%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez egyszerűsített módon foglalkoztatni. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalékadatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

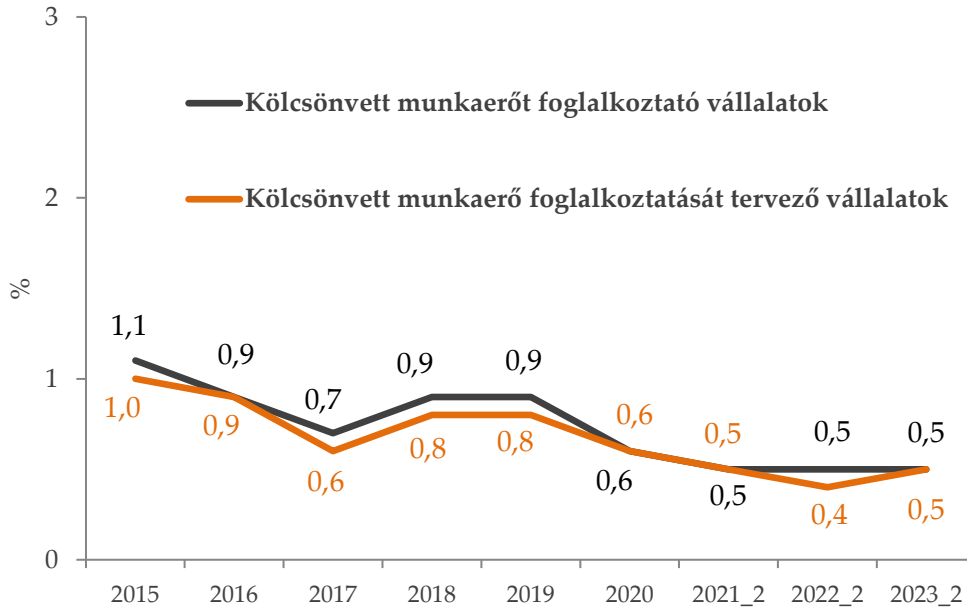
4.6. Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatása

A munkaerőkölcsönzés mint foglalkoztatási forma egyik legfőbb jellemzője, hogy segít a vállalatoknak rugalmasan reagálni a termékeik keresletét befolyásoló folyamatokra.

A munkaerőkölcsönzés a nagyobb létszámú, a (részben) külföldi tulajdonban levő, valamint a közép- és nyugat-dunántúli vállalatokra jellemző inkább. Ágazatok szempontjából az ipari cégek esetében a leginkább elterjedt ez a foglalkoztatási forma.

A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya 2015 és 2019 között egy százalék körül mozgott, majd 2020 óta 0,5 százalék körül alakult minden évben. Az előbbiekhöz nagyon hasonlóan alakult a kölcsönvett munkaerő alkalmazását tervező cégek aránya is.

4.6.1. ábra Kölcsönvett munkaerő foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya – tárgyév (%)	1,1	0,9	0,7	0,9	0,9	0,6	0,5	0,5	0,5
Esetszám (n)	6772	6528	6446	6382	6440	6222	6394	6349	6431
Egy év múlva kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya – tárgyév (%)	1,0	0,9	0,6	0,8	0,8	0,6	0,5	0,4	0,5
Esetszám (n)	6771	6524	6444	6367	6432	6219	6390	6338	6431

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott kölcsönvett munkaerőt, illetve, hogy egy évvel később a vállalatok hány százaléka tervez foglalkoztatni kölcsönvett munkaerőt. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A munkaerőkölcsönzésre vonatkozó jövőbeli tervek tekintetében azt figyelhetjük meg, hogy Zala (2 százalék), Fejér (2 százalék) és Komárom-Esztergom (2 százalék) megyében a legmagasabb a 2024-ben kölcsönvett munkaerőt alkalmazni tervező vállalatok aránya. Nyolc megye esetében a cégek kevesebb, mint 0,5 százaléka tervezi, hogy kölcsönvett munkaerőt fog alkalmazni jövőre.

4.6.1. tábla: Kölcsönvett munkaerő jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1061	0,35%
Baranya	214	0,24%
Bács-Kiskun	333	0,40%
Békés	202	0,64%
Borsod-Abaúj-Zemplén	345	0,44%
Csongrád-Csanád	283	0,81%
Fejér	381	1,74%
Győr-Moson-Sopron	390	0,37%
Hajdú-Bihar	362	0,38%
Heves	207	0,79%
Komárom-Esztergom	303	1,58%
Nógrád	90	0,48%
Pest	646	0,11%
Somogy	195	0,71%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	278	0,51%
Jász-Nagykun-Szolnok	273	0,56%
Tolna	148	0,09%
Vas	241	0,68%
Veszprém	279	1,33%
Zala	200	2,22%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-as évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez munkaerőt kölcsönözni. A vállalatok 2024. szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

5. Toborzási nehézségek

Jelen fejezetben a vállalatok toborzási nehézségeit vizsgáljuk. Megmutatjuk, hogyan változott az utóbbi években a toborzási nehézséget tapasztaló vállalatok aránya és hogy alakultak ezek a problémák a fizikai és szellemi munkakörök betöltésekor. Azt is elemezzük, hogy a toborzási nehézséggel való szembesülés esélye hogyan változik az egyes kiemelt cégjellemzők által meghatározott vállalati csoportokban.

5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok

A toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya 2009-ben jelentősen csökkent a gazdasági válság és az elbocsátások hatására, majd 2010-től 2013-ig 9–10 százalékos szinten stagnált ez az arány.

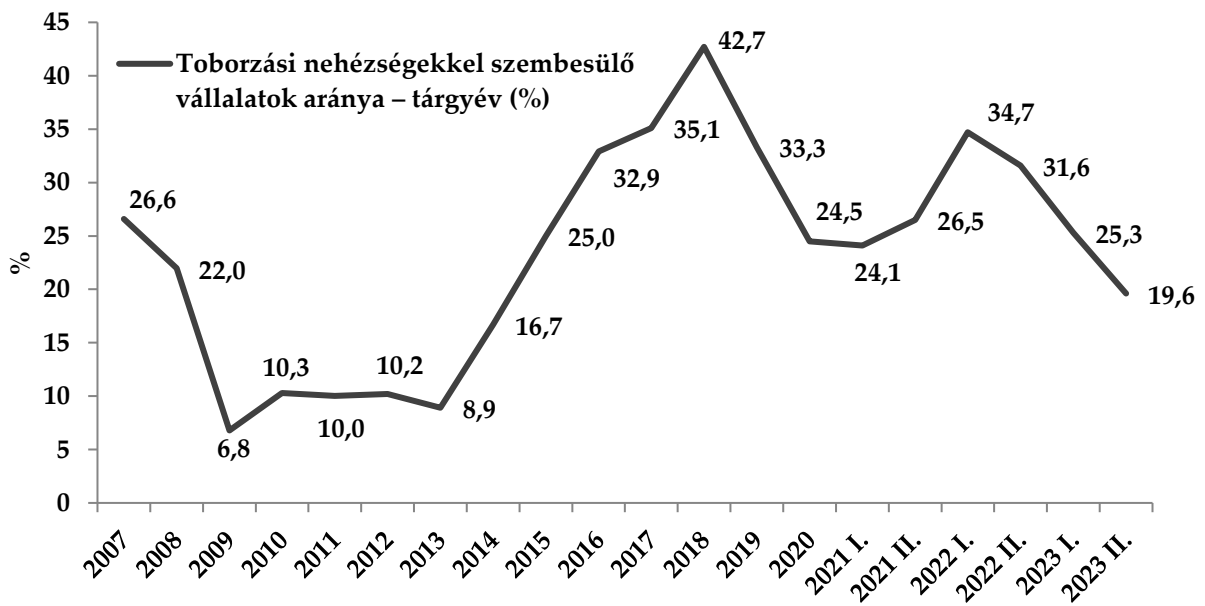
2014-től 2018-ig folyamatosan növekedett azon vállalatok aránya, melyek tartósan betöltetlen álláshelyekről számoltak be. A csúcsponton, 2018-ban a vállalatok 43 százaléka jelezte, hogy bizonyos pozíciók betöltése problémát jelent számukra.

Ezt követően drasztikus csökkenés következett be: 2019-ben a vállalkozások 33 százaléka, 2020-ban pedig – már a koronavírus-járvány időszakában – mindössze 25 százalékuk jelzett toborzási nehézségeket.

A csökkenő tendencia 2021 őszén fordult meg (26 százalék), 2022 első félévére pedig azon vállalkozások aránya, melyek toborzási nehézségekről számoltak be, már csaknem elérte a 35 százalékot.

2022 második felétől – az energiaválság kialakulásával párhuzamosan – újfent csökkenni kezdett a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya (32 százalék), 2023 első félévére pedig 25 százalékra mérséklődött ez az arány. 2023 őszén tovább csökkent a mutató értéke: a válaszadó cégek közel 20 százaléka számolt be tartósan betöltetlen álláshelyekről.

5.1.1. ábra: Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása

	2018	2019	2020	2021 tavasz	2021 ősz	2022 tavasz	2022 ősz	2023 tavasz	2023 ősz
Toborzási nehézségekkel szembesülő vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	42,7	33,3	24,5	24,1	26,5	34,8	31,6	25,3	19,6
Esetszám (n)	4672	4738	4543	3912	4737	4025	4551	3958	4629

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka érzékelt nehézséget egyes pozíciók betöltésében. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A GVI Féléves Konjunktúra felvételének eredményei szintén azt támasztják alá, hogy 2014 óta jelentősen nőtt a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya. 2015 októberétől kezdve több éven át nőtt a mutató, 2018 áprilisára pedig rekordmagasságba emelkedett, ekkor a cégek 47 százaléka számolt be toborzási nehézségekről. A következő másfél évben magas szinten, 43–45 százalék között alakult a munkaerő- vagy szakember-hiánnyal küzdő vállalatok aránya.

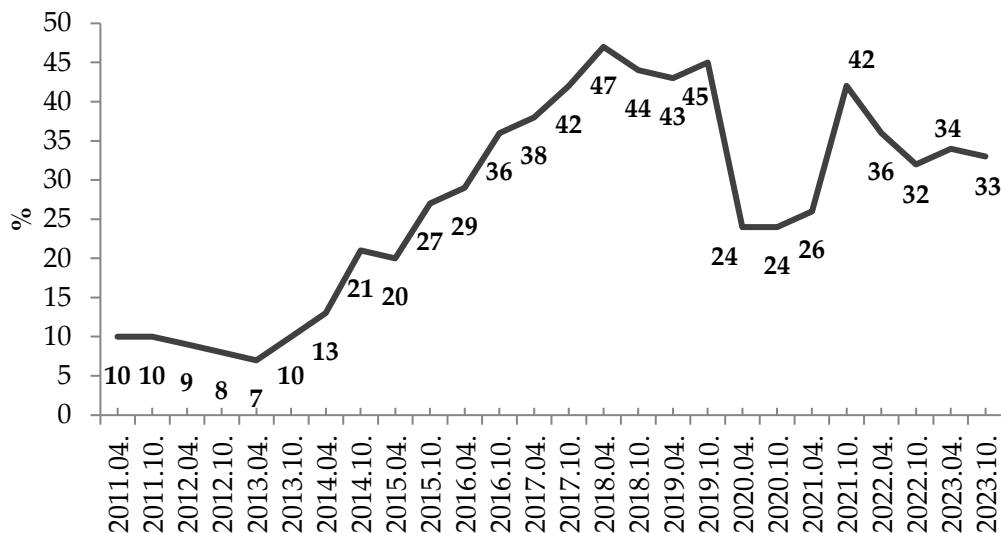
A koronavírus-járvány és a szigorú korlátozó intézkedések következtében 2020-ban és 2021 első felében a megkérdezett cégeknek már jóval kisebb része számolt be munkaerőhiánnyal (24–26 százalék). 2021 októberében, miután a járvány negyedik hulláma nem vont maga után újabb korlátozó intézkedéseket, a munkaerőhiánnyal beszámoló cégek aránya lényegében visszaállt a válság előtti szintre (42 százalék).

2022-től újra mérséklődő tendenciát mutat a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya: tavasszal a válaszadó cégvezetők 36 százaléka, ősszel pedig 32 százalékuk számolt be tartósan betöltetlen álláshelyekről. 2023 első félévében enyhén, 34 százalékra nőtt a munkaerőhiányt vagy szakemberhiányt érzékelő cégek aránya, 2023

őszén pedig az adatok szerint egy százalékpontos csökkenés után 33 százalékon áll a mutató.

5.1.2. ábra: Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményei szerint

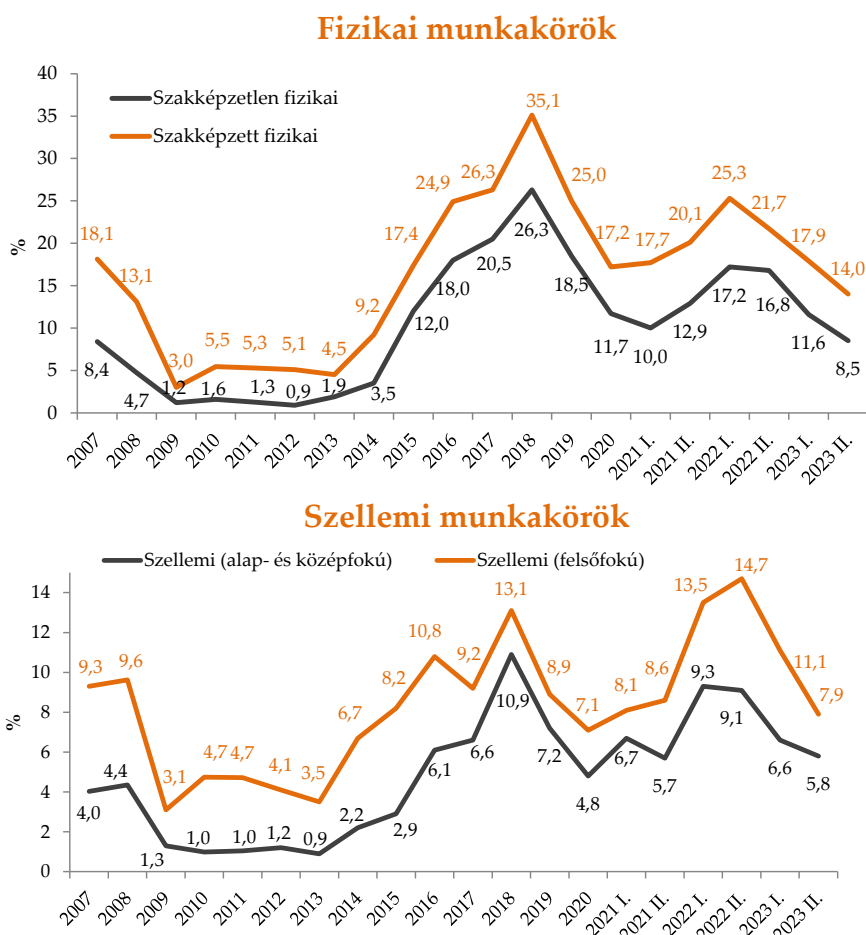
Forrás: GVI Féléves Konjunktúra-felvétel

2010 és 2013 között a gazdasági válság hatására mind a fizikai, mind a szellemi munkakörökben alacsony szintű volt a toborzási nehézségeket észlelő vállalatok aránya. 2014-re minden foglalkozási csoport esetében körülbelül megkétszereződött az arányuk, majd 2014 és 2018 között minden vizsgált foglalkozási csoportot tekintve növekedést mutattak az adatok. 2019-ben és 2020-ban megfordult a trend, mind a négy foglalkoztatási csoportban csökkent a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok aránya, ez azonban átmeneti időszak volt. 2021 első félévében a szakképzetlen fizikai munkakörök kivételével már újra enyhe növekedés volt megfigyelhető, 2021 őszén pedig csak a szellemi alap- és középfokú munkakörökben tapasztaltunk csökkenést. 2022 tavaszán az összes foglalkoztatási csoportban jelentősen nőtt a toborzási nehézségeket észlelő vállalatok aránya. 2022 második félévében a diplomás szellemi munkakörökben enyhe növekedést, a többi csoportban csökkenést mutattak az adatok. 2023 tavaszán minden foglalkoztatási csoportban jelentősen visszaesett a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok aránya és ez a csökkenő tendencia 2023 őszén is folytatódott.

Az előző évekhez hasonlóan 2023 második félévében is legnagyobb arányban (14 százalék) a szakképzett fizikai végzettséget igénylő munkakörök betöltésekor szembesültek toborzási problémákkal a cégek. Ez az arány 4 százalékponttal csökkent az előző félévhez képest. A szakképzetlen fizikai munkaerőt igénylő pozíciókban 3 százalékponttal csökkent a toborzási nehézséget tapasztaló vállalkozások aránya, 9 százalékra. A felsőfokú képzettséget igénylő szellemi munkakörök esetében a toborzási nehézségekről beszámoló cégek aránya 8 százalék (ez az arány 3 százalékponttal csökkent az előző félévhez képest). Az előző évekhez hasonlóan idén

is az alap- és középfokú végzettséget igénylő szellemi munkakörök csoportjában találtuk a legalacsonyabb arányt (6 százalék). Ebben a foglalkozási csoportban viszont fél év alatt csupán 1 százalékponttal mérséklődött a toborzási nehézséget tapasztaló vállalkozások aránya.

5.1.3. ábra: Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint

%	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 I.	2021 II.	2022 I.	2022 II.	2023 I.	2023 II.
Szakképzetlen fizikai	1,9	3,5	12,0	18,0	20,5	26,3	18,5	11,7	10,0	12,9	17,2	16,8	11,6	8,5
Szakképzett fizikai	4,5	9,2	17,4	24,9	26,3	35,1	25,0	17,2	17,7	20,1	25,3	21,7	17,9	14,0
Szellemi (alap- és középfokú)	0,9	2,2	2,9	6,1	6,6	10,9	7,2	4,8	6,7	5,7	9,3	9,1	6,6	5,8
Szellemi (felsőfokú)	3,5	6,7	8,2	10,8	9,2	13,1	8,9	7,1	8,1	8,6	13,5	14,7	11,1	7,9
Esetszám (n)	4372	4381	3485– 3967	3247– 3904	3160– 3849	3265– 4255	3801– 4395	4026– 4350	3428– 3743	4075– 4481	3202– 3606	3920– 4298	3445– 3760	4200– 4471

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán látható értékek a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok százalékos aránya a foglalkozási csoportok szerint. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Példa: 2023 őszén a vállalatok 14 százaléka jelzett toborzási problémát, amikor szakképzett fizikai munkakörbe keresett jelölteket.

A tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkező vállalkozások többségénél (70 százalék) a megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya okozza a nehézséget. Ezt követi a megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya (56 százalék). A válaszadók 40 százaléka véli úgy, hogy a felkínált bér nagysága áll a toborzási nehézségek hátterében. A megfelelő alapkompenciákkal, készségekkel rendelkező munkaerő hiányát 39 százalék, a munkarendet és munkaidő-beosztást 18 százalék, a megfelelő munkaerő külföldi munkavállalását szintén 18 százalék, a közlekedési nehézségeket 12 százalék, a munkakörülmények jellegét pedig 6 százalék említette a toborzási nehézségek okaként. A megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvételét a válaszadók kevesebb, mint egy százaléka jelölte meg.

5.1.4. ábra: A tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások megoszlása a szerint, hogy milyen okokkal magyarázzák, hogy vállalkozásuknál ilyen álláshelyek vannak

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz), N=763–765

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy a tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások szerint milyen okai vannak annak, hogy tartósan betöltetlen álláshelyek vannak vállalkozásuknál. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői

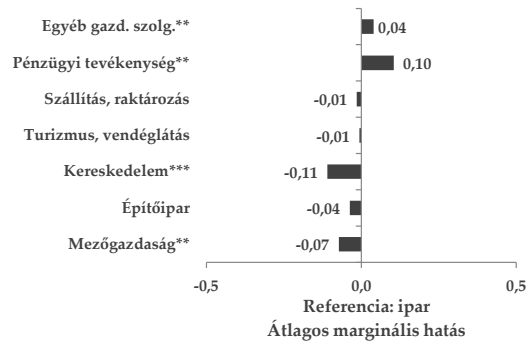
Különböző vállalati körök nem egyforma valószínűséggel találkoznak toborzási nehézségekkel működésük során. Az alábbiakban exporttevékenység, gazdasági ág, vállalatméret, tulajdonosi háttér és régió szerinti regressziós modell segítségével határozzuk meg, hogy mely jellemzők növelik ennek esélyét.²⁰

- A tulajdonszerkezet hatása nem szignifikáns a toborzási nehézségek valószínűsége szempontjából.
- Az exporttevékenység sem gyakorol statisztikailag szignifikáns hatást a vállalatok által észlelt toborzási nehézségekre.
- A vállalkozás méretének növekedésével nő a toborzási nehézségek valószínűsége: a 250 fő feletti vállalkozások körében 17 százalékponttal nagyobb annak a valószínűsége, hogy egy cég ilyen nehézségekkel küzd, mint a 10–19 fős vállalkozások között. A 10–19 fős cégekhez képest az 50–249 fős kategóriában 5 százalékponttal magasabb a toborzási nehézségek előfordulási valószínűsége. A 20–49 fős vállalkozások ebben a tekintetben nem különböznek szignifikánsan a 10–19 fős cégektől.
- A gazdasági ágazatok szerint azt láthatjuk, hogy a pénzügyi tevékenységgel foglalkozó és az egyéb gazdasági szolgáltató vállalkozások esetében (sorrendben 10, illetve 4 százalékponttal) nagyobb valószínűséggel fordul elő toborzási nehézség, mint az ipari cégeknél. Ezzel szemben a kereskedelem területén tevékenykedő cégek 11, a mezőgazdasági vállalatok pedig 7 százalékponttal kisebb valószínűséggel szembesülnek toborzási nehézségekkel, mint az ipari vállalatok. A szállító-raktározó cégek, a turizmus-vendéglátás területén működők, valamint az építőipari vállalkozások a toborzási nehézségek valószínűsége tekintetében nem különböznek szignifikánsan az ipari cégektől.
- A központi régióhoz képest az ország összes többi régiójában 9–15 százalékponttal magasabb a toborzási nehézségek előfordulásának valószínűsége.

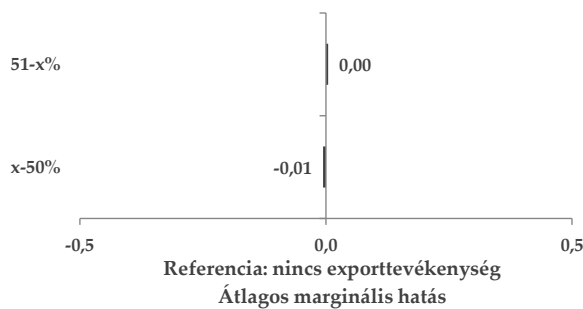
---

²⁰ A logit modell függő változója a toborzási nehézségek fennállása volt. A modell paraméterei az M3.3. táblázatban kerülnek bemutatásra.

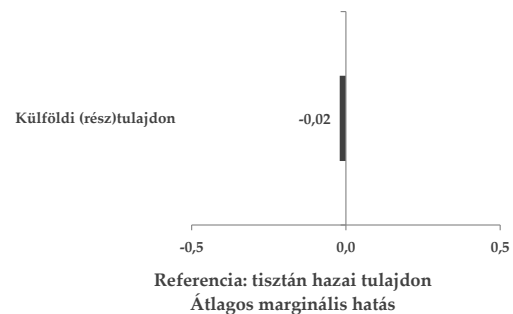
5.2.1. ábra: A toborzási nehézség elemi összetevői – gazdasági tevékenység szerint

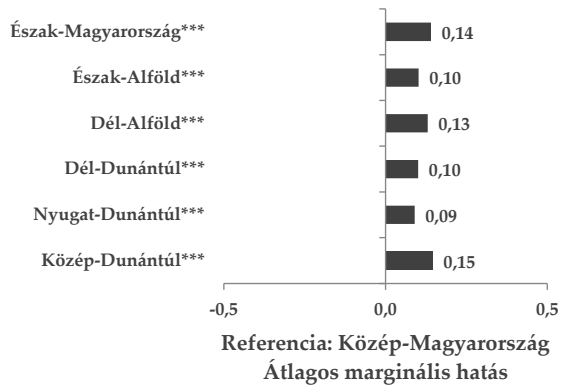
Exporttevékenység szerint

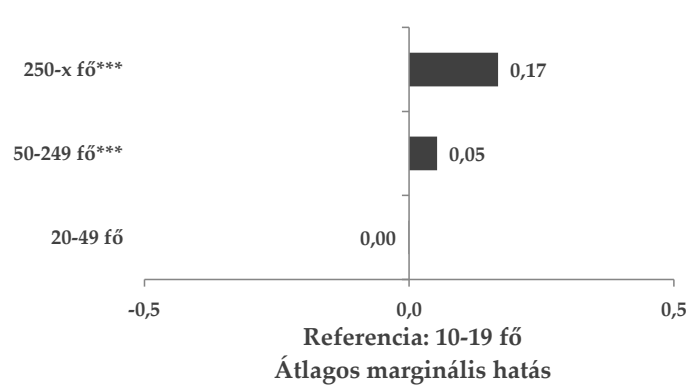
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz) (n=4106)

A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nő/csökken a toborzási nehézség valószínűsége. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Bázis: 9 fősnél nagyobb vállalatok.

Ábraértelmezés egyszerűen: az átlagos marginális hatás megmutatja, hány százalékponttal nő/csökken a referenciacsoporthoz képest a toborzási nehézség valószínűsége. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0 feletti, akkor növeli, ha 0 alatti, akkor csökkenti a toborzási nehézség valószínűségét. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciaszint p -értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban a toborzási nehézség mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett:

*** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

6. A munkavállalók képzése

Jelen fejezetben a vállalatok munkavállalók képzésével kapcsolatos gyakorlatát vizsgáljuk, bemutatva az utóbbi években a képzést nyújtó vállalatok arányának változását, a képzést nyújtó vállalatok jellemzőit 2023-ban. A fejezetben emellett elemezzük, hogy mely tényezők akadályozzák a képzések folytatását a cégeknél.

6.1. A képzést nyújtó vállalatok

A belső vagy külső képzést nyújtó vállalatok aránya 2015 és 2017 között csökkenést mutatott, amit 2018-tól kis mértékű növekedés követett. 2019-re a képzést nyújtó cégek aránya elérte a 21 százalékos arányt. 2020-ban feltehetően a járvány hatására is arányuk 17 százalékra csökkent. 2021-ben a cégek 20 százaléka kínált képzést, 2022-ben pedig az arány lényegében stagnált. 2023-ra a képzést nyújtó cégek aránya az előző évhez képest közel 4 százalékponttal nőtt, a cégek 23,2 százaléka biztosított belső vagy külső képzést a munkavállalói számára.

6.1.1. ábra: Képzést nyújtó vállalatok arányának alakulása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Képzést nyújtó vállalatok aránya – tárgyév (%)	20,8	17,8	17,2	19,0	20,8	16,6	20,0	19,5	23,2
Esetszám (n)	7023	6733	6729	6676	6757	6547	6620	6386	6305

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

2023-ban a cégek 12 százalékánál külső képzés folyt. 5,3 százalékuk belső, cégen belüli képzést nyújtott, míg a vállalatok 6 százaléka mindkét képzési módot alkalmazta. Az előző évhez képest a vállalkozások között a belső és külső képzést is nyújtók aránya nőtt legnagyobb mértékben, míg a csak belső és csak külső képzést nyújtók aránya gyakorlatilag stagnált.

6.1.1. tábla: A munkavállalók képzésének formája, N=6305

	%	Esetszám
Nem	76,8	4507
Csak belső képzés	5,3	456
Csak külső képzés	11,8	707
Belső és külső képzés is	6,1	635

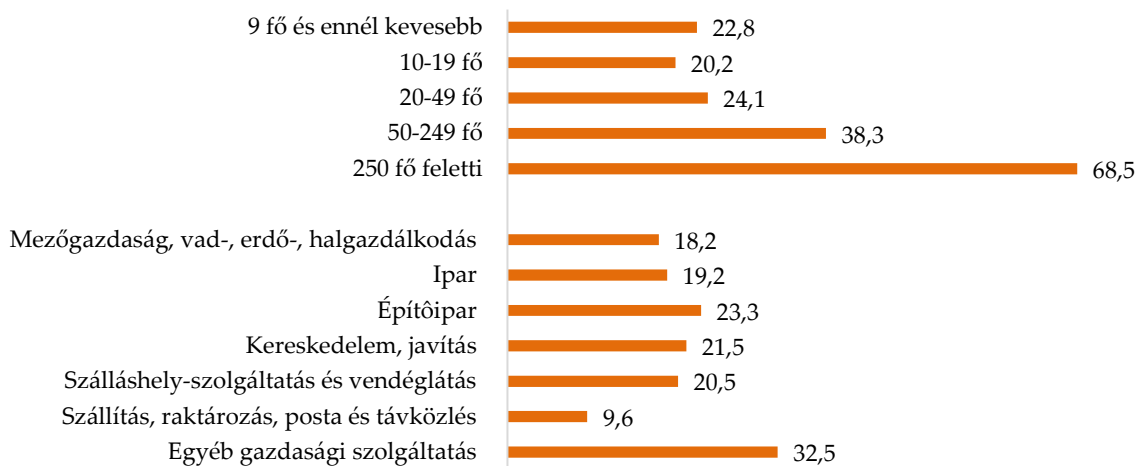
Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka folytatott belső vagy külső képzést. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Képzést a legnagyobb arányban a 250 fő feletti cégek folytatnak: 69 százalékuk nyújt belső vagy külső képzést a munkavállalók számára. Az 50 és 249 fő közötti vállalatok 38 százaléka, míg a 20–49 fős cégeknek 24 százaléka biztosít képzést. A 20 fő alatti cégeknek körülbelül ötöde képezi vagy képezte a munkavállalóit 2023 folyamán. A képzést nyújtó vállalkozások aránya a 250 fő feletti cégek körében csökkent, míg a kisebb létszámkategóriákban nőtt 2022-höz képest.

Az egyes ágazatok közül a képzések 2023-ban az egyéb gazdasági szolgáltatásokat nyújtó (32 százalékuknál volt képzés 2023-ban), az építőipari (23 százalék), a kereskedelmi (21 százalék) és a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (21 százalék) ágazatokban a legjellemzőbbek, míg a legkisebb arányban (10 százalék) a szállítás-raktározás ágazatba tartozó vállalatok képzik a munkavállalókat. A legtöbb ágazatban tavalyhoz képest nőtt a képzést nyújtó cégek aránya, legnagyobb mértékben a turizmus ágazatban. Ez alól kivételt jelent a szállítás-raktározás ágazat, ahol a képzést biztosító cégek aránya lényegében stagnál.

6.1.2. ábra: Képzést nyújtó vállalatok aránya létszámkategóriánként és ágazatonként, 2023

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. N=6305

Míg a korábbi években az exportáló és a külföldi tulajdonú vállalkozások jellemzően nagyobb arányban képezték a munkavállalóikat, mint a nem exportálók és a tisztán hazai tulajdonúak, 2023-ban e jellemzők kapcsán nem figyelhetőek meg lényeges különbségek a cégek között.

Az egyes megyék közül a legnagyobb arányban Tolna (47 százalék), Pest (32 százalék) és Csongrád-Csanád (28 százalék) megyében, míg a legkisebb arányban Komárom-Esztergom megyében (6 százalék) zajlott képzés a vállalatoknál.

Az egyes munkavállalók közül 2023-ban a diplomás szellemi dolgozók részesültek a legnagyobb arányban képzésben: a képzést nyújtó cégeknél az ilyen végzettségekkel rendelkező munkavállalók 56 százalékát képezték. A szakképzetlen fizikai dolgozóknak 37, a nem diplomás szellemi dolgozóknak 45 százalékát, míg a szakképzett fizikai foglalkoztatottaknak 33 százalékát képezték a képzést nyújtó cégeknél. Az előző évhez viszonyítva a képzésben részt vevő szakképzett fizikai dolgozók, illetve a nem diplomás és diplomás szellemi alkalmazottak aránya nem változott jelentősen a képzést nyújtó cégeknél, a képzésben részesülő szakképzetlen fizikai dolgozók aránya azonban 10 százalékponttal csökkent 2022-höz képest.

6.1.2. tábla: Az egyes képzettségi szintekhez tartozó, képzésben résztvevő munkavállalók aránya a képzést nyújtó cégek munkavállalói között

	%
Szakképzetlen fizikai	35,8
Szakképzett fizikai	33,0
Nem diplomás szellemi	44,2
Diplomás szellemi	56,0

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban az egyes munkavállalói csoportokon belül a munkavállalók hány százalékát képezték a képzéseket nyújtó cégeknél. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak. N=1650 (az érték súlyozatlan)

A képzés nyújtó cégek több, mint kétharmadánál (69 százalék) a képzés a munkavállalók eredeti szakterületéhez kapcsolódik. A vállalkozások 36 százalékánál 2023-ban új munkakör betöltéséhez szükséges képzést nyújtottak. 25 százalékuknál a munkavállalók kooperációs készségeit, 20 százalékuknál pedig az idegennyelv-tudását fejlesztették. A cégek 13 százalékánál felhasználói szintű számítógépes ismereteket, 12 százalékánál pedig munkaszervezési ismereteket oktattak. A cégek 6 százalékánál programozási ismeretek területén biztosítottak képzést.

6.1.3. ábra: A képzést nyújtó cégek megoszlása aszerint, hogy a munkavállalóik milyen típusú készségeit fejlesztik a képzések keretében

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak. A válaszadók több választ is megjelölhettek. N=1797 (az érték súlyozatlan)

Munkahelyi képzés megvalósításához igénybe vehető támogatásra – a jelenleg képzést nyújtókat és nem nyújtókat is figyelembe véve – a vállalatok 10 százaléka pályázott vagy tervez pályázni 2023-ban. Az egyes létszámkategóriákat vizsgálva jelentős különbség figyelhető meg a 10 főnél alacsonyabb foglalkoztatotti létszámmal rendelkező mikrocégek és a nagyobb vállalkozások között: előbbiek 8 százaléka pályázott vagy tervez pályázni képzéstámogatásra, míg a nagyobb létszámkategóriákban a cégek 16–18 százaléka vesz vagy venne igénybe ilyen támogatást. A vizsgált ágazatok közül kiemelkednek az ipari cégek, melyeknek 17 százaléka pályázott vagy tervez pályázni ilyen támogatásra, míg a legkisebb arányban a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás területen működő cégekre jellemző, hogy képzési támogatással terveznek (4 százaléuk pályázott vagy tervez pályázni rá).

6.2. A munkavállalók képzését akadályozó tényezők

A fejezet további részében azt vizsgáljuk, hogy milyen okok vezetnek ahhoz, hogy egy vállalkozás nem nyújt képzést a munkavállalóknak. Erre vonatkozóan 2012 óta rendelkezünk adatokkal.

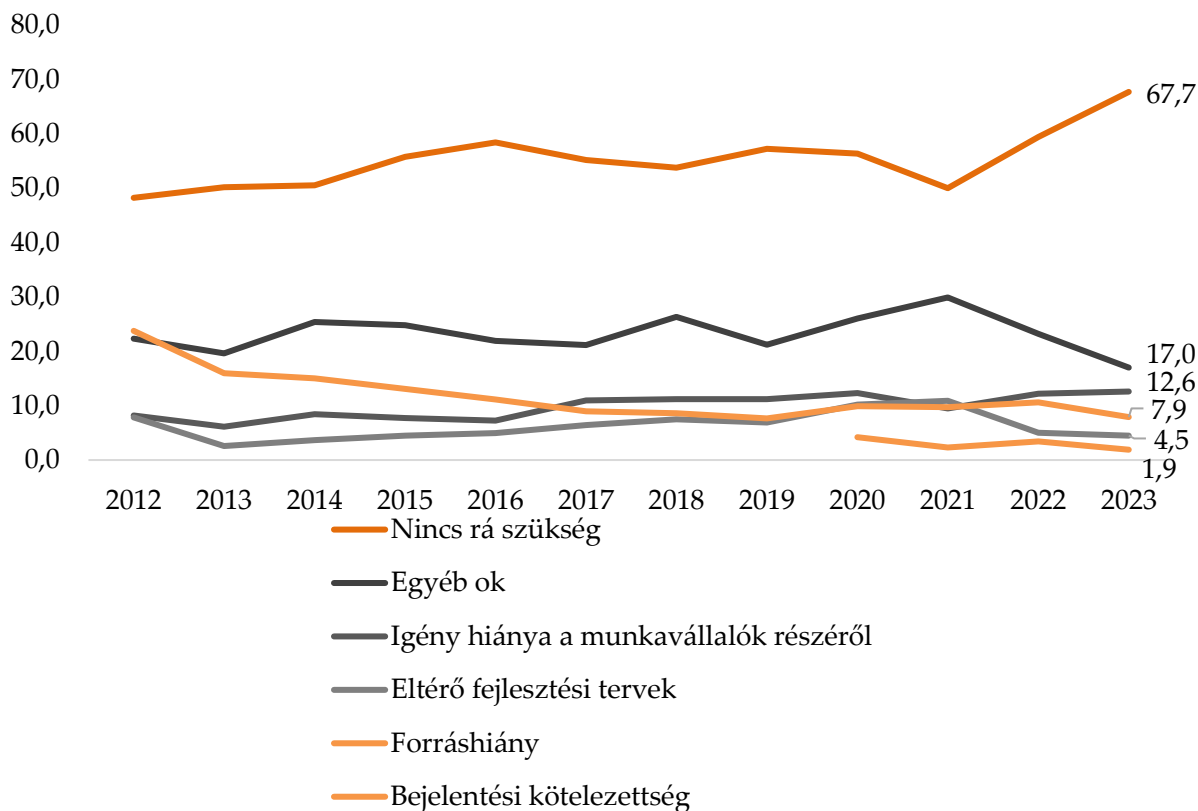
A képzést nem folytató vállalatok legnagyobb része minden vizsgált évben azzal indokolja a képzés elmaradását, hogy nincs szükség erre a cégnél, 2023-ban a vállalkozások 68 százaléka jelölte meg ezt az okot. A képzést nem folytató vállalatok 13 százaléka miatt nem nyújt képzést 2023-ban, mert nem tapasztal igényt erre a munkavállalók részéről. 8 százaléuk forráshiánnyal magyarázza a képzések elmaradását, míg 5 százaléuk eltérő fejlesztési tervekről számolt be. Jellemzően a cégek 20–30 százaléka, 2023-ban 13 százaléka egyéb – az adatfelvétel során nem részletezett – okból nem tart képzést.

2023-ban megfigyelhető, hogy az előző évekhez képest tovább nőtt azon cégek aránya, amelyek nem tartják szükségesnek a képzéseket. Ezzel párhuzamosan csökkent azon vállalkozásoké, amelyek egyéb – nem részletezett – okokkal magyarázzák a képzések elmaradását. A munkavállalói igények hiánya kapcsán 2012 és 2020 között folyamatos növekedés volt megfigyelhető, 2021-ben azonban csökkent az ilyen okból képzést nem nyújtó cégek aránya. Az elmúlt két évben ugyanakkor a korábban tapasztalt arányban magyarázták ezzel az indokkal a képzések elmaradását a vállalkozások. 2012 és 2019 között ugyanakkor csökkent azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek forráshiány miatt nem nyújtottak képzést: míg 2012-ben a cégek 24 százaléka jelölte meg ezt az okot, 2019-ben kevesebb, mint 8 százaléuk. 2020-ban újra enyhe növekedés, 2021-ben pedig stagnálás figyelhető meg, míg 2022-ben újra enyhén növekedett a forráshiány miatt képzést nem nyújtók aránya. 2023-ban ugyanakkor újra csökkenés figyelhető meg, a forráshiánnyal a járvány előtti időszakhoz hasonló arányban indokolják a cégek a képzések elmaradását.

2020 óta rákérdezzük arra is, hogy a felnőttképzések bejelentéséhez kapcsolódó adminisztrációs terhek közrejátszanak-e abban, hogy a cég nem tart képzést. A vállalkozásoknak azonban 2020-ban mindössze 4 százaléka, 2021-ben 2 százaléka,

2022-ben 3 százaléka jelölte meg ezt az okot, 2023-ra pedig tovább csökkent, kevesebb, mint 2 százalék volt azon cégek aránya, amelyek a bejelentési kötelezettség miatt nem biztosítottak képzéseket.

6.2.1. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést, 2012–2023

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A mutató: Az ábrán szereplő értékek azt mutatják meg, hogy a vállalatok hány százaléka indokolta a fenti okokkal azt, hogy nem folytat képzést. A válaszadók több okot is megjelölhettek. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak. Az arányok a képzést nem nyújtó cégekre vonatkoznak.

$N_{2012}=5046$; $N_{2013}=5048$ $N_{2014}=5323$; $N_{2015}=5118$; $N_{2016}=5198$; $N_{2017}=5327$; $N_{2018}=4889$; $N_{2019}=4985$; $N_{2020}=4939$, $N_{2021}=4986$, $N_{2022}=4932$, $N_{2023}=4889$ (az esetszámok súlyozatlanok)

Bizonyos képzést akadályozó tényezők a cégek jellemzői szerint eltérően jelennek meg. Azt, hogy nincs szükség képzésre a cégnél, kiemelkedően magas arányban gondolják a mikrovállalkozásoknál (75 százalékuk), míg a nagyobb létszámkategóriában a cégek átlag körüli arányban vélekednek így. Az egyes ágazatok közül az egyéb gazdasági szolgáltatások területén (58 százalék) és az iparban (61 százalék) az átlagosnál lényegesen kisebb, míg a szállítás raktározás ágazatban (81 százalék), a kereskedelemben (75 százalék) és a turizmus és vendéglátásban (73 százalék) lényegesen magasabb azon cégek aránya, amelyek azért nem folytatnak képzést, mert nem tartják szükségesnek.

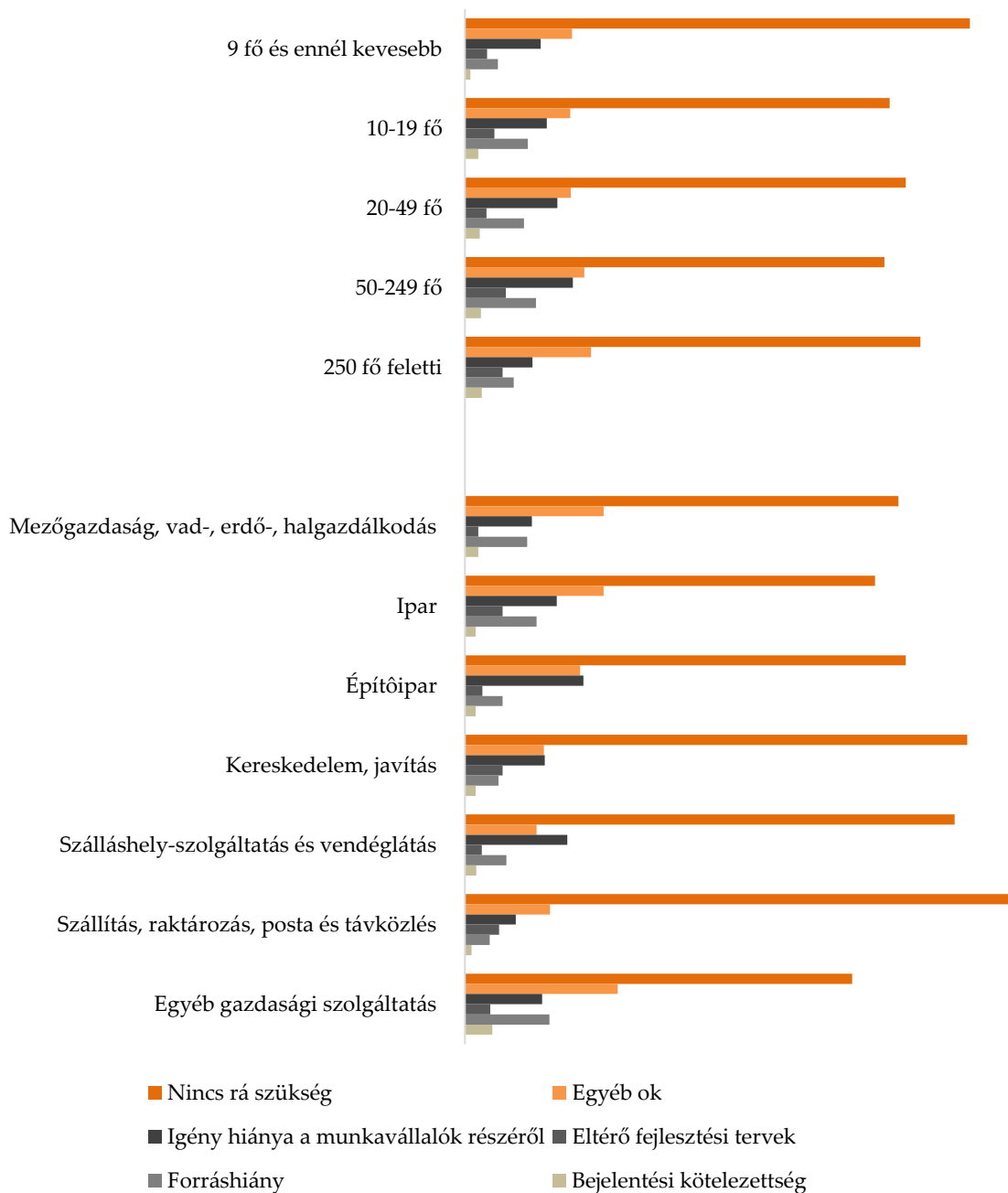
Eltérő fejlesztési tervekről, illetve egyéb okokról a közép- és nagyvállalatok számoltak be a legmagasabb arányban. Az egyes ágazatok közül az egyéb okokat a szolgáltatást

nyújtó (23 százalék), az ipari (21 százalék) és a mezőgazdasági cégek (21 százalék) említették az átlagosnál jelentősen magasabb arányban, míg az eltérő fejlesztési terveket az ipari (6 százalék), a kereskedelmi (6 százalék) és a logisztikai (5 százalék) cégek.

A munkavállalói igény hiánya a képzésre leginkább az 50–249 fő közötti cégekre (16 százalék), illetve a turizmus (15 százalék) és az építőipar (18 százalék) ágazatokban működő cégekre jellemző. A képzések forráshiány miatti elmaradásáról legnagyobb arányban a 10–19 fős (9 százalék), a 20–49 fős (9 százalék) és az 50–249 fős (11 százalék) számolnak be, míg a mikrocégek és a nagyvállalatok esetében ez kevésbé jellemző indoka a képzések elmaradásának. Az egyes ágazatok közül a képzésekkel kapcsolatos forráshiány a mezőgazdaságban (9 százalék), az iparban (11 százalék) és az egyéb szolgáltatások (13 százalék) területén jellemző. A felnőttképzésnek minősülő belső képzések bejelentési kötelezettsége leginkább a 250 fő feletti vállalatoknak (2,5 százalék), illetve az egyéb gazdasági szolgáltatások területén (4 százalék) működő cégeknek jelentett akadályt 2023-ban. Összességében tehát azt láthatjuk, hogy azokban a vállalati kategóriákban, amelyekben nagyobb arányban nyújtanak képzéseket, a képzések elmaradását magasabb arányban indokolják a cégek a forráshiánnyal és a bejelentési kötelezettség adminisztratív terheivel, mint más szegmensekben.

6.2.2. ábra: Annak okai, hogy a cég nem folytat képzést létszámkategóriánként és ágazatonként, 2023

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz)

A százalékatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak. N=4889 (az N érték súlyozatlan). Az arányok a képzést nem nyújtó cégekre vonatkoznak.

1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana

M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

A vizsgált évek közül a 2019-ben megfogalmazott várakozások voltak leginkább túlzóak – ekkor a vizsgálatba bevont vállalatok 6 százalékkal nagyobb létszámot valószínűsítettek a következő évre, mint ahogyan az történt, vélhetően jórészt a koronavírus nyomán kialakuló gazdasági válság következtében. A másik végletnek a 2016, 2017 és 2020 tekinthetők, ezen években a vállalati várakozások viszonylag pontosnak bizonyultak, a következő évben alig maradt el a vizsgált „vállalati pool” összlétszáma, mint ahogyan azt a cégvezetők egy évvel korábban valószínűsítették.

M1.1.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásának éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vállalatok száma (darab)	2313	1911	2512	2266	2107	2341	2311
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	324638	315056	326362
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	321420	306006	319928
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03	1,02

Forrás: GFM-GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2016–2022) – speciális minta

Megjegyzés: a 2016. év előtti adatokat lásd a kutatás korábbi hullámaint feldolgozó tanulmányokban.

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszám előrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.²¹

²¹ Lásd az MTA KRTK KTI elemzésének idevágó eredményeit:

<http://elorejelzes.mtaki.hu/downloaddoc.php?docid=53&mode=articles>

Ugyanakkor hangsúlyoznunk kell, hogy olyan extrém külső körülmények hatásait, mint például súlyosbodó toborzási nehézségek, csak korlátozottan tudjuk a korrekció során figyelembe venni.

Több olyan összetett magyarázómodell is ismert, ami a létszámgazdálkodási várakozások megvalósulását, pontosságát vizsgálta. Egy a szubjektív megítélésen²² alapuló modell eredményei szerint a megbízható létszámtervezés²³ esélye növekszik a vállalati mérettel, a szellemi alkalmazottak arányával, illetve megállapítja, hogy a rossz üzleti helyzetben lévő vállalatok esetében a leginkább bizonytalan a létszámtervezés. Írásos üzleti tervezés inkább olyan vállalatoknál fordul elő, ahol a létszámtervezés nem tekinthető megbízhatónak. A látszólagos ellentmondás mögött az áll, hogy általában a nagyobb, több fizikai alkalmazottal bíró vállalatok készítenek üzleti terveket. Létszámukból és üzleti tevékenységükből fakadóan jobban ki vannak téve a gazdaság hullámzásainak, ez az érzékenység pedig kihat a létszámgazdálkodásra is. Ezen vállalati kör inkább készít, tevékenységének összehangolásához szükséges üzleti terveket, azzal a céllal, hogy a jövő bizonytalanságát csökkentse. Fontos, hogy itt semmiképpen nem szabad magyarázó tényezőként tekinteni az írásos üzleti tervekre, azaz nem az írásos üzleti tervek megléte eredményezi a megbízhatatlanságot, hanem az eleve létszámtervezési problémákkal küzdő vállalatok készítenek írásos üzleti terveket.²⁴ Más objektív megbízhatóságon²⁵ alapuló modellek kiemelik a vállalat méretét, foglalkozási homogenitását és gazdasági tevékenységét, mint jelentős magyarázó erővel bíró jellegzetességeket. Megállapítják továbbá, hogy minél többféle beosztású dolgozó vesz részt a vállalati üzleti tervezésben, illetve minél régebb óta létezik egy cég, annál pontosabb az előrejelzése.²⁶

---

²² A szubjektív megítélés esetében a vállalati vezető véleményezi, hogy létszámgazdálkodási terveik, elképzeléseik mennyire megbízhatóak, pontosak.

²³ A modellekben a megbízhatóságot önbevallásos kérdés alapján operacionalizálták. A megkérdezettek ötös skálán árnyalva kifejezték, hogy a mennyire tudják megbecsülni egy, három, hat és tizenkét hónap múlva a vállalati létszámot. Az aggregált index 0 és száz között vehet fel értékeket. 0 az értéke akkor, ha a megkérdezett semmilyen időtávra nem tudta megmondani a létszámot, 100 pedig akkor, ha az összes vizsgált időtávra teljes bizonyossággal tudna nyilatkozni a létszámról. Az index kialakításánál az egyes időtávokhoz köthető megbízhatósági szintek az időtáv hosszának megfelelően kerültek súlyozva aggregálásra. Megbízhatónak tekintjük egy vállalat létszámbecslését, ha a százaskálán legalább 89 pontos értéket ért el. Itt a megkérdezett vállalatok 20 százaléka tekinthető megbízható létszámtervezőnek.

²⁴ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

²⁵ Vállalati panelkutatás, ahol fél éves létszám létszámgazdálkodási várakozások megvalósulását ellenőrizték.

²⁶ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

A MKIK GVI modelljének célja a Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| > |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások
- Vállalati kivonulások

M1.2. A modell ismertetése

Az alábbiakban a modellezésünkkel kapcsolatos alapvető információkat közöljük. Ismertetjük (1) a modellezés alapjául szolgáló adatokat, (2) a modell kimeneti változóját, (3) a modell együtthatóit, (4) a korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontosságát.

Adatok

A korrekciós tényező modellezése a 2011 és a 2022 közötti Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés kérdőíves kutatások – ezek során összesen 25.493 darab vállalati megfigyelés, és 3.519.934 fő alkalmazásban álló felmérése történt meg – adatain alapszik. A modellezés alapját képező adatokból kihagytuk az extrém eseteket. Az extrém esetek kiszűrésekor az alábbi szempontokat vettük figyelembe (a „hüvelykujj-szabályokat” az eloszlások figyelembevételével állapítottuk meg):

- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és vállalati létszám eltérése
- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a tényleges létszámváltozás mértéke
- +/- 75 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és tényleges változás eltérése

M1.2.1. tábla: A minta részletezése

	Vállalatok száma	Alkalmazottak száma
2011	1918 db	259.977 fő
2012	1943 db	269.622 fő
2013	1932 db	250.226 fő
2014	1977 db	242.839 fő
2015	2003 db	291.829 fő
2016	2313 db	305.892 fő
2017	1911 db	305.371 fő
2018	2512 db	338.203 fő
2019	2266 db	325.645 fő
2020	2107 db	316.247 fő
2021	2341 db	306.006 fő
2022	2311 db	319.271 fő

A modell kimeneti változója

A modellezés alapját a korábbi években résztvevő vállalatok információi képezik. Egy olyan adattáblát alakítottunk ki, ami egyaránt tartalmazza egy vállalat t időpontban megfogalmazott létszámvárakozását és a $t+1$ időpontban, tehát egy évvel később, a tényleges létszámot. A várakozások és tények összevetésével információhoz jutunk arról, hogy a vállalatok várakozásai mennyiben teljesülnek.

A modell tehát azt feltételezi, hogy a múltbéli létszámvárakozások és teljesülések közötti különbségek nem egyediek, hanem szisztematikusan fordulnak elő és a mintázat extrapolálható a jövőre is. Érthető okok miatt a váratlan, nagy horderejű gazdasági események hatása, a zöldmezős beruházások, illetve a váratlan egyedi bezárások, kivonulások nem képződnek le a modellben – ezekkel a modell nem számol.

Az általánosított lineáris regressziós modellben arra kerestük a választ, hogy azonosíthatóak-e olyan tényezők, amik szisztematikusan befolyásolják, illetve, ha igen, akkor milyen mértékben a létszámvárakozások teljesülését vagy éppen nem teljesülését. A regressziós modellben (becslés) függő változónak egy olyan mérőszámot tekintettünk, ami százalékos formában kifejezi a várakozás és tény közötti eltérést:

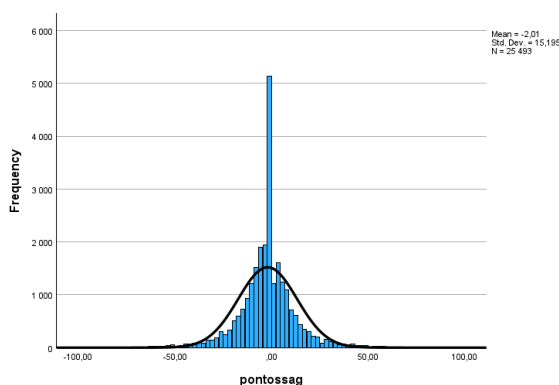
$$(T_{t+1} - V_{t,t+1}) / V_{t,t+1} * 100 \quad (2)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Az ilyen módon kialakított kimeneti változó eloszlása nagyon hasonlít a haranggörbére, de sajnálatos módon mégsem normális eloszlású, amiért leginkább a magas pozitív Kurtosis érték (3,869) lehet a felelős.

M1.2.1. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása

Kolmogorov-Smirnov t. Nem normális

Skewness 0,007

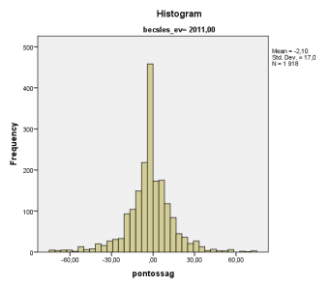
Kurtosis 3,869

Az alábbiakban látható, hogy a normális eloszlás évenként hasonló módon sérül.

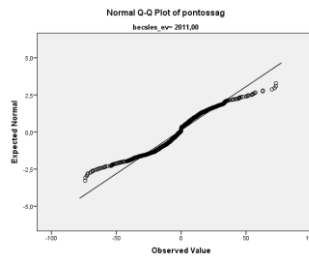
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként

**2012-re
vonatkozó
várakozások**

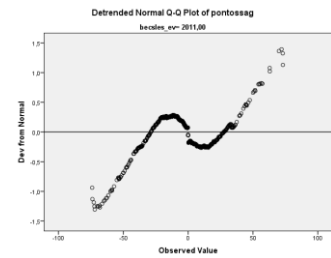
Hisztogram

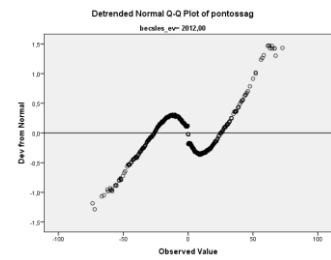
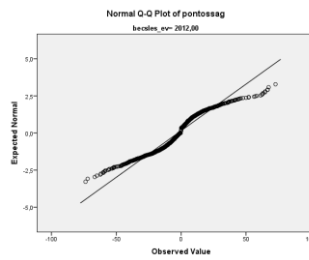
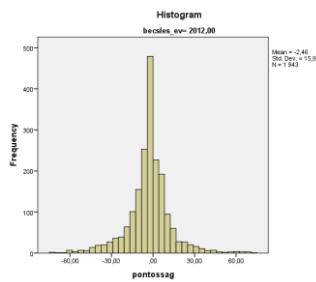
Normál Q-Q grafikon

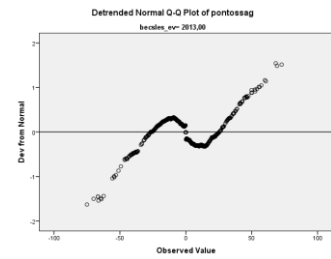
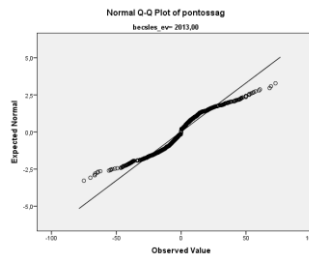
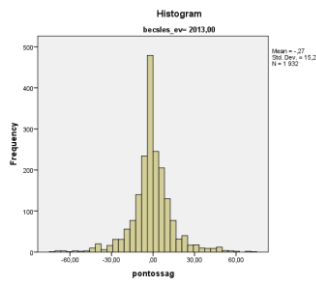
**Q-Q grafikon
(Detrended)**

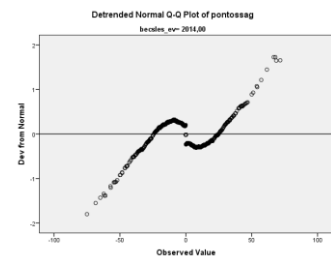
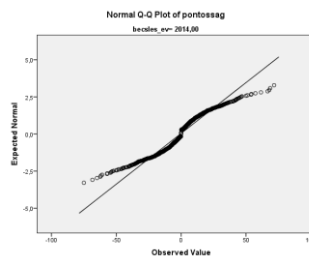
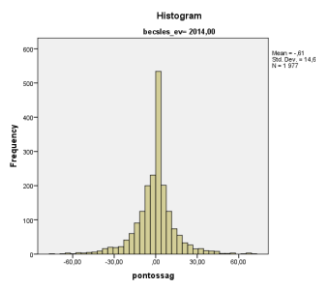
**2013-ra
vonatkozó
várakozások**

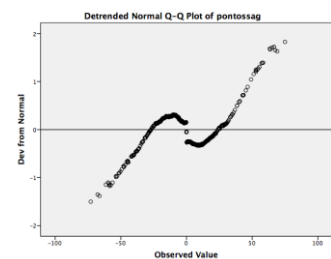
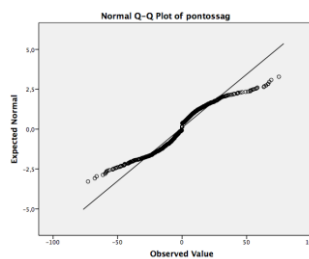
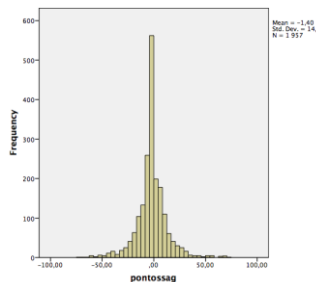
**2014-re
vonatkozó
várakozások**

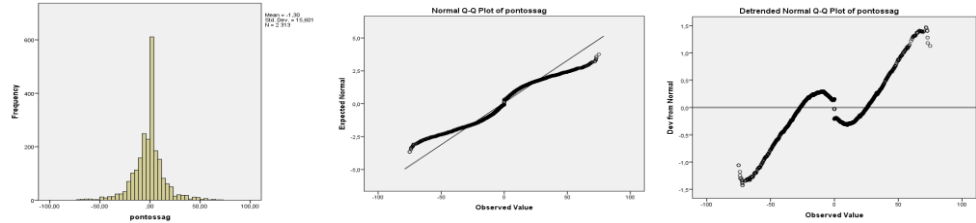
**2015-re
vonatkozó
várakozások**

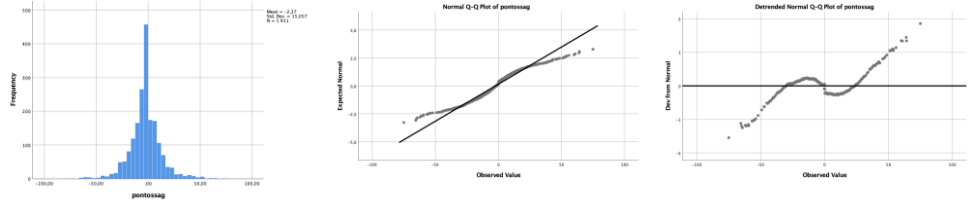
**2016-ra
vonatkozó
várakozások**

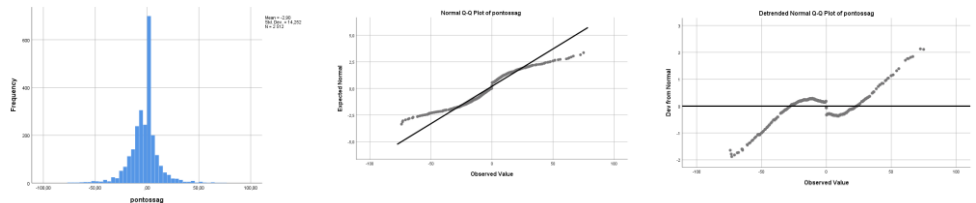
**2017-re
vonatkozó
várakozások**

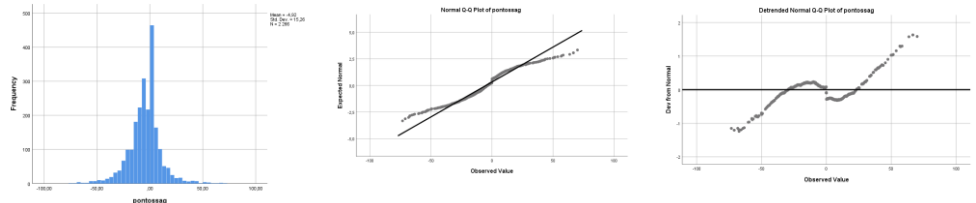
**2018-ra
vonatkozó
várakozások**

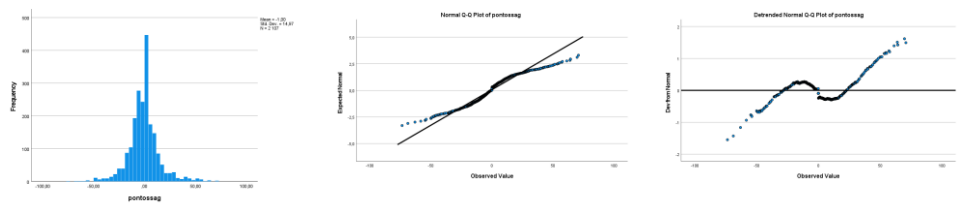
**2019-re
vonatkozó
várakozások**

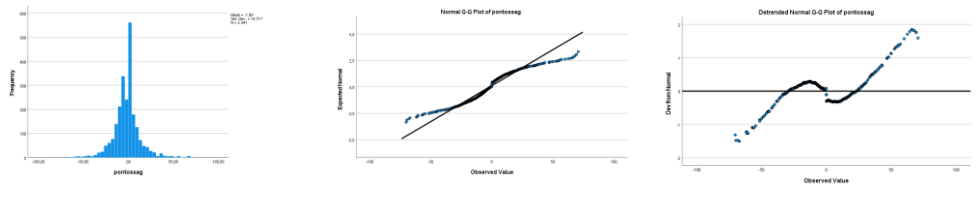
**2020-ra
vonatkozó
várakozások**

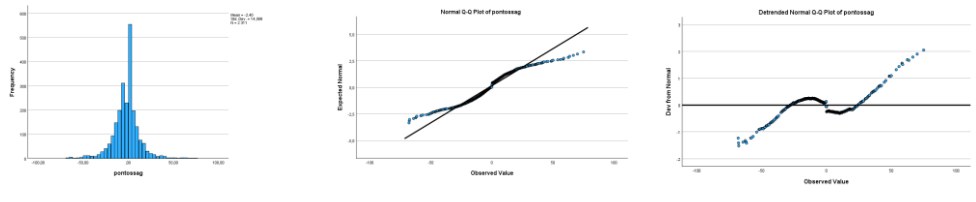
**2021-re
vonatkozó
várakozások**

**2022-re
vonatkozó
várakozások**

**2023-ra
vonatkozó
várakozások**

Forrás: GFM-GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés

Ábrák:

1. ábra: A modell kiemeneti változójának histogramja
2. ábra: A modell kiemeneti változójának Normál Q-Q grafikonja

<http://en.wikipedia.org/wiki/Q%E2%80%93plot> (letöltve: 2013.11.11)

3. ábra: A modell kiemeneti változójának Q-Q (Detrended) grafikon

http://faculty.ksu.edu.sa/hisham/Documents/Students/a_PHCL/Testing_Normality.pdf (letöltve: 2013.11.11)

A modell magyarázó együtthatói

Az általánosított lineáris modell figyelembe veszi a vállalat jellemzőit, illetve a létszámváltozással kapcsolatos várakozások jellegzetességeit és azok kontextusát. A modellben használt változók listáját az alábbi táblázatban részleteztük.

M1.2.2. tábla: A modell bemeneti változói

Csoport	Változó	Elnevezés	Kódolás
Alapvető vállalati jellemzők	Vállalati létszám	LETSZAM_	folytonos
	Tulajdonosi háttér	FO_	1 = 100% külföldi, 0 = NEM
	Exporttevékenység	XHO_	1 = döntően export, 0 = NEM
	Fizikai munkakörök aránya	FIZ_ARANY	folytonos
	Földrajzi elhelyezkedés (régió)	RE_T	1=K.-Magy., 2=K.-Dunántúl, 3=Ny.-Dun., 4=D.-Dun., 5=D-Alf., 6=É.-Alf., 7=É.-Magy.
A létszámvárakozások kontextusa	Üzleti klíma	KORNYEZET	1 = rossz, 2 = javul, 3 = stagnál
A létszámvárakozások jellemzői	A létszámvárakozások	MERTEK_ABS	Folytonos
	A várakozások iránya	B_IRANYA	1 = csökkenés 2 = növekedés, 3 = stagnálás

A modellt gazdasági ág és létszámkategória szerint kialakított részmintákon becsültük; öt gazdasági ág (mezőgazdaság, ipar, építőipar, kereskedelem, szolgáltatások), valamint három létszámkategória (10–49 fő, 50–249 fő, 250+ fő) szerint, összesen 15 almintán. Ezt technikailag a csoportokat jelölő interakciós tagok alkalmazásával oldottuk meg. A modell illeszkedésének néhány mérőszáma az alábbi táblában látható:

M1.2.3. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma

	Mutató értéke	Szabadságfok	Mutató értéke/szabadságfok
Deviance	4198659,944	24136	173,958
Scaled Deviance	24360	24136	
Pearson Chi-Square	4198659,944	24136	173,958
Scaled Pearson Chi-Square	24360	24136	
Log Likelihood	-97287,206		
Akaike's Information Criterion	195024,411		
Finite Sample Corrected AIC (AICC)	195028,625		
Bayesian Information Criterion	196847,068		
Consistent AIC (CAIC)	197072,068		

M1.2.4. tábla: A modell együtthatói

Parameter	B	Std. Error	95% Wald Confidence Interval		Hypothesis Test		
			Lower	Upper	Wald Chi-Square	df	Sig.
(Intercept)	16,97	9,4619	-1,575	35,515	3,217	1	0,073
[fo_=.00] * [csop_=11,00]	3,812	16,48	-28,488	36,113	0,054	1	0,817
[fo_=.00] * [csop_=12,00]	50,765	13,0365	25,214	76,316	15,164	1	<,001
[fo_=.00] * [csop_=13,00]	-3,58	14,2994	-31,607	24,446	0,063	1	0,802
[fo_=.00] * [csop_=14,00]	29,388	15,9117	-1,798	60,575	3,411	1	0,065
[fo_=.00] * [csop_=15,00]	21,132	10,2699	1,004	41,261	4,234	1	0,04
[fo_=.00] * [csop_=21,00]	57,245	22,5821	12,985	101,505	6,426	1	0,011
[fo_=.00] * [csop_=22,00]	49,794	16,1697	18,102	81,486	9,483	1	0,002
[fo_=.00] * [csop_=23,00]	-19,961	24,8114	-68,591	28,668	0,647	1	0,421
[fo_=.00] * [csop_=24,00]	24,884	31,8719	-37,584	87,352	0,61	1	0,435
[fo_=.00] * [csop_=25,00]	13	10,7581	-8,086	34,085	1,46	1	0,227
[fo_=.00] * [csop_=31,00]	6,11	40,5433	-73,353	85,574	0,023	1	0,88
[fo_=.00] * [csop_=32,00]	21,088	57,0373	-90,703	132,879	0,137	1	0,712
[fo_=.00] * [csop_=33,00]	-88,802	108,5961	-301,647	124,042	0,669	1	0,414
[fo_=.00] * [csop_=34,00]	-7,877	36,4651	-79,348	63,593	0,047	1	0,829
[fo_=.00] * [csop_=35,00]	-0,677	0,6137	-1,88	0,526	1,217	1	0,27
[fo_=1,00] * [csop_=11,00]	1,358	17,121	-32,198	34,915	0,006	1	0,937
[fo_=1,00] * [csop_=12,00]	52,266	13,1779	26,438	78,095	15,731	1	<,001
[fo_=1,00] * [csop_=13,00]	0,74	14,6393	-27,952	29,433	0,003	1	0,96
[fo_=1,00] * [csop_=14,00]	33,22	16,2994	1,274	65,166	4,154	1	0,042
[fo_=1,00] * [csop_=15,00]	25,415	10,2818	5,263	45,567	6,11	1	0,013
[fo_=1,00] * [csop_=21,00]	61,436	23,1432	16,077	106,796	7,047	1	0,008
[fo_=1,00] * [csop_=22,00]	49,925	16,2851	18,007	81,843	9,398	1	0,002
[fo_=1,00] * [csop_=23,00]	-20,636	24,9166	-69,472	28,199	0,686	1	0,408
[fo_=1,00] * [csop_=24,00]	29,581	31,8588	-32,861	92,023	0,862	1	0,353
[fo_=1,00] * [csop_=25,00]	14,86	10,7672	-6,244	35,963	1,905	1	0,168
[fo_=1,00] * [csop_=32,00]	14,441	56,681	-96,652	125,534	0,065	1	0,799
[fo_=1,00] * [csop_=33,00]	-80,186	109,0277	-293,876	133,505	0,541	1	0,462
[fo_=1,00] * [csop_=34,00]	-4,927	36,7001	-76,858	67,004	0,018	1	0,893
[fo_=1,00] * [csop_=35,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=.00] * [csop_=11,00]	-0,107	1,9647	-3,958	3,744	0,003	1	0,957
[xho_=.00] * [csop_=12,00]	-3,275	1,6301	-6,47	-0,08	4,037	1	0,045
[xho_=.00] * [csop_=13,00]	-2,744	2,1924	-7,041	1,553	1,567	1	0,211
[xho_=.00] * [csop_=14,00]	0,707	1,4224	-2,081	3,494	0,247	1	0,619
[xho_=.00] * [csop_=15,00]	0,23	0,4655	-0,682	1,143	0,245	1	0,621
[xho_=.00] * [csop_=21,00]	0,568	1,8366	-3,032	4,168	0,096	1	0,757
[xho_=.00] * [csop_=22,00]	-3,142	1,8688	-6,805	0,521	2,827	1	0,093
[xho_=.00] * [csop_=23,00]	-3,957	3,008	-9,853	1,939	1,73	1	0,188
[xho_=.00] * [csop_=24,00]	1,671	1,6055	-1,476	4,818	1,083	1	0,298
[xho_=.00] * [csop_=25,00]	2,818	0,3846	2,065	3,572	53,695	1	<,001
[xho_=.00] * [csop_=31,00]	9,608	5,7694	-1,7	20,916	2,773	1	0,096
[xho_=.00] * [csop_=32,00]	-6,717	3,0185	-12,633	-0,801	4,952	1	0,026
[xho_=.00] * [csop_=33,00]	-48,554	41,453	-129,801	32,692	1,372	1	0,241
[xho_=.00] * [csop_=34,00]	-2,895	3,1619	-9,093	3,302	0,838	1	0,36

[xho_=0,0] * [csop_=35,00]	0,304	0,6092	-0,889	1,498	0,25	1	0,617
[xho_=1,00] * [csop_=11,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=12,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=13,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=14,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=15,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=21,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=22,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=23,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=24,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=25,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=31,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=32,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=33,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=34,00]	0	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=35,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=11,00]	-7,233	21,7382	-49,839	35,373	0,111	1	0,739
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=12,00]	-22,475	21,1883	-64,003	19,054	1,125	1	0,289
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=13,00]	38,383	23,33	-7,343	84,109	2,707	1	0,1
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=14,00]	41,505	34,0749	-25,281	108,29	1,484	1	0,223
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=15,00]	-9,345	7,4488	-23,945	5,254	1,574	1	0,21
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=21,00]	-26,454	23,8721	-73,242	20,334	1,228	1	0,268
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=22,00]	-79,825	23,9534	-126,773	-32,877	11,106	1	<,001
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=23,00]	39,993	40,1725	-38,744	118,73	0,991	1	0,319
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=24,00]	-32,666	95,856	-220,54	155,209	0,116	1	0,733
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=25,00]	-15,454	9,3823	-33,843	2,935	2,713	1	0,1
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=31,00]	-8,006	55,6594	-117,096	101,085	0,021	1	0,886
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=32,00]	81,739	58,8948	-33,692	197,171	1,926	1	0,165
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=33,00]	185,185	236,3662	-278,084	648,454	0,614	1	0,433
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=34,00]	-20,701	99,3296	-215,383	173,981	0,043	1	0,835
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=35,00]	11,323	17,2483	-22,483	45,129	0,431	1	0,512
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=11,00]	-1,254	1,5312	-4,255	1,747	0,67	1	0,413
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=12,00]	1,749	1,172	-0,548	4,046	2,227	1	0,136
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=13,00]	-0,817	1,5135	-3,783	2,149	0,291	1	0,589
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=14,00]	1,984	1,6128	-1,177	5,145	1,513	1	0,219
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=15,00]	0,178	0,473	-0,749	1,106	0,142	1	0,706
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=21,00]	0,814	1,2976	-1,73	3,357	0,393	1	0,531
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=22,00]	-2,218	1,3928	-4,948	0,512	2,536	1	0,111
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=23,00]	-2,179	2,2563	-6,601	2,243	0,933	1	0,334
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=24,00]	-1,184	1,898	-4,904	2,536	0,389	1	0,533
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=25,00]	0,054	0,4372	-0,803	0,911	0,015	1	0,901
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=31,00]	-1,746	2,7878	-7,21	3,718	0,392	1	0,531
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=32,00]	0,131	2,742	-5,243	5,505	0,002	1	0,962
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=33,00]	3,109	8,2318	-13,025	19,243	0,143	1	0,706
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=34,00]	-6,115	2,6877	-11,383	-0,848	5,177	1	0,023
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=35,00]	-0,628	0,6729	-1,947	0,69	0,872	1	0,35
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=11,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=12,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=13,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=14,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=15,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=21,00]	0	.	.	.	.	.	.

[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=22,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=23,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=24,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=25,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=31,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=32,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=33,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=34,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=35,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00]	-9,344	22,2579	-52,969	34,281	0,176	1	0,675
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00]	14,43	16,2056	-17,332	46,193	0,793	1	0,373
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00]	-6,81	16,7951	-39,728	26,107	0,164	1	0,685
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00]	17,52	22,6696	-26,912	61,951	0,597	1	0,44
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00]	5,313	6,2757	-6,987	17,613	0,717	1	0,397
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00]	-41,362	27,4872	-95,236	12,512	2,264	1	0,132
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00]	-18,863	24,204	-66,302	28,576	0,607	1	0,436
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00]	34,347	34,3518	-32,981	101,676	1	1	0,317
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00]	-21,272	46,6782	-112,76	70,216	0,208	1	0,649
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00]	17,697	8,6789	0,686	34,707	4,158	1	0,041
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00]	6,445	210,9121	-406,935	419,825	0,001	1	0,976
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00]	-117,941	74,7615	-264,471	28,588	2,489	1	0,115
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00]	-18,279	25,2923	-67,851	31,293	0,522	1	0,47
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00]	59,898	216,3568	-364,154	483,949	0,077	1	0,782
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00]	19,023	16,3026	-12,93	50,975	1,362	1	0,243
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00]	11,83	16,0693	-19,665	43,325	0,542	1	0,462
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00]	1,323	9,1642	-16,639	19,284	0,021	1	0,885
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00]	4,422	11,6382	-18,388	27,232	0,144	1	0,704
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00]	-2,117	14,0328	-29,62	25,387	0,023	1	0,88
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00]	23,571	4,0971	15,541	31,602	33,099	1	<,001
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00]	-46,227	21,1423	-87,665	-4,789	4,781	1	0,029
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00]	-17,686	14,7667	-46,628	11,257	1,434	1	0,231
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00]	11,136	29,6157	-46,91	69,182	0,141	1	0,707
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00]	10,105	31,3194	-51,28	71,49	0,104	1	0,747
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00]	8,816	5,7504	-2,454	20,087	2,351	1	0,125
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00]	-67,835	41,2982	-148,778	13,108	2,698	1	0,1
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00]	-98,306	59,0937	-214,128	17,515	2,767	1	0,096
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=33,00]	1414,147	1366,3091	-1263,769	4092,064	1,071	1	0,301
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00]	-0,097	50,1837	-98,455	98,261	0	1	0,998
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00]	16,762	10,2017	-3,233	36,757	2,7	1	0,1
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=11,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=12,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=13,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=14,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=15,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=21,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=22,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=23,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=24,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=25,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=31,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=32,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=33,00]	0	.	.	.	.	.	.

[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=34,00]	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=35,00]	0	.	.	.	.	.	.
[csop_=11,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,038	0,0369	-0,11	0,035	1,036	1	0,309
[csop_=12,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,131	0,0337	-0,197	-0,065	15,119	1	<,001
[csop_=13,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,002	0,0447	-0,089	0,086	0,002	1	0,968
[csop_=14,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,195	0,0488	-0,291	-0,1	16,015	1	<,001
[csop_=15,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,1	0,0135	-0,127	-0,074	55,572	1	<,001
[csop_=21,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,002	0,0083	-0,014	0,018	0,056	1	0,813
[csop_=22,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,011	0,0098	-0,03	0,008	1,294	1	0,255
[csop_=23,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,012	0,0156	-0,019	0,042	0,581	1	0,446
[csop_=24,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,032	0,0134	0,006	0,058	5,81	1	0,016
[csop_=25,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,002	0,0031	-0,008	0,004	0,425	1	0,514
[csop_=31,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,022	0,0071	-0,036	-0,008	9,456	1	0,002
[csop_=32,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0	0,0018	-0,003	0,004	0,072	1	0,788
[csop_=33,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,011	0,0092	-0,029	0,007	1,462	1	0,227
[csop_=34,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0	0,0011	-0,002	0,002	0,024	1	0,876
[csop_=35,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0	0,0004	-0,001	0,001	0,18	1	0,672
[csop_=11,00] * fiz_arany	0,504	0,0347	0,436	0,572	210,678	1	<,001
[csop_=12,00] * fiz_arany	0	0,0001	-0,001	4,59E-05	2,659	1	0,103
[csop_=13,00] * fiz_arany	0,551	0,0291	0,494	0,608	357,638	1	<,001
[csop_=14,00] * fiz_arany	0,417	0,029	0,36	0,473	206,73	1	<,001
[csop_=15,00] * fiz_arany	0,371	0,0091	0,353	0,389	1643,194	1	<,001
[csop_=21,00] * fiz_arany	0	0,0004	-0,001	0,001	0,163	1	0,687
[csop_=22,00] * fiz_arany	0,131	0,0199	0,092	0,17	43,355	1	<,001
[csop_=23,00] * fiz_arany	0,656	0,0544	0,549	0,763	145,197	1	<,001
[csop_=24,00] * fiz_arany	0,468	0,0434	0,383	0,553	116,128	1	<,001
[csop_=25,00] * fiz_arany	0,384	0,0127	0,359	0,409	919,906	1	<,001
[csop_=31,00] * fiz_arany	0,31	0,0911	0,131	0,488	11,563	1	<,001
[csop_=32,00] * fiz_arany	-0,001	0,0017	-0,004	0,003	0,158	1	0,691
[csop_=33,00] * fiz_arany	0,598	0,1464	0,311	0,885	16,696	1	<,001
[csop_=34,00] * fiz_arany	0,43	0,1108	0,213	0,648	15,101	1	<,001
[csop_=35,00] * fiz_arany	0,003	0,0019	-0,001	0,007	2,228	1	0,136
[csop_=11,00] * varakozas_merteke	-0,577	0,1309	-0,834	-0,321	19,447	1	<,001
[csop_=12,00] * varakozas_merteke	-0,617	0,0847	-0,783	-0,451	53,132	1	<,001
[csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,563	0,1034	-0,766	-0,36	29,664	1	<,001
[csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,745	0,1216	-0,984	-0,507	37,591	1	<,001
[csop_=15,00] * varakozas_merteke	-0,642	0,0386	-0,718	-0,567	276,774	1	<,001
[csop_=21,00] * varakozas_merteke	-0,777	0,2041	-1,176	-0,377	14,48	1	<,001
[csop_=22,00] * varakozas_merteke	-0,719	0,1274	-0,969	-0,469	31,856	1	<,001
[csop_=23,00] * varakozas_merteke	-1,877	0,2324	-2,333	-1,422	65,219	1	<,001
[csop_=24,00] * varakozas_merteke	-0,838	0,2959	-1,418	-0,258	8,019	1	0,005
[csop_=25,00] * varakozas_merteke	-0,62	0,0506	-0,719	-0,521	149,995	1	<,001

[csop_=31,00] * varakozas_merteke	-0,474	0,3891	-1,237	0,288	1,485	1	0,223
[csop_=32,00] * varakozas_merteke	-0,358	0,5535	-1,443	0,727	0,418	1	0,518
[csop_=33,00] * varakozas_merteke	0,657	0,8929	-1,093	2,407	0,542	1	0,462
[csop_=34,00] * varakozas_merteke	-0,373	0,3469	-1,053	0,307	1,156	1	0,282
[csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,181	0,0934	-0,364	0,002	3,759	1	0,053
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0,077	0,2284	-0,371	0,525	0,114	1	0,736
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0,205	0,2288	-0,243	0,654	0,806	1	0,369
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,372	0,2538	-0,87	0,125	2,153	1	0,142
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,517	0,3667	-1,235	0,202	1,986	1	0,159
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0,081	0,0811	-0,078	0,24	0,992	1	0,319
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0,274	0,2435	-0,203	0,751	1,264	1	0,261
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0,829	0,2543	0,331	1,328	10,633	1	0,001
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,393	0,4204	-1,217	0,431	0,873	1	0,35
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0,322	1,0063	-1,651	2,294	0,102	1	0,749
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0,155	0,0979	-0,037	0,347	2,517	1	0,113
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0,126	0,5758	-1,002	1,255	0,048	1	0,826
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	-0,833	0,6091	-2,026	0,361	1,868	1	0,172
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	-2,311	2,3802	-6,977	2,354	0,943	1	0,331
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0,169	1,0068	-1,804	2,142	0,028	1	0,867
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,137	0,1778	-0,485	0,212	0,593	1	0,441
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.

[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	0,083	0,2374	-0,382	0,548	0,122	1	0,727
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	-0,254	0,1614	-0,57	0,063	2,468	1	0,116
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,01	0,1588	-0,301	0,322	0,004	1	0,948
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,19	0,2104	-0,603	0,222	0,819	1	0,366
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	-0,13	0,062	-0,251	-0,008	4,383	1	0,036
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	-0,01	0,2751	-0,549	0,529	0,001	1	0,971
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0,26	0,2406	-0,211	0,732	1,17	1	0,279
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	1,296	0,3542	0,602	1,991	13,392	1	<,001
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	-0,227	0,4159	-1,042	0,588	0,298	1	0,585
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	-0,247	0,0857	-0,415	-0,079	8,318	1	0,004
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0,03	2,2621	-4,403	4,464	0	1	0,989
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,82	0,6867	-0,526	2,166	1,427	1	0,232
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,252	2,0734	-4,316	3,811	0,015	1	0,903

[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,405	0,1653	-0,729	-0,081	5,994	1	0,014
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,024	0,1662	-0,35	0,302	0,021	1	0,885
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	-0,041	0,0884	-0,215	0,132	0,22	1	0,639
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	-0,132	0,1126	-0,353	0,089	1,373	1	0,241
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	0,012	0,1329	-0,248	0,273	0,008	1	0,927
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0,055	0,0395	-0,022	0,133	1,942	1	0,163
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,173	0,2145	-0,248	0,593	0,649	1	0,42
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0,224	0,1432	-0,057	0,505	2,443	1	0,118
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	1,24	0,294	0,664	1,816	17,787	1	<,001
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0,034	0,3018	-0,558	0,625	0,012	1	0,912
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0,001	0,0568	-0,11	0,112	0	1	0,984
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0,714	0,4319	-0,133	1,56	2,732	1	0,098
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,955	0,5836	-0,189	2,099	2,677	1	0,102
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	-13,825	13,7215	-40,718	13,069	1,015	1	0,314
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	0,065	0,4874	-0,891	1,02	0,018	1	0,895
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,146	0,0996	-0,341	0,049	2,148	1	0,143
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	1,407b	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	0	.	.	.	.	.	.
(Scale)	0,002	0,1121	-0,217	0,222	0	1	0,983

Dependent Variable: pontosság

Model: (Intercept), fo_* csop_ xho_* csop_ , reg_becsles_iranya * csop_ reg_kornyezet * csop_ csop_* Statisztikai állományi létszám, csop_* fiz_arany, csop_* varakozas_merteke, reg_becsles_iranya * csop_* varakozas_merteke, reg_kornyezet * csop_* varakozas_merteke, reg_kornyezet * csop_* fiz_arany

A korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontossága

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható a következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Elmondható, hogy a tények és becslések közötti különbség általában kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

M1.2.5. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elemszám (darab)	2313	1911	2512	2266	2107	2341	2311
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	324638	315056	326362
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	321420	306006	319928
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,01	1,03	1,02
Becsült létszám (fő)	310300	301427	334136	314604	316976	304979	313811
Várakozás/becslés	1,01	1,01	1,04	1,05	1,02	1,03	1,04
Becslés/tény	1,00	0,99	0,99	1,01	0,99	1,00	0,98

2. Melléklet: A vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások

M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgy felé

M2.1.1 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
10 fő alatt	4,6	45,2	50,2	15,5	53,8	30,7	14,0	51,7	34,3	5,6	51,0	43,4	6,2	52,6	41,2	8,3	54,4	37,2	8,2	56,6	35,2	6,7	54,1	39,2
10–19 fő között	2,3	49,3	48,4	11,9	61,0	27,1	9,6	53,8	36,6	4,1	58,1	37,8	4,5	56,8	38,7	7,8	61,3	30,9	6,1	61,1	32,7	8,1	60,3	31,6
20–49 fő között	2,3	51,7	46,0	12,6	61,3	26,1	11,3	58,0	30,7	4,6	62,4	33,0	4,4	61,4	34,2	5,9	62,0	32,0	7,1	65,5	27,5	7,5	63,5	28,9
50–249 fő között	2,3	47,3	50,5	9,5	58,3	32,2	8,2	56,1	35,7	4,1	51,9	44,0	3,9	52,2	43,9	5,1	58,1	36,8	5,7	61,1	33,2	6,7	55,2	38,1
250 fő felett	3,2	42,4	54,3	5,9	53,0	41,0	7,0	43,7	49,3	3,4	43,3	53,3	3,9	42,9	53,2	6,5	47,8	45,7	3,9	49,1	47,0	6,2	49,6	44,2
Minta összesen	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,3	40,9	4,0	50,3	45,7	4,2	50,2	45,5	6,5	54,2	39,3	5,7	56,3	38,0	6,8	54,4	38,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.1.2 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Tisztán hazai	2,9	48,2	48,9	10,3	60,0	29,7	10,8	52,3	36,9	4,4	54,6	41,0	4,8	53,7	41,5	7,1	57,7	35,2	6,8	59,3	33,9	7,4	57,3	35,2
Vegyes	1,3	44,6	54,1	9,0	51,9	39,1	4,1	47,2	48,6	3,9	43,9	52,3	0,4	49,6	50,0	9,7	42,2	48,1	3,4	48,5	48,1	9,4	49,3	41,4
Tisztán külföldi	3,4	39,5	57,1	7,6	49,2	43,2	4,3	48,8	46,9	3,6	40,3	56,1	4,2	40,6	55,2	5,6	48,2	46,2	3,4	47,2	49,4	4,7	47,0	48,3
Minta összesen	2,9	46,4	50,7	9,7	57,1	33,2	9,0	51,3	39,8	4,2	50,4	45,4	4,5	50,5	45,0	6,9	54,7	38,4	5,9	56,2	37,9	6,9	54,7	38,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.1.3 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4,5	58,3	37,2	8,7	60,6	30,7	7,3	58,7	34,1	6,8	54,4	38,8	4,2	55,1	40,7	11,5	54,2	34,4	9,9	56,7	33,3	13,3	55,1	31,6
Ipar összesen	4,5	45,3	50,2	8,5	57,0	34,5	5,5	52,2	42,4	6,0	48,3	45,7	5,5	47,5	47,0	7,2	51,9	40,9	6,7	54,0	39,3	7,8	57,4	34,8
Építőipar	1,6	32,5	65,9	5,0	53,9	41,0	3,3	46,7	50,0	2,3	46,4	51,3	1,6	45,2	53,3	3,2	50,1	46,7	4,0	59,2	36,9	5,7	54,6	39,7
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,6	51,7	45,7	5,6	59,2	35,2	6,8	54,3	38,9	2,1	49,2	48,7	4,1	51,1	44,8	6,9	58,5	34,6	6,1	60,4	33,5	6,2	53,2	40,6
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1,4	41,7	57,0	32,8	53,8	13,4	48,4	36,9	14,7	7,7	65,5	26,8	6,3	58,3	35,4	10,2	63,5	26,2	10,3	72,7	16,9	5,0	48,0	47,1
Szállítás, raktározás	2,3	56,6	41,1	12,8	59,4	27,7	7,3	49,1	43,7	3,1	48,5	48,5	3,7	51,4	44,9	7,2	61,7	31,1	4,8	60,5	34,7	4,5	50,0	45,5
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,0	33,6	66,4	1,0	29,1	69,8	6,7	31,6	61,7	0,0	61,8	38,2	5,3	36,5	58,2	0,0	30,4	69,6	0,0	43,7	56,3	0,0	44,6	55,4
Egyéb gazd.	1,0	49,6	49,5	8,4	56,3	35,3	11,4	49,8	38,8	2,8	51,3	45,9	2,8	55,3	41,9	5,1	54,6	40,2	4,1	52,4	43,5	7,2	55,1	37,7
Minta összesen	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,3	40,9	4,0	50,3	45,7	4,2	50,2	45,5	6,5	54,2	39,3	5,7	56,3	38,0	6,8	54,4	38,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Nincs export tevékenység	3,2	48,9	47,9	10,8	59,6	29,6	11,6	53,1	35,3	4,3	55,9	39,8	4,8	55,3	39,9	6,1	59,5	34,4	6,9	59,3	33,8	5,9	55,5	38,5
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	2,3	45,3	52,4	6,3	54,9	38,7	8,1	55,6	36,3	3,3	47,9	48,8	2,8	45,5	51,7	7,4	49,3	43,3	6,3	53,3	40,5	8,6	51,1	40,3
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	4,0	45,3	50,7	11,8	50,9	37,3	5,0	47,3	47,7	5,8	41,6	52,6	5,0	46,6	48,4	7,6	49,0	43,4	3,8	52,1	44,1	10,4	55,0	34,6
Minta összesen	3,2	47,2	49,5	10,1	56,9	32,9	9,7	52,5	37,9	4,4	51,4	44,2	4,4	51,7	43,9	6,6	55,7	37,7	6,3	57,0	36,7	7,1	54,7	38,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Közép-Magyarország	1,4	46,1	52,5	10,2	53,2	36,6	10,6	49,5	39,9	2,4	50,4	47,2	3,6	50,7	45,7	5,5	54,5	40,0	5,0	57,3	37,7	5,1	51,9	43,0
Közép-Dunántúl	4,6	41,6	53,9	8,0	59,5	32,5	6,0	48,4	45,6	5,2	48,1	46,7	4,4	47,5	48,2	7,7	52,9	39,4	3,7	55,4	40,9	7,4	52,5	40,1
Nyugat-Dunántúl	3,4	45,2	51,4	6,4	62,2	31,4	6,7	51,8	41,5	6,2	43,9	49,9	3,4	48,7	47,9	4,4	51,8	43,8	5,4	50,4	44,2	7,3	52,1	40,6
Dél-Dunántúl	3,5	39,6	56,9	9,7	57,0	33,3	7,6	51,3	41,1	3,7	51,4	44,9	4,4	48,6	47,0	6,9	56,2	36,9	5,7	50,1	44,2	6,6	63,7	29,8
Dél-Alföld	6,1	52,4	41,5	8,7	61,0	30,3	6,6	55,7	37,7	5,3	54,1	40,6	6,5	48,6	44,9	7,6	55,8	36,6	9,2	58,7	32,1	9,4	59,3	31,3
Észak-Alföld	3,6	47,9	48,5	7,8	56,5	35,6	8,4	51,2	40,4	5,1	53,4	41,5	4,8	53,0	42,2	7,2	53,7	39,1	6,1	59,2	34,7	7,7	58,9	33,4
Észak-Magyarország	2,5	56,7	40,8	10,3	58,4	31,4	8,5	46,5	45,0	8,1	50,0	41,9	5,8	53,0	41,2	10,1	54,4	35,6	8,5	57,5	34,0	11,6	58,1	30,3
Minta összesen	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,2	40,9	4,0	50,3	45,7	4,3	50,2	45,5	6,4	54,2	39,3	5,7	56,3	38,0	6,7	54,4	38,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő félév

M2.2.1 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
10 fő alatt	3,3	34,1	62,6	9,4	48,9	41,7	7,6	49,1	43,3	3,4	48,2	48,4	5,9	50,4	43,6	12,9	59,3	27,8	8,5	54,8	36,8	6,2	53,2	40,6
10–19 fő között	1,6	41,8	56,6	7,9	54,4	37,7	3,6	47,3	49,1	3,4	53,5	43,1	4,0	53,5	42,5	12,9	61,0	26,1	5,1	57,5	37,4	8,3	57,8	33,8
20–49 fő között	1,8	44,0	54,2	8,4	56,9	34,8	4,3	55,0	40,8	2,1	60,4	37,4	3,7	59,4	36,9	12,2	63,9	23,9	6,5	64,7	28,8	6,4	59,6	34,1
50–249 fő között	1,6	38,9	59,5	6,3	52,3	41,4	3,4	51,0	45,6	3,0	48,4	48,7	3,7	50,0	46,3	11,1	57,9	31,0	4,5	59,8	35,7	5,1	54,0	40,9
250 fő felett	1,4	39,5	59,1	2,7	47,6	49,8	4,5	41,3	54,2	2,6	40,5	56,9	3,6	41,1	55,3	10,7	48,8	40,6	4,3	54,4	41,3	3,9	49,7	46,4
Minta összesen	1,8	39,7	58,6	5,4	50,6	44,0	4,4	46,6	49,0	2,8	47,2	50,0	3,9	47,9	48,1	11,4	55,0	33,6	5,5	57,2	37,3	5,3	53,1	41,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.2.2 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Tisztán hazai	2,1	39,7	58,2	6,5	53,2	40,3	4,8	49,8	45,4	3,1	51,8	45,1	4,6	52,1	43,2	13,6	57,7	28,6	6,1	59,8	34,1	6,3	56,0	37,7
Vegyes	0,7	43,9	55,4	7,4	33,5	59,1	2,9	41,9	55,2	0,4	44,7	54,9	1,8	46,8	51,4	18,2	54,5	27,3	3,1	57,3	39,6	8,5	45,2	46,3
Tisztán külföldi	0,9	36,6	62,5	2,4	50,6	47,0	2,6	41,8	55,6	2,3	38,7	59,1	2,9	38,8	58,4	6,3	51,4	42,3	4,9	46,9	48,2	2,3	46,5	51,2
Minta összesen	1,8	39,4	58,8	5,7	51,0	43,3	4,2	47,6	48,2	2,7	48,1	49,2	4,1	48,7	47,2	12,1	56,0	31,9	5,7	56,8	37,5	5,4	53,2	41,4

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.2.3 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	3,4	54,4	42,2	5,8	57,9	36,3	2,4	60,2	37,3	3,8	56,0	40,1	4,5	54,5	40,9	13,4	61,1	25,5	8,9	56,8	34,2	13,3	55,1	31,6
Ipar összesen	2,5	39,2	58,3	4,5	54,7	40,8	3,0	47,0	50,0	4,2	45,1	50,7	5,0	46,9	48,1	8,7	54,4	36,8	4,1	55,3	40,5	4,9	56,8	38,3
Építőipar	1,4	29,9	68,7	5,1	47,6	47,3	2,8	39,4	57,9	1,4	43,4	55,2	2,2	45,2	52,6	7,5	59,2	33,2	5,6	58,2	36,2	8,2	53,6	38,2
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1,5	42,7	55,9	4,5	51,8	43,8	3,5	47,8	48,7	1,9	49,4	48,6	4,1	50,3	45,6	17,2	52,6	30,1	8,8	56,6	34,6	5,5	52,5	42,0
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1,3	30,3	68,4	20,5	52,8	26,7	23,3	48,7	28,0	6,5	58,8	34,7	5,6	50,5	43,9	34,6	42,0	23,4	7,2	69,8	23,0	5,0	42,6	52,5
Szállítás, raktározás	2,0	49,3	48,8	4,0	59,1	36,9	3,8	43,1	53,1	2,9	45,3	51,8	2,2	44,3	53,5	13,9	60,8	25,3	10,0	57,0	33,0	5,1	45,4	49,6
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,0	33,6	66,4	0,5	20,5	79,0	5,3	29,8	64,9	0,0	65,2	34,8	4,9	34,2	60,9	0,6	43,9	55,5	0,0	25,5	74,5	1,0	43,3	55,7
Egyéb gazd.	0,7	43,2	56,2	4,6	43,0	52,4	4,8	48,9	46,3	1,1	45,8	53,1	2,3	50,5	47,3	9,3	56,8	33,9	3,1	60,3	36,6	4,0	54,6	41,3
Minta összesen	1,7	39,7	58,6	5,4	50,6	44,0	4,4	46,6	49,0	2,8	47,2	50,0	3,9	47,9	48,2	11,4	55,0	33,6	5,5	57,2	37,3	5,3	53,1	41,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.2.4 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Nincs export tevékenység	2,5	43,2	54,3	7,0	52,8	40,2	4,9	50,4	44,7	3,0	52,7	44,4	4,3	52,2	43,5	14,3	57,7	28,0	7,6	59,1	33,3	5,7	53,1	41,1
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	0,7	42,5	56,7	4,3	46,4	49,3	4,7	52,1	43,2	1,9	47,1	51,0	3,3	44,8	51,9	11,5	53,1	35,4	3,9	57,6	38,5	6,6	51,1	42,2
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	1,7	41,0	57,2	4,0	52,2	43,8	4,2	41,1	54,7	3,4	40,8	55,7	3,8	47,0	49,2	7,7	55,7	36,6	2,0	55,0	43,0	3,6	57,0	39,4
Minta összesen	2,0	42,5	55,5	5,8	51,3	42,8	4,7	48,9	46,4	2,8	49,1	48,1	4,0	49,8	46,3	12,5	56,4	31,1	5,9	58,1	36,0	5,6	53,4	41,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.2.5 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Közép-Magyarország	1,0	35,0	64,0	5,7	44,6	49,7	5,7	45,7	48,5	1,9	45,6	52,5	3,0	47,1	49,8	11,1	55,5	33,4	5,9	59,7	34,4	4,3	48,6	47,1
Közép-Dunántúl	1,1	41,5	57,3	5,1	56,7	38,2	2,3	44,6	53,1	4,9	43,0	52,1	2,5	48,1	49,4	10,5	50,3	39,2	3,0	56,7	40,4	4,9	56,5	38,5
Nyugat-Dunántúl	1,9	39,5	58,6	3,9	59,4	36,7	2,6	47,2	50,2	3,6	44,8	51,6	3,8	45,7	50,5	11,8	52,2	35,9	4,3	49,8	45,9	5,5	53,9	40,6
Dél-Dunántúl	2,6	36,7	60,7	4,8	55,3	40,0	2,5	49,7	47,8	2,2	50,4	47,4	3,7	46,6	49,7	11,0	56,5	32,4	3,5	53,5	43,1	5,3	59,6	35,1
Dél-Alföld	3,8	50,2	46,1	5,8	57,6	36,6	3,0	49,1	47,8	2,6	53,8	43,6	7,7	49,9	42,4	12,1	56,0	31,9	7,0	57,6	35,4	7,0	60,0	33,0
Észak-Alföld	3,6	43,2	53,2	5,2	52,7	42,1	4,6	50,0	45,4	3,4	51,9	44,7	5,1	51,7	43,2	10,4	58,3	31,3	6,2	58,5	35,3	6,6	59,9	33,5
Észak-Magyarország	2,0	51,8	46,2	4,9	57,6	37,5	3,9	44,1	52,0	4,0	49,6	46,4	5,9	50,0	44,1	15,5	55,2	29,3	7,1	52,5	40,4	9,0	56,2	34,8
Minta összesen	1,8	39,7	58,5	5,3	50,6	44,1	4,4	46,6	49,0	2,8	47,3	50,0	3,9	47,9	48,1	11,4	55,0	33,6	5,5	57,2	37,3	5,3	53,1	41,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány

M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
10 fő alatt	5,2	47,8	46,9	18,1	54,9	27,0	12,9	52,4	34,7	6,3	52,1	41,6	7,8	51,2	41,1	8,7	57,9	33,4	9,7	59,6	30,8	8,1	59,3	32,6
10–19 fő között	3,5	58,9	37,6	14,9	65,3	19,7	10,8	56,3	32,9	6,7	62,8	30,5	3,7	64,4	31,9	11,1	64,3	24,7	8,5	65,4	26,1	12,8	66,7	20,5
20–49 fő között	3,5	62,4	34,1	15,8	66,7	17,4	14,1	63,9	22,0	6,9	66,2	26,9	7,0	64,3	28,7	9,5	69,0	21,5	11,4	73,3	15,3	14,9	69,0	16,1
50–249 fő között	2,7	60,5	36,8	13,6	64,0	22,5	11,0	61,0	28,0	4,9	60,9	34,2	4,9	61,1	34,0	8,1	66,2	25,6	9,8	68,0	22,2	10,2	62,5	27,3
250 fő felett	2,9	51,5	45,6	10,1	53,7	36,3	6,9	46,0	47,1	4,8	43,1	52,1	2,2	49,7	48,1	5,1	54,3	40,6	5,5	61,6	33,0	8,5	53,8	37,7
Minta összesen	3,3	56,4	40,4	13,0	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,3	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0	8,2	64,4	27,3	10,0	59,8	30,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Tisztán hazai	3,6	57,8	38,6	15,0	60,4	24,5	11,6	56,2	32,2	5,2	59,1	35,7	4,6	57,9	37,6	7,2	61,8	30,9	8,7	65,6	25,7	10,6	62,1	27,3
Vegyes	2,6	57,5	39,9	18,1	52,6	29,3	5,6	58,7	35,7	2,5	53,4	44,1	1,7	63,2	35,1	13,2	59,5	27,3	7,7	64,1	28,2	6,9	74,8	18,3
Tisztán külföldi	3,2	45,7	51,1	6,7	57,9	35,4	6,5	45,2	48,3	6,1	40,0	53,8	4,4	48,1	47,6	7,0	58,4	34,6	7,2	59,2	33,6	8,6	49,3	42,1
Minta összesen	3,5	55,6	40,9	13,6	59,3	27,2	10,2	53,8	36,0	5,3	54,0	40,7	4,4	55,9	39,7	7,5	60,9	31,6	8,3	64,1	27,6	10,0	59,5	30,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	7,7	67,7	24,5	9,0	68,1	22,9	8,7	65,3	26,0	5,0	66,5	28,5	2,4	50,3	47,3	6,6	59,0	34,4	13,8	60,0	26,3	16,5	64,4	19,1
Ipar összesen	4,3	53,9	41,8	10,2	56,6	33,1	7,8	52,9	39,3	7,2	47,8	44,9	5,8	50,7	43,5	7,9	57,0	35,1	10,0	61,1	28,9	12,8	60,9	26,3
Építőipar	2,7	36,9	60,4	8,3	56,0	35,7	4,7	47,1	48,2	3,8	47,0	49,2	2,7	46,3	51,0	7,2	54,3	38,5	10,2	60,5	29,3	11,7	57,7	30,6
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,8	61,3	35,8	7,7	61,2	31,1	9,1	58,3	32,6	3,6	57,6	38,9	3,1	59,2	37,7	5,5	66,6	27,9	7,4	67,4	25,2	6,5	60,6	32,9
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	0,6	54,5	44,9	35,6	54,0	10,4	47,3	39,3	13,4	17,4	60,3	22,4	6,0	71,6	22,3	19,9	69,3	10,8	9,3	73,5	17,3	5,7	62,9	31,4
Szállítás, raktározás	4,4	64,0	31,5	15,3	58,2	26,5	7,4	62,4	30,2	3,4	47,6	49,0	4,3	52,3	43,4	3,2	61,4	35,4	5,0	63,3	31,7	3,1	52,1	44,8
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,5	53,6	45,9	16,3	81,4	2,3	0,5	43,5	56,0	0,0	69,8	30,2	0,0	73,9	26,1	6,1	58,3	35,7	3,6	76,1	20,3	7,5	53,8	38,7
Egyéb gazd.	2,5	61,4	36,1	17,0	60,7	22,3	10,5	53,1	36,4	3,9	58,6	37,5	3,5	63,0	33,5	7,8	62,2	30,0	6,0	66,5	27,6	11,6	60,6	27,8
Minta összesen	3,3	56,4	40,4	13,0	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,2	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0	8,3	64,5	27,3	10,0	59,8	30,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Nincs export tevékenység	3,6	58,7	37,7	14,1	62,1	23,7	11,8	55,9	32,3	4,9	59,7	35,4	4,3	58,3	37,4	6,6	65,0	28,3	7,5	66,4	26,1	7,9	60,4	31,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	3,2	55,8	40,9	10,6	59,7	29,6	10,9	55,8	33,3	3,6	53,5	42,9	4,7	49,0	46,3	7,1	57,5	35,5	10,2	59,7	30,1	12,7	60,1	27,2
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	4,6	55,0	40,4	15,0	52,9	32,1	7,2	46,4	46,3	8,7	39,2	52,1	5,0	49,8	45,2	11,2	52,0	36,7	11,1	58,6	30,3	18,5	56,7	24,7
Minta összesen	3,8	57,2	39,0	13,6	59,7	26,7	10,8	54,0	35,2	5,4	54,5	40,1	4,5	54,8	40,7	7,6	61,1	31,3	8,6	63,9	27,5	10,4	59,8	29,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Közép-Magyarország	1,8	55,4	42,8	14,2	55,8	30,0	10,1	50,7	39,2	3,4	52,8	43,9	3,1	58,7	38,2	5,9	62,5	31,7	5,5	68,7	25,8	6,8	57,3	36,0
Közép-Dunántúl	5,4	50,3	44,3	10,2	63,0	26,8	6,4	53,8	39,8	7,7	51,6	40,7	3,8	53,8	42,4	9,4	56,5	34,1	9,1	57,5	33,4	13,2	58,8	28,0
Nyugat-Dunántúl	3,5	56,4	40,1	11,9	62,6	25,4	8,7	53,9	37,4	7,8	46,1	46,1	4,3	50,5	45,3	7,0	57,5	35,5	10,7	54,6	34,7	13,9	58,5	27,6
Dél-Dunántúl	3,8	52,0	44,2	13,1	65,3	21,6	12,2	56,1	31,7	5,6	55,4	39,0	4,6	47,7	47,7	8,4	55,3	36,2	9,2	62,2	28,6	12,4	57,8	29,8
Dél-Alföld	4,9	60,1	35,0	12,9	63,5	23,6	9,8	58,6	31,6	5,8	57,6	36,6	5,5	55,7	38,8	9,5	59,1	31,4	11,1	62,2	26,7	14,2	63,9	21,9
Észak-Alföld	4,0	62,4	33,6	13,3	58,0	28,7	12,2	56,8	30,9	8,7	59,0	32,3	5,7	60,2	34,2	8,4	63,1	28,5	10,7	68,6	20,7	12,1	68,7	19,2
Észak-Magyarország	5,7	63,8	30,5	10,8	61,6	27,5	9,6	58,7	31,7	7,9	57,5	34,6	8,8	55,0	36,2	10,5	62,0	27,6	13,1	60,6	26,3	12,2	65,6	22,2
Minta összesen	3,3	56,3	40,4	13,1	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,3	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0	8,2	64,5	27,3	10,0	59,8	30,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen

M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik				
10–19 fő között	11,8	5,6	52,7	29,9	12,5	8,3	51,7	27,5	15,4	6,9	47,9	29,8	22,0	3,6	46,7	27,7	16,9	5,4	52,2	25,5	27,9	6,8	50,3	15,0	22,7	8,5	49,4	19,4	30,9	4,4	48,9	15,8
20–49 fő között	13,6	7,6	48,1	30,7	10,7	7,7	49,0	32,5	11,5	7,0	53,7	27,8	22,8	4,8	47,2	25,2	16,0	5,1	53,4	25,6	21,0	10,6	51,4	17,0	15,3	12,7	52,3	19,7	27,9	7,5	46,9	17,7
50–249 fő között	9,9	7,7	48,4	34,0	5,9	8,5	49,0	36,5	6,7	7,8	53,4	32,2	14,2	6,7	49,9	29,2	9,1	7,6	54,4	29,0	13,8	13,1	53,0	20,1	12,2	12,3	52,7	22,8	23,0	8,2	43,1	25,7
250 fő felett	3,7	9,7	47,2	39,4	5,4	6,6	40,5	47,5	14,4	4,5	47,4	33,7	7,0	4,8	47,6	40,5	6,9	4,3	54,1	34,7	10,5	10,3	53,1	26,1	9,7	10,0	50,0	30,3	16,2	8,3	41,2	34,3
Minta összesen	9,3	7,6	48,3	34,8	8,2	7,4	45,6	38,8	13,0	5,9	49,3	31,8	14,9	5,0	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,7	17,2	10,2	51,7	21,0	16,9	10,0	49,2	23,9	23,6	6,8	44,0	25,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
Tisztán hazai	10,2	7,8	49,6	32,4	9,0	7,1	48,5	35,4	14,4	6,0	49,0	30,6	17,8	5,3	47,4	29,5	14,3	5,9	51,6	28,3	20,6	11,4	50,1	17,8	19,0	10,7	48,4	21,9	25,9	7,2	44,7	22,2
Vegyes	8,6	6,1	45,7	39,6	9,1	5,8	33,2	51,8	12,1	8,4	50,0	29,4	4,9	5,3	63,3	26,5	8,5	6,0	60,0	25,5	12,4	17,1	60,0	10,5	13,5	7,2	50,9	28,4	10,6	3,1	67,7	18,6
Tisztán külföldi	7,0	9,3	42,1	41,6	4,6	9,9	37,9	47,6	5,7	5,7	53,5	35,1	11,4	4,9	46,4	37,3	5,5	4,6	55,5	34,5	11,0	5,3	50,6	33,1	10,9	8,5	51,6	29,0	19,9	6,3	38,2	35,5
Minta összesen	9,5	7,9	48,0	34,5	8,1	7,6	45,1	39,2	12,3	6,0	50,1	31,6	15,5	5,2	48,0	31,3	12,0	5,6	52,9	29,5	18,0	10,4	50,8	20,9	17,1	10,1	49,2	23,7	24,0	6,9	43,8	25,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik				
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	8,6	14,6	51,0	25,8	7,5	15,6	47,4	29,5	3,4	11,9	43,8	40,9	12,8	7,8	42,8	36,7	4,4	10,8	45,6	39,2	15,6	16,9	45,0	22,5	12,8	15,2	47,6	24,4	19,6	12,8	46,4	21,2
Ipar összesen	5,7	9,5	46,4	38,5	6,2	10,2	41,3	42,4	4,3	8,1	49,2	38,5	8,3	7,6	47,0	37,1	8,7	7,6	49,0	34,7	11,5	11,4	50,9	26,2	10,0	11,0	48,4	30,6	19,3	8,1	44,1	28,5
Építőipar	11,2	5,9	50,2	32,7	8,1	5,6	49,7	36,5	8,2	5,2	49,7	36,8	14,1	1,9	49,7	34,3	11,3	5,6	57,2	25,9	25,3	8,8	47,4	18,5	19,8	12,0	50,1	18,1	26,4	5,8	46,1	21,7
Kereskedelem, gépjárműjavítás	12,2	6,9	49,4	31,6	7,1	6,5	46,5	40,0	12,9	4,6	55,2	27,3	23,6	3,9	46,5	26,0	14,8	2,9	54,4	27,9	21,0	10,5	52,9	15,6	18,7	12,1	50,5	18,7	28,1	6,1	45,0	20,8
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	13,6	4,2	45,1	37,1	15,8	10,0	43,0	31,2	30,2	6,9	37,1	25,7	19,2	6,6	45,1	29,1	15,3	5,3	52,2	27,3	17,4	13,2	42,6	26,8	15,1	9,1	51,7	24,1	17,1	4,5	34,9	43,5
Szállítás, raktározás	8,5	4,8	52,1	34,6	6,3	5,4	50,0	38,3	6,6	6,6	53,0	33,8	16,4	2,9	54,1	26,5	8,6	4,9	56,6	29,9	18,0	10,8	59,0	12,2	15,2	5,4	56,1	23,3	26,8	2,0	42,5	28,8
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	5,2	10,5	41,2	43,1	25,0	3,6	17,2	54,2	34,7	2,1	49,2	14,0	11,2	7,7	55,6	25,5	6,9	4,9	71,4	16,7	3,1	12,5	68,1	16,3	37,7	0,0	57,1	5,2	19,1	12,7	30,0	38,2
Egyéb gazd.	12,4	5,2	52,4	30,0	8,6	3,1	55,9	32,3	24,9	2,8	46,9	25,4	18,6	2,1	47,4	32,0	16,8	2,1	55,9	25,3	22,4	6,7	50,8	20,1	22,8	8,3	46,0	22,9	26,2	7,1	46,2	20,5
Minta összesen	9,3	7,6	48,3	34,8	8,2	7,5	45,5	38,8	13,0	5,9	49,3	31,8	14,9	4,9	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,6	17,2	10,2	51,6	21,0	16,9	10,0	49,2	23,9	23,6	6,8	44,0	25,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
Nincs export tevékenység	11,6	7,1	51,2	30,1	10,7	6,3	49,7	33,3	17,4	5,9	51,1	25,6	20,0	3,4	48,0	28,6	15,8	4,9	54,1	25,2	22,9	9,5	51,8	15,8	21,7	9,5	49,6	19,2	29,3	4,6	43,6	22,5
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	6,9	11,6	40,0	41,5	3,5	7,7	40,9	48,0	6,4	6,3	48,6	38,6	11,1	7,7	47,1	34,2	6,1	4,6	55,6	33,7	10,5	12,7	52,6	24,2	7,3	13,6	52,3	26,8	19,0	9,9	43,6	27,6
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	6,5	8,4	43,7	41,5	5,8	12,0	35,2	47,1	5,4	7,2	44,8	42,6	9,3	7,3	50,1	33,3	8,7	8,2	42,4	40,7	7,7	11,8	47,2	33,3	9,3	10,2	41,8	38,7	9,1	14,4	42,6	33,9
Minta összesen	9,3	8,3	47,0	35,4	8,2	7,7	44,9	39,2	13,0	6,3	49,4	31,4	16,1	5,1	48,2	30,7	12,5	5,4	52,2	29,8	17,6	10,6	51,1	20,8	17,0	10,3	48,7	24,0	24,3	7,0	43,4	25,2

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M.2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)

	2019				2020				2021_1				2021_2				2022_1				2022_2				2023_1				2023_2			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Közép-Magyarország	9,8	4,1	54,3	31,8	7,7	3,7	48,2	40,4	19,7	3,8	53,9	22,6	19,7	2,9	50,4	27,0	13,7	2,1	61,1	23,2	21,1	6,2	57,7	15,0	21,1	7,3	52,9	18,6	28,7	4,0	41,2	26,1
Közép-Dunántúl	7,6	9,6	45,5	37,3	6,2	10,8	46,1	36,9	5,3	6,4	46,7	41,7	6,9	5,9	46,7	40,6	13,7	7,7	52,7	25,9	12,3	10,0	53,3	24,3	15,8	10,4	46,4	27,4	17,4	8,3	51,2	23,2
Nyugat-Dunántúl	8,5	7,2	46,0	38,3	12,6	11,6	42,5	33,3	10,1	6,3	50,5	33,1	16,0	7,7	44,8	31,5	14,9	5,9	45,4	33,9	14,2	14,4	45,9	25,5	12,4	10,3	48,8	28,5	18,0	11,0	52,4	18,6
Dél-Dunántúl	8,7	13,1	40,6	37,6	4,6	11,3	43,9	40,2	5,4	10,5	43,8	40,3	10,7	10,7	37,5	41,1	6,4	10,4	39,8	43,4	9,4	12,7	44,2	33,6	8,0	15,7	46,5	29,8	15,6	7,0	49,0	28,3
Dél-Alföld	6,7	11,1	46,1	36,1	8,1	13,3	44,4	34,2	4,6	8,6	41,1	45,6	10,6	6,9	43,2	39,3	8,4	7,6	42,6	41,4	11,5	16,5	43,3	28,7	13,7	13,9	43,2	29,3	21,9	9,2	41,5	27,4
Észak-Alföld	12,8	12,1	42,6	32,5	10,6	11,9	39,0	38,5	6,6	8,3	46,4	38,7	10,9	5,2	49,5	34,4	7,2	7,5	48,4	36,9	19,6	14,0	45,8	20,6	13,6	10,9	48,0	27,6	19,2	8,8	49,2	22,8
Észak-Magyarország	10,2	10,2	38,0	41,5	11,5	7,0	40,6	40,9	7,2	8,8	38,8	45,3	9,1	6,6	47,2	37,0	7,6	9,6	46,5	36,3	13,3	17,3	38,9	30,4	13,8	15,0	41,3	29,9	18,6	12,9	34,0	34,5
Minta összesen	9,3	7,6	48,3	34,8	8,3	7,4	45,5	38,8	13,0	5,9	49,4	31,8	14,9	5,0	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,7	17,2	10,2	51,6	21,0	16,9	10,0	49,2	23,9	23,6	6,8	44,0	25,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen

M.2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
10–19 fő között	2,6	57,6	39,7	10,2	64,2	25,6	4,7	53,9	41,4	3,0	62,5	34,5	4,6	66,1	29,3	18,6	67,4	14,0	9,4	68,2	22,4	10,7	70,0	19,3
20–49 fő között	3,4	54,3	42,4	11,5	59,5	29,0	6,0	58,7	35,4	3,3	63,6	33,1	5,9	66,9	27,2	20,4	64,4	15,2	12,3	66,1	21,5	11,9	66,0	22,1
50–249 fő között	3,3	56,7	40,0	8,7	56,6	34,7	5,1	52,7	42,2	3,7	55,4	40,9	5,8	63,1	31,1	17,2	61,7	21,2	11,3	62,6	26,1	10,7	57,8	31,5
250 fő felett	4,6	48,0	47,4	5,8	48,3	45,9	3,3	48,1	48,5	3,4	48,4	48,1	4,8	53,1	42,1	10,2	60,4	29,4	12,9	56,8	30,3	6,2	49,5	44,3
Minta összesen	3,6	53,3	43,2	8,0	54,4	37,6	4,5	51,7	43,8	3,3	55,1	41,6	5,2	60,1	34,7	14,4	63,0	22,5	11,3	62,6	26,1	8,4	59,2	32,4

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Tisztán hazai	3,0	56,2	40,8	7,9	58,9	33,2	5,0	54,8	40,2	2,9	59,8	37,2	5,8	61,4	32,8	16,9	63,6	19,5	10,2	64,7	25,1	9,1	63,2	27,8
Vegyes	1,4	58,6	40,0	14,3	38,5	47,2	4,4	48,3	47,3	5,4	46,5	48,1	3,3	61,8	34,9	14,3	77,1	8,6	7,8	71,9	20,3	4,6	66,0	29,4
Tisztán külföldi	6,5	42,0	51,5	7,8	43,5	48,7	3,6	45,7	50,7	3,6	49,7	46,6	5,3	55,7	39,0	9,2	58,3	32,5	14,7	56,7	28,6	7,6	47,3	45,1
Minta összesen	3,6	53,7	42,7	8,4	54,0	37,6	4,7	52,4	42,9	3,2	56,5	40,2	5,6	60,1	34,3	15,0	63,1	21,9	11,1	63,2	25,7	8,5	59,4	32,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5,0	69,5	25,5	8,7	70,4	20,9	9,4	59,1	31,6	3,2	71,8	25,0	1,8	69,3	28,8	10,2	68,3	21,6	7,5	66,3	26,3	9,0	71,9	19,1
Ipar összesen	5,5	50,6	43,9	7,3	50,0	42,7	5,5	47,4	47,2	4,3	51,7	44,0	6,5	56,3	37,2	13,3	56,0	30,7	13,2	56,0	30,8	9,9	56,6	33,6
Építőipar	3,5	50,7	45,8	8,4	58,5	33,1	4,4	53,2	42,4	1,5	58,9	39,6	5,2	66,7	28,1	17,2	64,4	18,4	14,5	66,9	18,6	18,1	61,5	20,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,7	54,1	43,2	8,9	56,5	34,6	3,9	55,5	40,6	2,5	57,6	39,8	6,4	64,3	29,3	21,3	64,7	14,0	13,7	67,8	18,6	10,0	61,4	28,6
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	0,2	56,0	43,8	24,8	53,1	22,1	5,8	54,3	39,9	6,0	46,2	47,8	6,0	46,2	47,7	38,8	52,9	8,3	6,6	65,0	28,3	5,5	50,9	43,6
Szállítás, raktározás	2,9	58,0	39,0	3,8	60,2	36,0	3,0	54,8	42,2	1,8	57,4	40,8	1,8	62,5	35,8	6,2	79,2	14,6	11,6	72,7	15,7	3,5	56,2	40,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	1,4	41,4	57,1	2,6	34,0	63,4	0,0	48,9	51,1	11,6	57,0	31,4	0,0	59,9	40,1	1,3	93,4	5,3	2,1	88,9	9,0	1,6	76,8	21,6
Egyéb gazd.	2,7	55,3	42,0	5,6	58,0	36,4	3,8	53,3	42,8	1,5	55,3	43,1	4,1	61,5	34,5	10,8	64,5	24,6	7,8	59,4	32,8	4,6	60,1	35,3
Minta összesen	3,6	53,3	43,1	8,0	54,4	37,6	4,6	51,8	43,7	3,3	55,1	41,6	5,2	60,2	34,7	14,4	63,1	22,5	11,3	62,6	26,1	8,4	59,2	32,4

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Nincs export tevékenység	2,8	56,6	40,6	8,6	59,7	31,7	4,5	56,1	39,4	3,1	61,4	35,5	4,7	63,6	31,7	16,3	67,8	15,9	11,0	66,6	22,4	8,0	63,1	28,9
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	2,9	50,2	47,0	6,2	56,9	36,8	5,6	49,9	44,5	2,1	52,0	45,9	5,8	58,3	35,9	15,2	56,6	28,3	10,1	61,6	28,4	8,5	55,6	35,9
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	6,5	45,8	47,7	9,9	39,7	50,4	3,6	42,5	53,9	5,7	48,2	46,2	6,6	52,7	40,7	11,8	52,1	36,1	13,2	52,0	34,8	12,6	48,6	38,8
Minta összesen	3,8	52,4	43,8	8,4	55,0	36,6	4,5	52,3	43,2	3,4	56,7	39,9	5,3	60,5	34,2	15,2	62,6	22,2	11,3	63,1	25,7	8,8	59,4	31,8

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)

	2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1			2023_2		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Közép-Magyarország	1,6	57,5	40,8	7,1	57,3	35,6	3,3	56,1	40,6	2,4	55,4	42,2	3,8	64,2	31,9	11,3	70,7	18,0	10,7	67,2	22,1	5,9	57,2	36,9
Közép-Dunántúl	5,5	49,4	45,0	9,7	53,0	37,4	3,4	49,2	47,4	3,4	54,7	41,9	4,4	59,7	35,8	13,2	59,8	27,0	9,3	59,2	31,5	5,4	67,2	27,4
Nyugat-Dunántúl	4,5	45,2	50,3	8,6	54,2	37,2	4,9	48,7	46,4	2,7	52,8	44,4	3,9	61,1	35,0	17,9	57,2	24,9	10,3	64,0	25,7	10,3	65,6	24,1
Dél-Dunántúl	3,8	47,4	48,8	8,8	48,6	42,6	6,3	48,0	45,7	3,5	59,3	37,1	7,0	52,9	40,1	15,2	57,6	27,2	11,0	52,7	36,4	12,6	58,3	29,1
Dél-Alföld	5,8	53,2	41,0	10,0	52,9	37,1	5,0	48,7	46,2	5,3	52,7	42,0	8,0	54,9	37,1	20,6	50,8	28,6	11,7	58,8	29,4	15,2	55,8	28,9
Észak-Alföld	5,7	51,8	42,5	9,5	48,0	42,4	8,3	43,4	48,3	5,1	58,4	36,5	7,8	52,4	39,8	15,8	60,7	23,5	14,7	58,4	26,9	9,1	62,2	28,6
Észak-Magyarország	4,9	52,8	42,4	6,4	52,0	41,6	7,1	47,4	45,5	3,9	51,6	44,5	8,0	55,9	36,1	22,9	46,9	30,2	14,9	53,7	31,3	14,5	53,2	32,2
Minta összesen	3,6	53,2	43,2	8,0	54,4	37,6	4,6	51,7	43,7	3,3	55,1	41,6	5,2	60,1	34,7	14,4	63,1	22,5	11,3	62,6	26,1	8,4	59,2	32,4

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói

M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,1435	0,0200	7,1654	0,0000	0,1042	0,1827
Létszám: 10–19 fő	-0,0702	0,0258	-2,7257	0,0064	-0,1207	-0,0197
Létszám: 20–49 fő	-0,0871	0,0245	-3,5569	0,0004	-0,1350	-0,0391
Létszám: 50–249 fő	-0,0224	0,0228	-0,9812	0,3265	-0,0670	0,0223
Létszám: 250 fő felett	-0,0042	0,0218	-0,1907	0,8487	-0,0468	0,0385
Régió: Észak-Alföld	-0,1053	0,0252	-4,1847	0,0000	-0,1547	-0,0560
Régió: Észak-Magyarország	-0,0783	0,0291	-2,6884	0,0072	-0,1354	-0,0212
Régió: Dél-Alföld	-0,1121	0,0247	-4,5452	0,0000	-0,1605	-0,0638
Régió: Dél-Dunántúl	-0,0649	0,0310	-2,0926	0,0364	-0,1256	-0,0041
Régió: Közép-Dunántúl	-0,0600	0,0245	-2,4522	0,0142	-0,1080	-0,0120
Régió: Nyugat-Dunántúl	-0,0466	0,0261	-1,7882	0,0737	-0,0977	0,0045
Ágazat: építőipar	0,0709	0,0289	2,4548	0,0141	0,0143	0,1275
Ágazat: kereskedelem	0,0616	0,0215	2,8620	0,0042	0,0194	0,1037
Ágazat: mezőgazdaság	0,0151	0,0423	0,3569	0,7212	-0,0678	0,0981
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,2099	0,0596	3,5227	0,0004	0,0931	0,3267
Ágazat: szállítás	0,0903	0,0259	3,4862	0,0005	0,0395	0,1411
Ágazat: szolgáltatás	0,0529	0,0212	2,4999	0,0124	0,0114	0,0943
Ágazat: vendéglátás	0,1482	0,0338	4,3809	0,0000	0,0819	0,2145
Exporthányad: 51–x%	-0,0261	0,0237	-1,1010	0,2709	-0,0725	0,0203
Exporthányad: x–50%	0,0400	0,0199	2,0131	0,0441	0,0011	0,0790

Nagelkerke R Square

0,07

M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,0328	0,0192	1,7105	0,0872	-0,0048	0,0704
Létszám: 10–19 fő	0,0795	0,022	3,6122	0,0003	0,0364	0,1227
Létszám: 20–49 fő	0,106	0,0227	4,6688	0,0000	0,0615	0,1505
Létszám: 50–249 fő	0,2389	0,0229	10,4313	0,0000	0,194	0,2838
Létszám: 250 fő felett	0,3322	0,0225	14,7736	0,0000	0,2881	0,3762
Régió: Észak-Alföld	-0,0088	0,0209	-0,4198	0,6746	-0,0497	0,0322
Régió: Észak-Magyarország	0,0354	0,0252	1,408	0,1591	-0,0139	0,0848
Régió: Dél-Alföld	0,1029	0,0249	4,127	0,0000	0,0541	0,1518
Régió: Dél-Dunántúl	0,0733	0,03	2,445	0,0145	0,0145	0,132
Régió: Közép-Dunántúl	0,0827	0,0244	3,3896	0,0007	0,0349	0,1305
Régió: Nyugat-Dunántúl	-0,0318	0,0204	-1,5611	0,1185	-0,0717	0,0081
Ágazat: építőipar	0,004	0,0285	0,1397	0,8889	-0,052	0,0599
Ágazat: kereskedelem	-0,0538	0,0199	-2,6997	0,0069	-0,0929	-0,0147
Ágazat: mezőgazdaság	-0,1298	0,0308	-4,2118	0,0000	-0,1902	-0,0694
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,0602	0,0622	0,9676	0,3332	-0,0618	0,1822
Ágazat: szállítás	-0,0873	0,0228	-3,8258	0,0001	-0,1321	-0,0426
Ágazat: szolgáltatás	0,0462	0,0216	2,1417	0,0322	0,0039	0,0886
Ágazat: vendéglátás	-0,0394	0,0311	-1,2649	0,2059	-0,1003	0,0216
Exporthányad: 51–x%	0,0389	0,0239	1,6293	0,1033	-0,0079	0,0857
Exporthányad: x–50%	0,0438	0,0193	2,2725	0,0231	0,006	0,0815

Nagelkerke R Square

0,19

M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	-0,0203	0,0131	-1,5467	0,1219	-0,0461	0,0054
Létszám: 20–49 fő	-0,0012	0,0201	-0,0618	0,9507	-0,0407	0,0382
Létszám: 50–249 fő	0,0528	0,0197	2,6828	0,0073	0,0142	0,0914
Létszám: 250 fő felett	0,1681	0,0209	8,0618	0,0000	0,1273	0,2090
Régió: Észak-Alföld	0,1021	0,0192	5,3075	0,0000	0,0644	0,1398
Régió: Észak-Magyarország	0,1405	0,0236	5,9557	0,0000	0,0942	0,1867
Régió: Dél-Alföld	0,1302	0,0196	6,6402	0,0000	0,0918	0,1686
Régió: Dél-Dunántúl	0,1005	0,0221	4,5474	0,0000	0,0572	0,1439
Régió: Közép-Dunántúl	0,1460	0,0190	7,6677	0,0000	0,1087	0,1834
Régió: Nyugat-Dunántúl	0,0900	0,0188	4,7853	0,0000	0,0531	0,1269
Ágazat: építőipar	-0,0369	0,0260	-1,4224	0,1549	-0,0878	0,0140
Ágazat: kereskedelem	-0,1095	0,0159	-6,9051	0,0000	-0,1406	-
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0726	0,0289	-2,5117	0,0120	-0,1293	-
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,1048	0,0445	2,3544	0,0186	0,0176	0,1920
Ágazat: szállítás	-0,0145	0,0224	-0,6462	0,5182	-0,0583	0,0294
Ágazat: szolgáltatás	0,0398	0,0196	2,0305	0,0423	0,0014	0,0782
Ágazat: vendéglátás	-0,0059	0,0291	-0,2021	0,8399	-0,0629	0,0511
Exporthányad: x–50%	-0,0060	0,0140	-0,4278	0,6688	-0,0334	0,0214
Exporthányad: 51–x%	0,0043	0,0173	0,2485	0,8038	-0,0296	0,0381

Nagelkerke R Square

0,13

4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai

2023. szeptember 6-a és november 7-e között ismét sor került a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra. Ennek keretében 6687, legalább két főt foglalkoztató vállalatot kerestünk meg kérdőívünkkel.

A mintában a tisztán hazai tulajdonú vállalatok vannak jelen döntő részben, súlyozatlan arányuk 87,1 százalék. A külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalatok aránya 12,9 százalék.

M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2023 ősz

	n	%
Tisztán hazai	5578	87,1
Külföldi (rész)tulajdon	824	12,9
Minta összesen	6402	100,0

Gazdasági ág szerinti megoszlás szerint a legjelentősebb szerepet az ipar kapja 2023 második félévében, 32 százalékkal.

M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2023 ősz

	n	%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	411	6,1
Ipar összesen	2131	31,9
Építőipar	771	11,5
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1409	21,1
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	436	6,5
Szállítás, raktározás	488	7,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	40	0,6
Egyéb gazdasági szolgáltatás	1001	15,0
Minta összesen	6687	100,0

A súlyozatlan mintában szereplő vállalatok jelentős részének (72,8 százalék) nem volt exporttevékenysége 2022-ben.

M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2023 ősz

	n	%
Nincs exporttevékenység	4493	72,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	1022	16,6
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	656	10,6
Minta összesen	6171	100,0

Vállalatméret szempontjából a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató cégek dominálnak a mintában 28,2 százalékkal.

M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2023 ősz

	n	%
10 fő alatt	1886	28,2
10–19 fő között	1103	16,5
20–49 fő között	1674	25,0
50–249 fő között	1486	22,2
250 fő felett	538	8,0
Minta összesen	6687	100,0

Az alapsokaságnak megfelelően a legnagyobb arányban a közép-magyarországi vállalatok vannak jelen a mintában, 26,9 százalékkal

M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2023 ősz

	n	%
Közép-Magyarország	1802	26,9
Közép-Dunántúl	1006	15,0
Nyugat-Dunántúl	857	12,8
Dél-Dunántúl	558	8,3
Dél-Alföld	889	13,3
Észak-Alföld	918	13,7
Észak-Magyarország	657	9,8
Minta összesen	6687	100,0

5. Melléklet: A kutatás kérdőíve

GAZDASÁGFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

MKIK Gazdaság- és
Vállalkozáskutató Intézet

KÉRDŐÍV

Rövidtávú munkaerőpiaci előrejelzés és konjunktúrakutatás

2023. SZEPTEMBER – OKTÓBER

A válaszadás önkéntes. Az adatszolgáltatás kizárólag statisztikai célra történik. A felmérés során az MKIK GVI tudomására jutott személyes adatok kezelése az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi 112. törvény, illetve az Európai Unió 2016/679 számú általános adatvédelmi rendeletében (GDPR) megállapított szabályoknak megfelelően történik. A válaszokat csak összesítve, statisztikai módszerekkel dolgozzuk fel!

KORMÁNYHIVATAL ÁLTAL HASZNÁLT AZONOSÍTÓK

A1. Melyik településen töltötték ki a kérdőívet? .....

A2. A kormányhivatal által adott sorszám (külső azonosító):

A3. A kérdező azonosítója:

A4. A kérdező neve: .....

AZ ADATRÖGZÍTŐ TÖLTI KI!

Az adatrögzítő felület által adott sorszám:

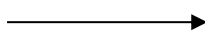

CÉGINFORMÁCIÓ

1. A felkeresett szervezeti egység melyik alábbi kategóriába sorolható?

1 - telephely nélküli cég/szervezet

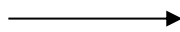
A CÉGRE VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON!

2 - telephellyel rendelkező cég/szervezet központja (székhelye)

A CÉGKÖZPONTRA ÉS
MUNKAERŐPIACI
KÖRZETÉBEN TALÁLHATÓ
TELEPHELYEIRE
VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON!

3 - cég/szervezet telephelye/fióktelepe

CSAK A TELEPHELYRE VONATKOZÓAN
VÁLASZOLJON!

1.1. A vállalkozás vagy annak egy részlege üzleti szolgáltató központként (SSC) működik?

1 – igen

2 – nem

9 – Nem tudja

CSAK HA EGY TELEPHELYRE VONATKOZIK A KÉRDEZÉS!

2. Mi ennek a telephelynek a fő tevékenysége?

ÍRJA LE!

.....

2.1. Mi ennek a fő tevékenységnek a négy számjegyű (azaz nem betűjeles) 2008-as ágazati kódja (TEÁOR-kód)?

A TEÁOR kód:

2.2. Van-e a telephelynek lehetősége, illetve jogköre arra, hogy a cégközponttól függetlenül létszámfelvétellel, elbocsátással kapcsolatos személyzeti döntéseket hozzon?

1 – nincs

2 – van

9- nem tudja

MINDENKITŐL!

3. Mekkora a külföldi tőke aránya hozzávetőlegesen a cég jegyzett tőkéjén belül?

%

999 – nem tudja

3.1 Mekkora az állami tulajdon aránya hozzávetőlegesen a cég jegyzett tőkéjén belül?

%

999 – nem tudja

4. A vállalkozás (telephely) teljes értékesítéséből kb. hány százalékot tett ki az export részaránya 2022-ben?²⁸

%

999 – nem tudja

28 - Az építőiparban exportnak számít a külföldi munkavégzés, az idegenforgalomban pedig a külföldi vendég fogadása.

ÜZLETI VÁRAKOZÁSOK

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

5. a) Milyen beruházásokat helyeztek üzembe 2023 első félévében?
b) Milyen beruházások üzembe helyezését tervezik 2024 első félévében?

	5a. kérdés	5b. kérdés
	2023 első félévében	2024 első félévében
1 – Csak korszerűsítő, innovatív beruházás		
2 – Csak kapacitásbővítő beruházás		
3 – Mindkettőt		
4 – Egyiket sem		
9 – Nem tudja		

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN ÜZEMBE HELYEZTEK VAGY 2024-BEN TERVEZNEK ÜZEMBE HELYEZNI BERUHÁZÁST! (5.a VAGY 5.b. kérdés 1 VAGY 2 VAGY 3)!

5. c) Az üzembe helyezett, vagy üzembe helyezni tervezett beruházás hogyan befolyásolta/befolyásolja a foglalkoztatotti létszámot?
- 1 – növelte/ növelni fogja
  - 2 – változatlan maradt/marad
  - 3 – csökkentette/ csökkenteni fogja
  - 9 – nem tudja

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

6. Várhatóan hogyan alakul a vállalkozásnál (telephelynél) a beruházások volumene 2024 első és második félévében 2023 azonos időszakaihoz viszonyítva?

	6a. kérdés	6b. kérdés
	2024 első félévében	2024 második félévében
1 – Növekszik		
2 – Változatlan marad		
3 – Csökken		
4 – Nem lesz beruházás		
9 – Nem tudja		

7. Ön szerint milyen a vállalkozás (telephely) jelenlegi üzleti helyzete?
8. Várhatóan milyen lesz a vállalkozás (telephely) üzleti helyzete 2024 első és második félévében?

	7. kérdés	8a. kérdés	8b. kérdés
	Jelenlegi	2024 első félévében	2024 második félévében
1 – Jó			
2 – Kielégítő			
3 – Rossz			
9 – Nem tudja			

9. Várhatóan hogyan változik a vállalkozásnál (telephelynél) a termelés (szolgáltatás) volumene 2024 első és második félévében 2023 azonos időszakaihoz viszonyítva?

	9a. kérdés	9b. kérdés
	2024 első félévében	2024 második félévében
1 – Növekszik		
2 – Változatlan marad		
3 – Csökken		
9 – Nem tudja		

10. Milyennek ítéli a vállalkozás (telephely) rendelésállományát, vagy termékeinek keresletét jelenleg?

- 1 – magas
2 – közepes
3 – alacsony
9 – nem tudja

11. Várhatóan hogyan fog változni 2024-ben a vállalkozásnál (telephelynél) az átlagkereset az előző évhez képest?

- 1 – növekszik, —————> 11.1. Hány százalékos növekedés várható? % 999 – nem tudja
- 2 – változatlan marad
- 3 – csökken? —————> 11.2. Hány százalékos csökkenés várható? % 999 – nem tudja
- 9 – nem tudja

KAPACITÁSKIHASZNÁLTSÁG

12. Megítélése szerint jelenleg mekkora a vállalkozás (telephely) termelő/szolgáltató kapacitásainak kihasználtsága?²⁹

%

999 – Nem tudja

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA A KAPACITÁS KIHASZNÁLTSÁGA NEM TELJES! (12. kérdésnél kisebb, mint 100%)

**12.a. Véleménye szerint mi az oka annak, hogy a kapacitás kihasználtsága nem teljes?
TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!**

- 1 – belföldi megrendelések, vevők hiánya
- 2 – export megrendelések, vevők hiánya
- 3 – fennakadások az ellátási folyamatban, pl. alapanyaghiány, energiaköltségek
- 4 – tőkehiány
- 5 – szakképzetlen munkaerő hiánya
- 6 – szakképzett munkaerő hiánya
- 7 – munkavégzés szezonális jellege
- 8 – egyéb ok
- 9 – nem tudja az okát

---

29 - Csak azokban az esetekben kell kitölteni, ahol a kérdés értelmezhető.

LÉTSZÁMGAZDÁLKODÁS

13. Adja meg a **statisztikai állományi létszámok** alakulását az alábbi időpontokban (2024-re vonatkozóan kérem, hogy **becsülje meg azokat!**) Kérem, ahol nulla a létszám, oda is regisztrálja az értéket.

		2022. december 31. (fő)	2023. szeptember 1. (fő)	2024. szeptember 1. (fő)
Statisztikai állományi létszám				
a.	Statisztikai állományi létszám	____	____	____
b.	ebből: szakképzetlen fizikai foglalkozású	____	____	____
c.	szakképzett fizikai foglalkozású	____	____	____
d.	nem diplomás szellemi foglalkozású	____	____	____
e.	diplomás szellemi foglalkozású	____	____	____
f.	Teljes munkaidőben foglalkoztatott:	____	____	____
g.	ebből: határozott időre szóló munkaviszonnyal	____	____	____
h.	Gyes, Gyed mellett dolgozók	____	____	____
i.	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott:	____	____	____
j.	ebből: legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott részmunkaidős	____	____	____
k.	Gyes, Gyed mellett dolgozó	____	____	____
l.	Bedolgozói munkaviszonyban dolgozók (munkaszerződéssel)	____	____	____
m.	Közfoglalkoztatási jogviszony keretében foglalkoztatottak	____	____	____
n.	Külföldi (nem magyar állampolgárságú) munkavállalók	____	____	____
o.	Pályakezdekők³⁰ összesen	____	____	____
p.	ebből: diplomás pályakezdő	____	____	____
q.	ebből: szakképzett pályakezdő	____	____	____
r.	Megváltozott munkaképességű dolgozók	____	____	____
s.	55 év feletti dolgozók	____	____	____
t.	Foglalkoztatott nyugdíjasok	____	____	____

³⁰ - Pályakezdekőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

		2022. december 31. (fő)	2023. szeptember 1. (fő)	2024. szeptember 1. (fő)
Statistikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő				
u.	Statistikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő létszáma	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
v.	Munkaerő-kölcsönző ügynökségtől kölcsönvett munkavállaló	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
w.	Iskolaszövetkezeten keresztül foglalkoztatott munkaerő	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
x.	Iskolarendszerű gyakorlati képzésben résztvevők: tanulószerveződéssel	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
y.	Iskolarendszerű gyakorlati képzésben résztvevők: szakképzési munkaszerződéssel	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
z.	ebből: saját munkavállaló (felnőttképzési jogviszonnyal)	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
aa.	Ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatottak	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
bb.	Megbízási szerződéssel foglalkoztatottak	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____
cc.	Egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatottak	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____

14. Várhatóan hány fő lesz a munkaviszony megszűnésben, ill. a létszámfelvételben érintettek száma 2023-ban a következő kategóriákban?

FONTOS, HOGY NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELBE ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

0 – nem volt/nem várható munkaviszony megszűnése

0 – nem volt/nem várható munkaerő-felvétel

9999 – nem tudja

9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnt/megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő
f. külföldi állampolgár	____ ____ ____ ____ fő
g. pályakezdő ³¹	____ ____ ____ ____ fő
h. nyugdíjas	____ ____ ____ ____ fő
i. megváltozott munkaképességű	____ ____ ____ ____ fő

2. Felvételre került/kerül	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő
f. külföldi állampolgár	____ ____ ____ ____ fő
g. pályakezdő ³²	____ ____ ____ ____ fő
h. nyugdíjas	____ ____ ____ ____ fő
i. megváltozott munkaképességű	____ ____ ____ ____ fő

³¹ Pályakezdőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BÁRMELY OKBÓL VOLT/LESZ MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS 2023-BAN!

15. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben 2023-ban összességében a legnagyobb volt/lesz a munkaviszony megszüntetés!

Munkakörök megnevezése		Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN LÉTSZÁMFELVÉTEL VOLT/ LESZ!

16. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben 2023-ban összességében a legnagyobb volt/lesz a létszámfelvétel!

Munkakörök megnevezése		Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

FONTOS, HOGY NE A LÉTSZÁMZOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELLEN ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

17. Várhatóan hány fő lesz a munkaviszony megszűnésben, ill. a létszámfelvételben érintettek száma 2024-ben a következő kategóriákban?

0 – nem várható munkaviszony megszűnése
9999 – nem tudja

0 – nem várható munkaerő-felvétel
9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő
f. külföldi állampolgár	____ ____ ____ ____ fő
g. pályakezdő ³³	____ ____ ____ ____ fő
h. nyugdíjas	____ ____ ____ ____ fő

2. Felvételre kerül	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő
f. külföldi állampolgár	____ ____ ____ ____ fő
g. pályakezdő	____ ____ ____ ____ fő
h. nyugdíjas	____ ____ ____ ____ fő

³³ Pályakezdőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

i. megváltozott munkaképességű   fő

i. megváltozott munkaképességű   fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2024-BEN MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS LESZ!

18. Sorolja fel azt a maximum **3 munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben várhatóan **2024-ben** a legnagyobb lesz a **munkaviszony megszüntetés!**

	Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2024-BEN LÉTSZÁMFELVÉTEL LESZ!

19. Sorolja fel azt a maximum **3 munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyben **2024-ben** várhatóan a legnagyobb lesz a **létszámfelvétel!**

	Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	.....	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

LÉTSZÁMSTOP

20. Van-e érvényben jelenleg az Ön cégénél létszámstop, bármilyen munkakör esetén (ahol jelenleg nem lehetséges új munkatárs felvétele üres pozíció esetén sem)?

1 – nincs → UGRÁS A 21. KÉRDÉSRE

2 – van → 20.1. KÖVETKEZIK

9 – nem tudja → UGRÁS A 21. KÉRDÉSRE

20.1. Milyen jellegű munkakörökben van létszámstop jelenleg az Ön cégénél? (Több válasz is megjelölhető!)

1 – Szakképzetlen fizikai

2 – Szakképzett fizikai

3 – Nem diplomás szellemi

4 – Diplomás szellemi

9 – Nem tudja

KÖZFOGLALKOZTATOTTAK

21. Volt 2023 során példa arra, hogy olyan munkavállalót alkalmazott az Önök cége, aki korábban közfoglalkoztatottként dolgozott?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – nem tudja

22. Alkalmaznának volt közfoglalkoztatottat, amennyiben munkaerő-felvételre kerülne sor?

- 1 – igen
- 2 – igen, ha kedvezményrel foglalkoztathatnám
- 3 – nem → UGRÁS A 24. KÉRDÉSRE!
- 9 – nem tudja → UGRÁS A 24. KÉRDÉSRE!

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA ALKALMAZNÁNAK VOLT KÖZFOGLALKOZTATOTTAT, AMENNYIBEN MUNKAERŐ-FELVÉTELRE KERÜLNE SOR!

23. Nevezzen meg maximum 3 munkakört – a FEOR szám megjelölésével együtt – amelyben a legtöbb volt közfoglalkoztatott munkavállalót *foglalkoztatnák*. Kérem, azt is mondja meg, hogy az adott munkakörben a volt közfoglalkoztatott dolgozókat milyen feltételekkel foglalkoztatnák!

Munkakörök megnevezése	FEOR'08 száma	Milyen szerződéssel foglalkoztatnák? 1 - egyszerűsített foglalkoztatás 2 - határozott idejű 3 - határozatlan idejű 9 – nem tudja	Csak bértámogatással alkalmaznák? 1 - igen 2 - nem 9.- nem tudja	Hány főt foglalkoztatnának? ? (fő)
a.	☐ ☐ ☐ ☐			
b.	☐ ☐ ☐ ☐			
c.	☐ ☐ ☐ ☐			

KÉPZÉS

24. **Folyt-e / folyik-e / fog-e folyni a cégnél (telephelyen) 2023-ban, belső vagy külső képzés³⁴ keretében saját munkavállalók képzése, átképzése?**

- 1 – nem —————> **UGRÁS A 28-AS KÉRDÉSRE**
 2 – igen, csak belső képzés —————> **24.1-RE**
 3 – igen, csak külső képzés —————> **24.1-RE**
 4 – igen, külső és belső képzés is —————> **24.1-RE**
 9 – NT —————> **UGRÁS A 29-ES KÉRDÉSRE**

24.1. **Részletezze, hogy a munkavállalók képzettségi szintje szerint összesen hány főt érint/érintett ez?**

	Érintett létszám
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. Összesen	____ ____ ____ ____ fő

25. **Jellemzően milyen munkakörben foglalkoztatott saját dolgozókat részesítenek képzésben, átképzésben 2023-ban? Azt a 3 szakmát írja be, ahol a legmagasabb a létszám, illetve adja meg a munkakör FEOR számát, az érintett létszámot és ha van, akkor a képzési azonosítót!**

Munkakörök megnevezése	FEOR'08 száma	Létszám	Képzés megnevezése
a.	____ ____ ____ ____ FEOR	____ ____ ____ ____ fő	Képzés megnevezése: .....
b.	____ ____ ____ ____ FEOR	____ ____ ____ ____ fő	Képzés megnevezése: .....
c.	____ ____ ____ ____ FEOR	____ ____ ____ ____ fő	Képzés megnevezése: .....

³⁴ Az általános tűzvédelmi és munkavédelmi oktatás kivételével.

26. Jellemzően a képzésekben résztvevő munkavállalók milyen típusú készségeit fejlesztik a képzések keretében, milyen jellegű képzésekben vesznek részt munkavállalók? Több válasz is megjelölhető!

- 1 – továbbképzés az eredeti szakterületen
- 2 – új munkakör betöltéséhez szükséges szakismeretek elsajátítása
- 3 – idegennyelv-tudás
- 4 – felhasználói szintű számítógépes ismeretek
- 5 – programozási ismeretek
- 6 – munkaszervezési ismeretek
- 7 – együttműködési, kooperációs készségek fejlesztése
- 8 – egyéb típusú képzések, éspedig:.....

27. Pályáztak-e/ terveznek-e pályázni munkahelyi képzés megvalósításához igénybe vehető támogatásra?

1 – nem   → UGRÁS A 29-es KÉRDÉSRE

2 – igen   → 27.1 A támogatásban érintett munkavállalók száma: fő

UGRÁS A 29-es KÉRDÉSRE

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BELSŐ VAGY KÜLSŐ KÉPZÉS KERETÉBEN NEM FOLYT/FOLYIK/FOG FOLYNI SAJÁT MUNKAVÁLLALÓK KÉPZÉSE, ÁTKÉPZÉSE!

28. Mi az oka, hogy nem folyt/folyik/fog folyni a cégnél (telephelyen) 2023-ban, belső vagy külső képzés keretében saját munkavállaló képzése, átképzése? Több válasz is lehetséges!

- 1 – forrás hiánya
- 2 – igény hiánya a munkavállalók részéről
- 3 – eltérő fejlesztési tervek
- 4 – nincsen rá szükség a cég működéséhez
- 5 – bejelentési kötelezettség és az azzal járó adminisztráció
- 6 – egyéb ok

MUNKAERŐHIÁNY

29. Van-e jelenleg tartósan betöltetlen álláshely a cégnél (telephelyen)?

- 1 – nincs → UGRÁS A 32. KÉRDÉSRE
 2 – van → 29.1. Milyen képzettségi szintű álláshelyek ezek? Átlagosan hány hónapja
 9 – nem tudja **32. KÉRDÉS** keresnek munkaerőt az egyes képzettségi szintű állásokra?

	képzettségi szint:	Ebből hány fő hiányzik?	Átlagosan hány hónapja keresnek ilyen munkakörökbe?
a.	szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja
b.	szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja
c.	nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja
d.	diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja

30. Melyek a legfontosabb tartósan betöltetlen munkakörök? Maximum 5 munkakört írjon be, azokat, amik a legtöbb személyt érintik és válaszoljon a többi kérdésre is!

Munkakörök megnevezése	A hiányzó létszám	Átlagosan hány hónapja keres ebbe a munkakörbe?	Jelenleg kínált havi bruttó bér nagysága	FEOR'08 száma
a.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
b.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
c.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
d.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
e.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____

31. Kérjük, adja meg, hogy az alábbiak közül mely okok játszanak szerepet abban, hogy tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik! TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!

- 1 – megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya
- 2 – megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya
- 3 – megfelelő alapkompenciákkal, készségekkel rendelkező munkaerő hiánya
- 4 – felkínált bér nagysága
- 5 – munkakörülmények jellege (munkahelyi infrastruktúra, munkavégzéshez szükséges eszközök minősége)
- 6 – munkarend, munkaidő-beosztás (rugalmatlan munkarend, éjszakai, hétvégi munkavégzési kötelezettség a munkakörben)
- 7 – közlekedési nehézségek
- 8 – a megfelelő munkaerő külföldi munkavállalása
- 9 – a megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvétele
- 10 – egyéb, éspedig: .....

BÉREK ÉS MUNKAVÁLLALÓI ELÉGEDETTSÉG

32. Vállalatának költség szerkezetében mekkora hányadot tesz ki a bérköltség?

%   999 – nem tudja

33. Alkalmazottainak hány százalékát foglalkoztatja jelenleg...

a. minimálbéren?   százalék   999 – nem tudja

b. garantált bérminimumon?   százalék   999 – nem tudja

34. Végzett-e az Ön cége az elmúlt három évben felmérést a munkavállalók elégedettségéről?

1 – igen   2 – nem   9 – nem tudja

35. Véleménye szerint mennyire elégedettek munkavállalói a cégénél jelenleg elérhető bérszínvonalal? Kérem egy 1–5-ig terjedő skálán jelölje, hogy mennyire elégedettek a munkavállalói, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem elégedettek, az 5-ös pedig azt, hogy teljes mértékben elégedettek a jelenlegi bérszínvonalal!

Egyáltalán nem elégedettek   **1**   **2**   **3**   **4**   **5**   Teljes mértékben elégedettek
9 – nem tudja

36. Véleménye szerint az Ön cégénél milyen mértékben motiválhatóak a munkavállalók az alábbi eszközökkel? Kérem, egy 1–5-ig terjedő skálán jelölje, hogy az adott tényező mennyire motiválja a munkavállalóit, ahol az 1-es azt jelenti, hogy egyáltalán nem motiváló a munkavállalók számára, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon jelentős motivációt jelent!

		egyáltalán nem motivál ← → nagyon jelentős motiváció				
a.	Bérszínvonal	1	2	3	4	5
b.	Cafeteria	1	2	3	4	5
c.	Egyéb munkavállalói juttatások	1	2	3	4	5
c.	Részmunkaidő lehetősége	1	2	3	4	5
d.	Távmunka lehetősége	1	2	3	4	5
e.	Munkakörülmények, munkaeszközök fejlettsége	1	2	3	4	5
f.	Munkahelyi hangulat	1	2	3	4	5
g.	Munkahely által szervezett programok	1	2	3	4	5
h.	Munkahely által biztosított képzések	1	2	3	4	5
i.	Előrelépési lehetőségek	1	2	3	4	5
j.	Egyéb tényezők, és pedig:.....	1	2	3	4	5

KUTATÁS ÖSSZEFOGLALÓJÁNAK IGÉNYLÉSE

37. Köszönjük válaszait! Segítségét azzal is szeretnénk megköszönni, hogy ingyenesen megküldjük Önnek a felmérés értékelésének rövid összefoglalóját. Igényli ezt?
1 – igen   2 – nem
38. Végezetül érdeklődnénk, hogy igényt tart-e a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet más vállalati kutatási eredményeinek összefoglalójára, illetve hozzájárul-e, hogy más kutatásaink kérdőíveivel is megkeressük a jövőben emailben?
1 – igen   2 – nem